

210247 వ్ర తి ది న ము వ్ర క టి ం వ (బ డు ను.

Vol. 9.

చెన్న పట్టణము 1922వ సం॥ నవంబరు నెల/9-వ తేది శుక్రవారము

No. 185

నంపుటము ౯ } ఈండుభి నాను సంవత్సరము, కార్తీకమాస బహుళ షష్ఠి ౬.

సంచిక ౧౦౫

అమృతంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము.

చక్కని డబ్బీలో సహ సీసా ౧:1 లగాలు ౧౦ మాత్రమే.

అమృతంజనము తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్ల బావును.

అమృతంజనము డిపో { 109, ప్రేక్షాభవన్, ఫోర్ట్ - బొంబాయి.
7, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

అగ్రతలహాము

రు 116 లు బహుమానము

(213)

ఈయ, దగ్గ, బిరుదు, ఉబ్బరము, మొదలగు వైద్యులకు ఈ తలహాము అమోఘముగా పనిచేయును. 1 నెల రోజులకు ఎటువంటి తయారీగలకును పూర్తిగా నివారణయగును. దీనికి పద్ధతులేదు, వాడొకటిగానే చాలా భాగము దీనినిజము కనిపించును. అట్టి సహజము లేనివారు రాకపోకల ఖర్చులు మాకు పంపియింపడం మేము స్వయంగా రచ్చి పూర్తిగా వ్యాధి నివారణచేసి అటుపిమ్మట వైద్య వ్రాసినిజమునను తీసికొనెదము. వారొకటిగాను సరిపడు చుండును. 1 నెల రోజులలో రు 1-6-0 లు ఆగును. 1 నెల రోజులలో రు 4-6-0 లు అగును. కావలసినవారికి కేటాగు ఉచితము.

మే నే జరు గ్రే వేణుగోపాల వైద్యశాల, గోపాలపురిం కొత్తపేట పోస్టు, గోదావరిజిల్లా.

పెలనులభము!

బహుఅందము!!

ఎటువు, వసువు, తెలుపు

బహుమతి నొసంగుటకు నిండా అను కూలము

ఇమిటేషన్ రాళ్లు చేర్చి సభము బంగారుచే అందముగా కట్టబడిన ఉంగరములు సిద్ధముగా నున్నవి. ఎట్టి నమూనా కావలసియుండెను రు 10 లు మొదలు రు 25 లు లోగా చెల్లించిన పంపబడును. నలుమువారు ఉత్తమమే అర్హులు పంపవలెను. ఇవి కొద్దిగా నున్నందున త్వరపడకలెను.

(371)

ది ఇండియన్ జ్యూయలరీ మార్కెట్, నగర్ పేట, బెంగళూరుసిటీ.

వైద్య రత్న పండిత డి. గోపాలాచారి గార్లు

జీవామృతము

హిందూదేశమందలి ఆమూల్యమైన మూలికలతోడనను అశాములతోడను కలయగు చేయబడిన జీవాయురవిద్యమృతము.

ఈ జీవామృతము రక్తమును శుభ్రపరచుటయందు అమోఘశక్తి చూపించును. యెముకలకు, నువ్వుభాతువుకు, మాంసమునకు శుక్రధాతువుకు బలము నిచ్చును. ధాతువులయందు నేడిని పోనిగొట్టును. ఇది తయారోగులకు, చక్రప్రసారోగులకు, నరముల చుంగు బలములేని రోగులకు మిగుల సుత్రిమైనది చిగకాలపు కారకములను పోగొట్టి జీవామునకు నిలువజేయును. అల్సరు, మలబద్ధకము, సోమరితనము, అతినిద్రాగుణమును పోగొట్టి, పోటికి సంబంధించిన ఉక్తిని సునివ్వనకు పంపియింపగా వామును తెలిసినవారు కాంతిని నరములకు దృఢబలమును కలుగజేయును. అది నిద్రాస్థులకును శక్తిరక్తికిమించి పనిచేయు వారిని సర్వకాలములయందు చేత నుండదగిన ఆహార మనకు సంపాదించు లేదు. యింద్రుని కేళము ఆమూల్యములైన పిన్నగులచే తయారుచేయబడిన జీవామృతము క్రయము 6 అవున్సుల బుట్టి 1-కి గూరి 1-కి 0. ప్యాకెంట్ మరయు పోస్టల్ చెక్ లుగా నెవ్వరైనను. మా నందుల జామీనాను కోరినవారికి ఉచితముగా పంపబడును. అయువ్యేదాశ్రమం, నెం. 41 అచారప్పకవీధి, మద్రాసు. తంతిల్ద్రవ్:—కుండిట్, మదరాసు.

మీ జాతకము

బిగ్ సం॥ రమణరత్న జరుగు సం॥తులు సెలవలవారిగా వ్రాయుటకు కట్టుము రు 2/-, జీవితమంతటిగాను దశ అంత ర్దశలతో వ్రాయుటకు రు 5/-, ఇతరవారము జీవిత మంతటి లోను ప్రతి సం॥ రమణా జరుగు ముఖ్యవిషయములతో వ్రాయుటకు రు 8/-, జనన సం॥రం, నెల, వారము, గంటలు, నిమిషములు తెలుపవలెను. లేక జాతకమును పంపవలెను. అన్ని ఫలములనండి మితిలేని యోగ్యతాపత్రికలు వచ్చియున్నవి. జాతకము ఆంగ్లభాషలో వ్రాసి పంపబడును. బి. ఆర్. శ్రీనివాసయ్య, కృష్ణవిలాస ఆగ్రహారము (ఎ) పోస్టు మైసూరు.

జాతకరత్నము

అర్థభరతు 1

PART 1

జన్మనక్షత్రము పుట్టినతేది వేళ మున్నగునవి లేకయు సంక త్సర ఫలితములను క్యాకెట్టరు రీడింగుతో సహా యెన్ని సంక త్సరములకైనను జ్యోతిషుని సహాయము ఆకర్షర లేకయే తమంతటి తాము వ్రాసికొనగలరు. భవము, సంతానము, ఆయురారోగ్యములు మున్నగు వ్యాధిభావములతో మీ మీ జాతకములను మీరే వ్రాసికొనగలరు. ఇది యింటిజ్యోతిషుడు. దీని వెల రు 2-0-0, నెలొభరులోగా కొనువారికి 1-0-0 మాత్రమే కలయుచో జాతకములు సరసమైనభరతు పంపబడును.

(184) ప్రేక్షా యిండియన్ జ్యోతిషాలయము,

భికింగోట, విగాటపట్నంజిల్లా

కత్తికట్టలు - చాకులు

కత్తికట్టలు - చాకులు.

ఆంధ్రసాదరులచే చేయబడినవి. ప్రోత్సహింపుడు. నెంబనే ధరల క్యాటలాగుకు వ్రాయును.

బి. మెకలేక్స్టర్లు లండన్ లో

కట్టలు లండన్ లో కట్టలు etc.

నెట్టాపురం. (గోదావరిజిల్లా)

తెలిగ్రాఫిక్ ఆఫీసు: "ఇండస్ట్రీ" నెట్టాపురం.

చరక సంపాత

సూత్రస్థానము - చక్కని వ్యాఖ్యానముతో

తెనుగున

అచ్చబడి తయారుగా నున్నది.

776 పుటలు-రూ 10 లే

కొత్తి కాపీలు మాత్ర మున్నవి.

కలయినవారు :

(8767)

వాక్తరు అచంట లక్ష్మీధర సి. ఎ. ఎం. బి. సి. యం

మేళజింగు చైట్టరు

చంద్రకమల్యేవ ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)

19, వారిస్ రోడ్డు, మాంటురోడ్డు మద్రాసు.

ఆది వ్రాయవలెను.

మా ప్రదర్శనగదికి ఒకసారి దయచేయుడు! (3)

ప్రస్తుత శాగరికమునకు తగిన మొదటిరకం వెండిజెన్నీరు చెంబులు, గిన్నెలు, తిట్టలు, కంచములు, బహుమతిసంగతులు తగిన సామానులు, దొప్పలు మహాత్మ్యగాంధీ, తిలక్, చరకముగల పతకములు మున్నగు నవి అమృతమునకు సిద్ధముగా నున్నవి. చొక్కపువెండి, బంగారుకు పూచీగానుండును.

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి, గురునామిశెట్టి అందుకొనిన నగలవస్త్రములు, వైవాభార్యగోడ్డు మద్రాసు.

శ్రీ చంద్రశేఖర

కొవ్వొత్తులు ఏనుగుంటలు ప్రకాశముగ వెలుగును
కరచేతపు కొవ్వొత్తులకంటె

మేలైనవి చౌకైనవి

స్వదేశీ పరిశ్రమను సన్మానించి
ప్రతిగృహమును ఈ దీపముతో అలంకరింపుడు.

ఇవి అన్ని లంగర్లలో దొలుతును

200 వత్తులు గల పెట్టె ధర 13 లు

దిహా:-కేసరికుటీరం

33 పోలీసుకమిషనరీరోడ్డు ఎగ్జామ్యు, మద్రాసు.

కార్యాలయం Factory:—సెల్లూరు. (875)
క్రియించుటకు ఏజెంట్లు కావలయును.

కట్టలా? కత్తులా?

రెండును కట్టలా? చిత్రిముగా నిమిషపుడ కత్తులు.
ప్రతిదియు వందలు ఖర్చు. (875)
ఒకటి తెప్పించి మరొకటి దానినిబట్టి మీకే తెలియ గలదు.
వెల 5-10-0 మొదలు 25-0-0 వరకు గలవు.
ఇంకను తక్కువ ధరలవి గాని, ఎక్కువధరలవి గాని కావలసిన
యెడల తయారుచేయించి పంపగలము. కాస్తేజీ కత్తులా? కేసరి
పూరతనపుభవనము! బెజవాడ.

మొత్తముగ మనింపు (2948)

కొత్తగొట్టపుత్రములు

(5) మొదట నువ్వెరిగించునట్టివా రందరికిని వారెన్ డె
సిటీలో నుండు, ముగ్గా మెడికల్ హాల్ వారి ఫాస్ట్ డ్రాప్
బొంబములు ఒక వేలకు వందటి. వా మొదట సంబంధమైనట్టి
వ్యాధులన్నియు పూర్తిగా నశయమైనది.

బొంబాయి } కె. జాన్ సన్,
28-8-20 } రైల్వే పింఛను డిప్టీ కలెక్టరు.

స్వదేశీ దీపము!

స్వదేశీదీపము!!

ఈ మొదటి దీపములు మా కర్మా
గారముల ఇల్లెల్లో తయారైనవి.
మాపునకు కంబునలె నుండును. ఈ
దీపమునకు దుండు భాగములను విడి
విడిగా తీయవచ్చును. వెడలవెడల
మిరాకీదారులు, జమీందారులు,
మహారాజులు మున్నగువారి మెప్పుకు
బడినది. 1-కి ఘాతీహాలు ఖర్చుతో
సహా రూప 7-8-0 లు మాత్రమే.
ఈ దీపముయొక్క ఎత్తు 22 అంగుళ
ములు. మైపుల్లెత్తి వేయవలయుటకు
తగిన మొల యిత్తెవేతనే తయారు
చేసి పంపబడును. 1-కి ఘాత 0-12-0
మాత్రమే, అంతయు కేరీ తపాలు
ఖర్చులు లేకుండా రూప 8-4-0 లకు
పంపబడును. మైపుల్లెత్తి మొల
లేకుండా ఊడువత్తుల మొలతో
పంపవలసిన పంపబడును.

S. RAMA Aiyer,
P. O. No. 238, Calcutta

దుగ్గిరాల గోపాలకృషయ్య గారు

I

చీరాలవాసుల సన్మానపత్రము.

ఆంధ్రాత్మమా,
భారతజాతీయ తాత్పర్యములను శ్రీజగద్గురు మహా
త్మాగాంధీ భగవాను స్వరూపభావముల ఛాయాపటమనదగి
స్వరాజ్య సాధనార్థానికా కార్యమరీచిల ప్రధానపురుషులజానాక
రుగా పరిగణింపబడి, నిరుపమాన స్వార్థత్యాగమునజూసి, ఆం
ధ్రాంధికా గ్రంథకుక్తిముక్తాయమాన గౌరవముగాంచి, భారత
మాతృ కంఠహారమున నాంధ్రజననీమతల్లిని నామః శిఖామణిగా
జేయ నత్యంతనిష్ఠతో ప్రయత్నములునలిపి, చీరాలపేరాలపుర
ములను దేవతై కగజ్యముగావొనర్చి ఆంధ్రాంగ భాషావ్యాప్త్యధన
ముచే జనశీలమందెనై, కేవల వాక్పూరితచేగాక కార్యపూరి
తచే స్వరాజ్యస్థాపనార్థమై గలంబడిన ప్రధమసర్వగామమున
అహింసా, శ్రోధ, సత్య, కాంతిత్వమంది దివ్యాయధ సంపన్న
త్వముగల్గి, కాతనర్తయనకు సయితము నచ్చెరువుగల్గించి, "వెను
కకురాజీవోచ్చైః జయీమనైః" కారాగారముబొచ్చి యాత్మ
గౌరవము మొక్కపోకటండునట్లు కారాగృహయాత్రజరిపి, యా
ప్రమించిన తేజోరాజ్యము మామృదు మల నిజతేజఃపుంజము
లతో పూర్వాగ్రశిఖరమున వెలుగునట్లు నవమాసములు యా
లవచ్చువులకు మునుపై మరల మామనోంబుజులు వికసించ
నిచటికిదయజేసిన తమకు స్వాగత మొసంగగలంబు మాభాగ్యము.

మీ నిరుపమాన మధుర వాగ్విలసముచే మెంపొంది,
మీ నిరంతర సద్బోధచే వికసించి, మీత్యాగముచే పలవించి,
ఫలభరితస్థితికి రానున్న మాజీకాభిమానాంతురములు దైవప్రా
తిహాల్యులచే నికరప్రసాదములేని కమలాకరమునందలి తామర
మొగ్గలవలె ముకుళించి, కాంతిహీనములై, శోభాదర్శిదాజు
ములై నశింపజొచ్చెనని తెలుపుటకు విచారకరముగా నున్నది.
అయినను భవతీయ పునరాగమముచే నెండవారి మహావృధయ
కేవలంబులు, భవత్సృధా మామనోంబుజులకు మరల సజీవం
బులై క్రమక్రమముగ బాగుపడి వృద్ధిచెంది ఫలానుభవమునకు
రాగలవని విశ్వసించుచున్నాము.

యవనసేనా పరింపరలచే నోడింపబడిన తురుష్కజనులు
కొంతకాలమునకుండి దైవమనుమలమగుతెలి మరల విజృంభించి
ధర్మసంస్థాపనజేసి, స్వాతంత్ర్యయధ్ధమున రణభేరిచేసి, భ్రష్టపద,
ప్రాప్తిగాంచి, పాశ్చాత్య వాగరిక దేశములతో సాటిగా నేటికి
పరిగణింపబడినట్లు, స్థూలదృష్టి కపజమందినట్లు గనపించు
చున్న ఆసహాయోద్యమము విషయవంతమై లోకకర్తాని సం
ధానరంజి, భారతస్వరాజ్యరమా పట్టాభిషేక సంధాయయై
తిమవంటి జేకాభిమానుల కష్టములకు తగుఫలంబాసంగునని నమ్ము
చున్నాము.

స్వలాభాపేక్షలేక, స్వార్థముత్యజించి కష్టపరంపరలకు
లానై, దేశహితైక జీవితత్వముల యోగ్యతనరసి కుభంబులూ
డగున్న భక్తవత్సలుడగు భగవంతుడు, దేశసేవజేసి, భగవం
తుని సుప్రీతిని జేయుటకై తమకు దీర్ఘాయురారోగ్యముల నొ
సంగుటకై వేడుచు మా యీ మహాపూర్వక స్వాతమము
దయతో స్వీకరిండుటకు మమ్ము ప్రార్థించుచున్నాము.

చీరాల పేరాల పురవాసులు.

II

గుంటూరు గ్రామసంఘమువారి సన్మాన పత్రము

పురుషపుంగవా తమకు గుంటూరు గ్రామసంఘమువారు
హృదయపూర్వకమైన స్వాగత మొసంగుచున్నారు.

సహాయ నిరాకరణోద్యమ ప్రాంధముండి తామిరా
ప్రమున నాయకత్వమునకొంచి తమ ఆగ్రగళ వాధాటివలనన
ఆచూనత్యాగములనను, రాష్ట్రజనుల నెట్లు నశింపజొంటిగో
చీరాల చరిత్రమే తెలుగునోళ్ళ చాటుచున్నది. కనుకంటే మహా
నీయులార్ధజీవనంబు జన్మించుట ఆంధ్రులకు హోన్నతికి కార
ణమగుచున్నది శ్రీకృష్ణబృహస్పానముండి వెంటనే తాము మ
రలకార్యకర్తలై కౌన్సిలంబుకు మేమెంకయు కృతజ్ఞులము. తమ
ప్రయత్నములకు దైవమతోడ్పడి తమకాయురారోగ్యవైశ్యవ్యము
లొసగుగాక!

గుంటూరు } గుంటూరు పట్టణ సంఘసభ్యులు.
7-11-22 }

ఇంచితేపుకమిటి కూడుట

డిల్లీ, నవంబరు 8.—వైస్రాయిగారు శుభవివరముగా
నే దుదయము డిల్లీజేరి.

ఇంచితేపు సంఘము నేడు సమావేశము ప్రారంభమయ్యెను.

సంయుక్తరాష్ట్ర శాసనసభ

లక్నో నవంబరు 7:—నూటికి 80 వంతు ప్రాతినిధ్యము
కోరుచు నెంత తీవ్రముగ వాదించినను మహమ్మదీయ సభ్యు
లొడిపోయిరి. వోట్లువైసి నూటికి 1 నుండి 5 వరకు మహమ్మ
దీయ జనసంఖ్యయున్న స్థలములందు నూటికి 25 ప్రాతినిధ్య
మిమ్మని నవాబ్ జాదా మహమ్మద్ యూనస్ గారు సవరణ
ప్రతిపాదించిరి. దీనివై చర్చ మూడుగంటలవరకు జరిగెను.
రాయబహదూరు కోయినరమానందు గారు తరువాత మోతిలాల్
నెహ్రూ హాకీం ఆజ్ మల్ ఖానుగారలు మహాప్రయాసపడి
మహమ్మదీయ హిందూ సభ్యులకై పాటుపడు
చుండిరినియు యీసవరణ నామోదించి వారలకు
సాయపడవలయు ననియు వాదించిరి. సర్, లండెన్ పోర్ట్
రుగారు నిన్నటిగోజున అధికార సభ్యులేల మహమ్మదీయుల
కమలముగ సమ్యకులనిచ్చికో కాణములు తెలుపుచు సభ్యు
లెట్లు తీర్మానించిరో అట్లే తానాచరించునని మంత్రిగారు
తెలిపియుండిరినియు, నిశ్చితాభిప్రాయముల తెలియజేయు
నమనస్థులంబు అధికారసభ్యులు సమ్యకులు తమయ్యమునచ్చిన
రీతిని నియ్యకమైననియు, ఇంతముఖ్యమైన విషయమున మున
ల్యములు హిందువులు కేకాభిప్రాయము కాకుండిరినియు,
శాసనసభామొత్తము 18 నెగూర్చి సంఘసభ్యులు నెల్లరు నేగ్రీనము
గ నూటికి 15 వంతు అని యొగ్గుబదియుండి రినియు ప్రసంగిం
చిరి. బిల్లునందు నియోజింపబడిన ప్రతినిధిసంఖ్య నేగ్గుబది
విషయమున స్థానికప్రభుత్వమువారికి జోష్యము లేదు; భారత
ప్రభుత్వమువారి సలహావైసి సభ్యులకే వదలబడినది. మహమ్మ
దీయులకు నూటికి 25 వంతు ప్రాతినిధ్య మిచ్చిన 88 స్థ
ములు మాత్ర మెక్కుడుగ నిచ్చినవారలగుదురని కూడ వారు
తెలిపిరి. చుట్టియలీరు కార్యదర్శిగా నుండిన కజీరుహసాన్ గారి
సలహాల వైసినే 18 రూలు నందున్న సంఖ్య యేర్పడుపబడిన
దనియు, అందున తాముకూడ అందులకు అంగీకరించితిమనియు
మాచింతామణిగారు తెలిపజేసిరి.

తరువాత మోతిలాల్ గారు మహాగాంధీర్యమున మహమ్మ
దీయుల పక్షమున వాదించుచు మంత్రిగారు మహమ్మదీయులకు
విరోధముగా నితరులతో కుట్రనలిపిరిని నిందించిరి. మట్టిము
లీగు అధ్యక్షులుగా నుండిన రాజాఅఫ్ మహమ్మదాబాద్ గారు
18-వ నాత్రివిషయము లీగువారికి తెలియదనియు, కార్యదర్శి
గాలు కూడ నీవిషయము ఎవరితోను తెలిపియుండ లేదనియు,
తెలిపిరి. డెప్టీ సెంటు షేక్ సాహేబు హుసేనుగారు హిందువు
లకు మహమ్మదీయులకు విరోధములు కల్పింపజనదని మంత్రి
గారికెఱింగించిరి. మంత్రిగారుకుట్రలు సలిపియుండుట అసత్యమ
నియు ప్రభుత్వమువారు తా మేజోష్యములు లోకజేసికొనకసభ్యుల
వైసినే బాధ్యతవహించు ప్రోసినీయునండిత జగత్ నారాయ
ణగారు మహాత్మ్యముగ వాదించిరి. జాతీయ సావధన్యముకొర
లేని, హిందూమహమ్మదీయ సభ్యులకొరలేని, విశాలదృష్టితో
పరిస్థితులనుమించి మహమ్మదీయులకోరికల దీర్చుదని అశక్
మంది మహమ్మదీయ సభ్యులు వాదించిరి. హిందువులయెడ
తమకున్న గౌరవాధ్యము గోపాత్య గూడ మహమ్మదీయులు
మానిరిన చటూరి నవాబుగారు తెలిపిరి. నూటికి 25 వంతు ప్రాతి
నిధ్య మిచ్చిందగు మహమ్మదీయులు హిందూ సభ్యులయెడ
కృతజ్ఞులై నిగిరయండవలయునని హిందుసభ్యులు పల్కి యుండ
గూడదు. మహమ్మదీయులు హిందువులకు సహాయము జేయు
టకే రాజకీయరంగములందు ప్రవేశించి ఉచితముగ హిందువులకు
కృతజ్ఞత వెలిబుచ్చి యుండిరి అని ఖాకొబహద్దూర్ మహా
మ్మద్ ఇస్మాయిల్ గారు యుచిచ్చిరి.

"నిన్నటిగోజున అధికారసభ్యులు చాల ఆక్రమముగ
సమ్యకుల నిచ్చిరి. 1918 సంవత్సరమున ప్రభుత్వమువారి సమ
స్థున పక్షమైరించువిషయము అసాధికారసభ్యులకే వదలియుండి
నను, సభ్యులు తీర్మానించినట్లు ప్రభుత్వమువారి సభ్యులకొరని
మంత్రిగారు చెప్పియుండుటచేత 18 కమిటీ రూపమున ప్రతి
కులముగ సభ్యులు సమ్యకులనిచ్చి యుండిరినియు, నైవాన్య
మెంబరుగారు ప్రసంగకళమున అధికారసభ్యులకు మహమ్మదీ
యులపరముగా సమ్యకుల నిష్ఠుడని సలహా నిచ్చి యుండినను
88 వోట్లకు ప్రతికులముగ 5 వోట్లనిచ్చి సవరణను ప్రోసినైచి
రినియు మంత్రిగారు తెలిపిరి.

తరువాత బిల్లు నున్న దున్నట్లు వోట్లకు పెట్టగా
60 అనుకూలమున, 15 వంతు ప్రతికులముగను సమ్యకుల
నిచ్చిరి. తరువాత ఒకగంటవరకే సభిజూడెను. ఇద్దరు మహమ్మ
దీయ సభ్యులు హాజరుకాలేదు

లక్నో నవంబరు 8:—ఎప్పటి యట్లే మహమ్మదీయు
సభ్యులందరు హాజరై యుండిరి.

వృత్తాంతలేఖలు

మచిలీ పట్టణము.

(స్వకీయ విలేఖరి నుండి)

పురపాలక సంఘము.

నవంబరు 8: — ఆంధ్రవిజయవిద్యాలయము మా పట్టణములో స్థాపించుటకు గురించి యీనెల 11 న తేదీని పట్టణ మందిరమున మా పురపాలక సంఘసాధారణ సభ జరుగును.

బ్రహ్మసమాజము.

ఈ పురమున బ్రహ్మసమాజసభ చాలకాలముక్రిందటనే స్థాపించబడియున్నది. సుమారు 12 సం॥ క్రిందట వేయారెండు కృష్ణారావుగారు. యం. ఏ. మా పురపాలకసంఘమునకు మేనేజరుగావచ్చుచు కార్యదర్శిగా నుండి మిక్కిలి పాటుబడి పృథ్విలోనికి కొనివచ్చిరి. బుట్టయ్య పేటలో నొకయిల్లు స్థలమును మోడకొని మరెయిం హాలును సమాజము కొరకై కట్టించిరి. కొన్ని సంవత్సరములవరకు యియింహాలులో మీదవిద్యార్థులవసాన వార్ధమై ఉచితముగానిచ్చియుండెడి వారు. కాని సమాజమునకు కొంత అవ్వకుండుటచే అట్లుచాలకాలము ఉచితముగా యిల్లు నిర్వహణ కొన్ని సంవత్సరములనుండి అదృష్టవశాత్తూ వచ్చుచున్నది. ఇట్లు వచ్చినవలెను కొంతవరకు అవ్వను తీర్చి. ప్రస్తుత మా పురపాలకసంఘ మేనేజరుగారు కృష్ణారావువార్యుడగు మిక్కిలి నిపుణులతో పనిచేయుచున్నారు గాని పావురక కనపించుటలేదు.

హిందీ ప్రచారము.

ఆంధ్రజాతములో హిందీ ప్రచారము మొదలు పెట్టినప్పటినుండియు మాపురమున హిందీ ఉపాధ్యాయులు పనిచేయుచు వచ్చుచున్నారు. ఈవిషయములో శ్రీ ఆంధ్ర జాతీయకళాశాల వారు హిందీభాషకు వారి విద్యాలయములో యిచ్చిన ప్రాముఖ్యత మిక్కిలి ప్రశంసనీయము. సుమారు మూడుసం॥ క్రిందట పండిత హృషీకేశ కర్మగారు కళాశాలయందు పనిచేయుచు అనేకస్థలములందు పురములో ఉచితముగా హిందీబోధచేయుచుండెడి వారు. తరువాత పండిత ఆంజనేయులు గారును ప్రస్తుతము అహోబిందునందు హిందీ పరిశీలన కృతార్థులయిన వెంకటాచార్యులవలెను వచ్చుచున్నారు. పురములో అక్కడక్కడ నేర్చుచున్నారని యింకను అనేకస్థలములలో హిందీ నేర్చుకొను వారు మిక్కిలి ఆకాశో వేదియున్నారు గాన హిందీ ప్రచారకార్యాలయము వారు వెంటనే ఒకపండితుని పంపించెదరుగాక.

నెల్లూరు

(స్వకీయ విలేఖరి నుండి)

అలీసోదరుల నిర్బంధవాసర మహోత్సవము

నవంబరు 4: — ఈనెల 1-న తేదీ అలీసోదరులనిర్బంధ వాసర మహోత్సవము మిగుల జయప్రదముగ జరుపబడెను. భిలాభతు కాశ్యదక్కి, మహమ్మదు రహీంతుల్లా సాహెబు గారు కృపాగృహమునకు వెళ్లి అలీసోదరుల సంతకములను తెలియజేసిరి. పాఠశాలము పురమందిరమున నొక బహిరంగ సభ జరిగి, హిందూ మహమ్మదీయుల యిష్టయముగ సభ నెం॥ రించి యుండెరి. మంత్రాశ్రపు ప్రముఖులు జవాబ్ రహీమ్ మరీఫ్ గారు అగ్రాసాధారణము వహించిరి. ప్రార్థనలతో సభ ప్రారంభమయినది. భిలాభతు కార్యదర్శిగారు అలీసోదరుల చరిత్రను సంగ్రహముగ వివరించిరి. వారు హిందూ సమైక్యము, మహమ్మదీయ మతమునకును, భిలాభతు వ్యాతిల్లము సంపాదించుటకు నొనరించిన సేవల మిగుల ప్రశంసించిరి. వారిని అభినందనలు గావించిరి. ఖద్దర్ రాంజీమును గూర్చి అలీసోదరుల అభిప్రాయములను తెలిపిరి. పూర్వము తమ మతస్థావతులగు మహమ్మదుసాహెబులతో అతరుణితో ఖద్దర్ వస్త్రములను ప్రశంసించినదియు, భోజనమున కొన్ని స్థానములను చేసిరి, వారి ఆర్థమును చెప్పిరి. ఎల్లజను ఖద్దర్ భరింతుమనివేసిరి. అంతకాలము ప్రచారకులగు శ్రీమంత శ్రీరాధ చినమల్లురామిరెడ్డి ఖద్దర్ చినయ్యయ్య, ఉపన్యాయము, అధికముగ నెల్లు, యెంతలాశము పొందగలమను విషయమును వివరించుచు చెప్పిరి. చవిటిపాలెము గ్రామము మామారు మాసమునకు 1000 మోష్యముల ఖరీదుగల నూలును,

రాజమండ్రి

స్వకీయ విలేఖరి

జాతీయవిద్యాలయము.

నవంబరు 1 న తేదీని జాతీయవిద్యాలయములో ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థుల కలసి సభచేసిరి. ఉపాధ్యాయులగు శ్రీయుతులు మహారి అన్నపూర్ణమ్మ గారిపాటి మోక్షమ్రకాళరావుగారు అలీసోదరుల నిర్బంధమును గూర్చి ముచ్చటించి వారి జేతనేను ప్రశంసించిరి.

పిమ్మట ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థులు కలసి జాతీయ గీతముల బాడుచు పురపీఠం నూరేగింపు ఉత్సవమును సాగించిరి.

బహిరంగసభ

సాయంత్రము 6 గం॥ కు శ్రీవింశతామసే నాటకశాలలో పురమహాజనసభ జరిగెను. ఆంధ్రజాత భిలాభతు సంఘాధ్యక్షులగు శ్రీయుత అవ్వో జవాబ్ ఖాన్ గారు అధ్యక్షత వహించిరి. తమ ప్రారంభోపన్యాసమునందు అధ్యక్షులు భిలాభతు సమస్య పరిష్కారమైనను స్వరాజ్యము సిద్ధించువరకు తమ కట్టును వీడరని నెలవిచ్చిరి.

శ్రీయుత గజవల్లి రామచంద్రరావుగారు ప్రభువంశస్వాసకులు. భిలాభతు మూలమునుగూర్చి ముచ్చటించి జేతములో ప్రస్తుత కార్యక్రమమునందు మార్పు కావలెనను అభిప్రాయము కొంతవరకు గలదని చెప్పిరి.

అవ్వోగారి బాపిరాజుగారు అలీసోదరుల జేతనేను కొనియాడి మహమ్మదాళీగారికి విజేతరాజీయచరిత్రలో గల ప్రశ్నను వివరించిరి.

భవిషిపాటి సత్యవారాయణగారు భిలాభతు సమస్య రాజోపు గమింపజేయుచు వేతములో పరిష్కారమగునను ఆ తరువాత లేదని కారణముల చెప్పిరి. గయలో సహాయరాకర జోధ్యమునకు పిండప్రదానము చేయుచున్న నని వారితలంపని వెల్లడించిరి.

మహారి అన్నపూర్ణమ్మగారు నవంబరు 1 తేదీ ఒక అలీసోదరులకిట్లనే గాన, 1858 లో ఆ తేదీననే విక్టోరియా రాణిగా రిచ్చిన ప్రకటనముకల్లు ముఖ్యమైనదియు, ఆ ప్రకటనములో భారతీయుల మతవిశ్వాసములకు దండెపమని స్పష్టముగా నున్నను అలీసోదరులు తమ మతభక్త్యును వెల్లడిచేసినందు అతే తాని కారాగారమున కంపి విక్టోరియారాణి మహాప్రకటనమును నీటుగలిపిరి చెప్పిరి. గయలో సహాయరాకరజోధ్యమునకు పిండప్రదానము చేయకుండ చూచుబాధ్యక్ష ప్రజలయందు ప్రచారకులయందును కలదని హెచ్చరించిరి.

సయ్యద్ అబ్దుల్ రహీమాన్ గారు భిలాభతు విషయము ప్రాచ్యుతేజముల స్వతంత్రమునకు మార్గము చూపుచున్నదని నెలవిచ్చిరి.

చీరాలవాస్తవ్యులగు శీరాల నాగేశ్వరరావుగారు గాంధీగారు బాబ్ లోలో వెనుకకు తగ్గుకుండ యుండెనో బాగుండునని నెలవిచ్చిరి.

అధ్యక్షులు, వాకిం అవ్వో ఖాన్ గారు రాజమహేంద్రవరస్టేషనులోనిచ్చిన సందేశము (నూటికి నూరుమంది ఖద్దర్ గట్టవలెను) తెలియజెప్పి సభను ముగించిరి.

ప్రస్తుతము తయారుచేయు చున్న దనియు, గడచినవత్సరము 10 కేల రూప్యములు విలక్షణములగు, ఆ ఒక్కగ్రామము సంజే తయారయిన దనియు ఇట్లు ప్రత్యేగామమునకు శ్రీలు తమ కర్తవ్యమును నెలవేర్చుచో లక్షలకొలది రూప్యములను జల్లా వారు సంపాదించ వచ్చునని చెలిపిరి. నరికిన కట్టెపుల్లులు, దంచిన బియ్యము, కొబ్బాయినిరు మున్నగువాని ఉపయోగించి సాక్యముల సహజవింతువును పట్టణ వాసులలోని శ్రీలు, రాటములను జేతేమును కొరతప్రతి యత్నించినచో నెల్లూరుపురమునందలి ప్రతిపీఠము నొకచవిటి పాలెము కాగలదని నడిచి, ఎల్లరను తమకృపాముల యందలి రాట్లములేతమకువస్త్రములు తయారు జేయునట్లు ప్రయత్నముచేయ వలయునని వేడిరి.

తదనంతరము కాంగ్రెసు ప్రచారకులు శ్రీయుతులు, వేదం ముఖయ్యార్యకర్త, సానుభూతి పద్మశాఖయ్య గారును మోడ అలీసోదరుల గురితలమును గూర్చి అనువదించిరి.

కడపట భిలాభతు కార్యదర్శిగారు మహమ్మదుగారి చరిత్రయందలి వారు జవలించిన వార్తావ్యవహిత్య విధానమును కొంతచెప్పి, సభ నలంకరించిన వారికి నమస్కరించి, సభ ముగించిరి.

గజవల్లి రామచంద్రరావుగారు

(స్వకీయ విలేఖరి నుండి)

శ్రీయుత గజవల్లి రామచంద్రరావుగారు సుమారు రెండు నెలల క్రింద మా రాజమహేంద్రవర పట్టణమును వీడి ఏలూరులో కాపురమునందు ఉనివార్యులగు కారణముచే వెళ్లిరి.

జీవితము

రామచంద్రరావు పంతులుగారు ఆంగ్ల భాషయందు మహాపండితులు. యం. ఎ. పరిశీలకుడు ప్రథములగు ఆంగ్ల భాషయందు డిప్లొమెటేరి. ఆంగ్ల భాషయందు మహావక్తలు. 1907 సం॥ నెలలో వంక రామ్మో విభజనాంధోళన దినములలో ఆయన రాజమహేంద్రవర గవ్వమెంటు ఆర్టు కాతేడిలో బి. యె. చదువుచుండెడివారు. ఆ కాలమున విద్యార్థులలో సంచలనము కలిగినప్పుడు వారికి నాయకులై వారి జేతనేని ప్రజ్వలింప బడినవారిలో వీరును శ్రీయుత జోశ్యుల ననుచంద్రరావుగారును ముఖ్యులు. రాజమహేంద్రవరమున జాతీయ విద్యాలయమును స్థాపించుటలో విశేషసహాయము చేసి కొంత కాలము ఆ పాఠశాలలో ప్రధానోపాధ్యాయులుగ పనిచేసిరి. అప్పటినుండియు రామచంద్రరావుగారు జాతీయవాదిగా నుండి ప్రజాహితేయివరమునకు ప్రధాన స్థాన మాక్రమించియుండెరి. రాజ్యాంగ విషయములలో గొప్పజ్ఞానమును సంపాదించిన వారు. వీరి ప్రార్థనాచాసములకు మోతేను. కనీసము నెల 1-కి రు 200 ల నవలెగా సంపాదించి కొనుటకు తగిన విద్యార్థులు కలిగి జేతాభ్యుదయమునకే తమ కాలము నంతను వినియోగించుచున్నవారు ఆంధ్రజాతము మిక్కిలి యునుడు. కాని శ్రీ రామచంద్రరావుగారు రజ్జీపాని గమనింపవలయును. వీరికి రాజమహేంద్రవరమునైగల యభిమానము వర్ణనాతీతము. నిరంపమాన మగునట్టి యభిమానమును కార్యరూపమునను, ఉపన్యాసములయందును అనేకమారులు వెల్లడించుచుండెరి. నిరాదరంబర వర్తనలగుటచే ఆయన జేతనేని ఆంధ్రలోకము పూర్తిగా నెరుంగరు. సమ్మికదంతయు చేయుటయే యాయనకును యితరులకును, భేదమును నిరూపించును. ఈయన పరమ కాంతస్వభావులు. అన్ని కక్షములవారికిని యాయనయెడ సమానగౌరవముకలదు. ఈయన రిమాసములు పురపాలక సంఘాధ్యక్షులుగా నుండి, ఆ సంఘములో నున్న కక్షలను పోగొట్టి సభ్యులయందు పరస్పర గౌరవభావమును నెలకొల్పెను. పురపాలకసంఘచరిత్రలో వీరిపేరు కాశ్యరముగా నిల్చియుండును. స్థానికసంఘముల యొక్క సంకుచితదృష్టిని పారద్రోలి నిజజాతీయభావముల వ్యాపింప చేసినందుల కీయన యెంతయు వందనీయులు. ఇదివరలోపన్న పాశ్చాత్యవైద్యకాలను తీసివేసి ఆయుర్వేద జైవధాత్యమును నెలకొల్పుటకు వీరు కారకులు. ముగిసిపాఠశాలలో రాటముల నెలకొల్పి ఖద్దరువృద్ధికి యోత్సాహుగావించినవారియనయే.

ఈయన కాంతము విషయంకత్తి ప్రైర్యసాహసములు, జేతనేని జ్ఞానసంపత్తి పొందిత్యము ఆంధ్రులకు ఆదర్శములై వెలసియుగాక!

వీరిని గౌరవించుటకు మాపాదలు ముఖ్యజయముతోట అ- 2 న తేదీని సమాజేతముయిరి. అల్పాహారము లయిన రిరువార సభయం దనేకు లుపస్థినించి తమకు శ్రీరామచంద్రరావు పంతులుగారియొక్క గౌరవభావమును నెల్లడి చేసిరి. అన్ని పక్షములవారును పాల్గొనిరి.

ప్రసంగించినవారిపేర్ల నీట వ్రాయుచున్నాను.

- (1) కందులవీరరావుగారు స్వామిగారు య్యునిసిఫర్ చెయి ర్మక (2) భమిడిపాటి సత్యవారాయణగారు, (3) సోలప బాప సయ్యగారు. కీలు (4) వాళం పట్టాభిరామరావుగారు, వర్తకులు (5) తిలారి భన రాజునాయుడుగారు, (6) ద్రోణరాజు చినకామేశ్వరరావుగారు (7) మహారి అన్నపూర్ణమ్మ, (8) మీర్ ఆకరం అలీగారు, స్తీడకు, (9) కందుల లక్ష్మీవతిగారు ముగిసిపాట్ కాన్సిలరు, (10) డాక్టరు కె. వెం. రామారావుగారు, తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘాధ్యక్షుడు, (11) కుసుమ వెంకట్రాయ్యగారు (పంచమసోదరుడు)

రామచంద్రరావుగారు సమాధాన మిచ్చుచు రాజమహేంద్రవరము సాంఘి, చారితాత్మక, భాసావిషయక, రాజ్యాంగవిషయములయందు ఎట్లు ఆంధ్రజాతములో అగ్రస్థానము వహించెనో నిరూపించి అట్టి కట్టణమును నిమగ్నలనివచ్చినందులకు తమకుల విసాదమును వెల్లడిచ్చిరి.

నరసాపురం

(స్వకీయ విలేఖరి నుండి)

స్కూల్ లో సంగీతం

నవంబరు 7:— మొన్న బెజవాడలో జరిగిన జిల్లా బోర్డు మీటింగులో కలెజు బోర్డు ఉన్నత పాఠశాలలో సంగీతం చెప్పుటకు ఒక ఉపాధ్యాయుని వేయటము తీర్మానింపబడినట్లు వినుటకు చాలసంతోషముగా యున్నది. వెనుక 1918 సం॥లో మా గ్రామములో యున్న ప్రజాసంఘము తరపున యాసంగీతము విషయమై చాలా మాదావిడి జరపడమైనది. అప్పుడు వారితనము వారికిని కాసనభలలో యున్న పెద్ద సభ్యులకును మహాజను ఉత్తరములు మొదలగునవి పంపబడినవి. దోతనము వారికి ఏమిన్ని అభ్యంతరము లేనట్లున్నా స్కూల్ లో సంగీతపు విద్య ఆరంభించేలాగు అనేకవిధములుగా ప్రోత్సాహములు తాము చేయించుకొన్నట్లు కూడా గొర్న మెంటు వద్దనుంచి జాలు వచ్చినది. దానినిద అప్పుడు మా తాలూకా బోర్డుకు చెంది యున్న స్కూల్ లోను మాటలకోసైత పాఠశాలలో నన్ను సంగీతపు వేర్వేరు ఉంచి సంగీతము చెప్పించవలెనని ప్రజాసంఘము వారు కోరియున్నారు. అయితే డబ్బులేదని వారు భయము కూడా ప్రోత్సేపేవారు. మొన్న యావత్తు బాలాజీ రావు వారుగారు ఇక్కడకు వచ్చినప్పుడు యాసంగీతమునన్ని వారితో చెప్పగా వారు ప్రజాసంఘపు తోపున దీనిని గురించి యున్న కొద్దరీ తీసుకుని వెళ్ళి స్కూల్ లో ఇన్స్పెక్టరు గారికి పంపియు విన్నాను. వారు బాగా రికమెండేషను చేయగా జిల్లా బోర్డులో దానిని అంగీకరించి కలెజు స్కూలులో మొదట ప్రారంభించిరి. ఇదివరలో మన చెన్నరాజభానిలో యేబోర్డు గాని యేస్కూలులో గాని సంగీతము ప్రారంభింపబడినట్లు నేను వినియుండలేదు. అదేమిట స్కూల్ లో కొందరు అలంబించిరి గాని స్కూలు వైసుల పరీక్షకు అప్సల్ గ్రాంచిగా వెట్టుబడి నట్లు ఎక్కడను గానివిధము ననుకరింప స్కూలు వారిని మేము చాలా ఆభినందించుచున్నాము. ఇతర బోర్డులు ముగిసి పాటిటీలు వ్రేలేము కమిటీలు కూడా మా జిల్లా బోర్డువారు చేసినట్టి నోరవచ్చేసి సంగీతమును అభివృద్ధిలో తెచ్చు గా!

ఒక భారతవాద్య

ఒక సారి వారు నిన్నటిదినము తెల్లవారు యూసున కత్తి తో రిక భావ్యము వాడిచివైచి ఆ కత్తితోనే తనను కూడా బాదుచుకొని చంపుకొనలేక తిన్నగా పోలీసు స్టేషనుకు బోయి తాను చేసిన వాత్సవ్యము చెప్పి అక్కడనే కత్తితో పడుండెను. భార్య చెడుగుణములే యందుకు కారణములట.

రైలు సంగతి

మా రైల్వే విషయములో మా జిల్లా బోర్డువారు ఒక ఉప సంఘమును యేర్పాటు చేసివట్లు నేనిదికరలో ప్రానియున్నావ. ఆ ఉపసంఘము కలసుకొని రాడ్ మీటర్ గేజిలలోనే రైలు రైల్వే వేసువలసిందిగా తీర్మానించింది వినుటకు సంత సందితము. రైలురైలు పద్ధతి తోనే వైచిరి.

ఉద్యోగపు సంగతులు

క్రిందటి నెల 28 తారీఖున పెట్టి పేటలో రెండవంతు విషయమై అయినదని తరువాత మాజిల్లా కలెక్టరుగారున్నూ, ఎక్స్కల్యేటివ్ ఇంజనీరుగారున్నూ ఇక్కడకువచ్చి క్యాంపు వేసిరి. రోజుమూల రోజులుండెరి. వేయిదీని ప్రాజెక్టుకు ఉధ యముల కిచ్చివేసింది విన్నాను. మాటలకోసైత పాఠశాల కాం తెలు లాభాకరీ కూడా చాచినాను.

మా ముఁదలుగారైన సి. జి. జగన్నాథాచారి బియ్య బి యలో గారు ఒక నెల దినములు నెలపు తీసుకొనిగా బియ్యపుం నుండి రాజగోపాలాచారి అనివాడు నిన్న నే జగన్నాథాచారిగారి స్థానేవచ్చిరి.

తిరుపతి మునిసిపాలిటీ

తిరుపతి మునిసిపాలిటీలో చేర్చుకోవడవిలో యుండిన మహారాజరాజ్ కి. జి. నరసింహాచార్యవారికి 1922 సం॥రం అక్టోబరునెల 31 తేదీలో చేర్చుకోవని పూర్తి అయిపోయింది తిరుగా చేర్చువారిని యెప్పుకొనడమునకు నవంబరునెల తేదీ 8 లో మీటింగుకు వేరులు కంగడి తెలుస్తూయున్నది. చేర్చును వారిపనికి కచ్చెకోవడ పరివిలోయుండు 16 నుండిలో నుమారు 3 నుండివరకు కాలమునుని ప్రయత్నించేయాలగు వినికిడినట్లు తెలియవచ్చుమున్నది. తిరుపతిలో మునిసిపాలిటీ యేర్పడి నుమా గు 25 సం॥తీర్చుముగా ప్రామాణిక చేర్చునుగా యుంటూ యుండినారు. ఈ పర్యాయము కవులతో వారు చాలా దయ నువుంచి సదకు చేర్చుననికి ప్రామాణికతరుని ఎన్నుకొనల యు చ్చాస్తూయున్నాము.

తిరుపతి పురవాళి

ఏలూరు

(మా విలేఖరుని నుండి)

శ్రీ గంపలగూడెం కుమారరాజుగారు.

5 నవంబరు. — శ్రీ గంపలగూడెం కుమారరాజుగారున్న వారిపార్టీ యను నిన్నటిదినమున 10 గంటలరైలులో నీగ్రామ మునకు దయచేసిరి. మా కాంగ్రెసుకమిటీవారును నాయకులును స్వాగతమర్పించి కాంగ్రెసు కార్యాలయమును విడిదిదింపి విం దొనిచ్చిరి. సాయంకాలము మేళలాశములలో పట్టణమంతయు వారసుకొంచి పురమందిరమునకు 6 గంటలకు గొనితెచ్చిరి. ఆ ద్వయ 2000 ప్రజలు సభకువచ్చియుండిరి. ఈసభకు ముగింపు శ్రీ దివాన్ బహదూర్ శ్రీ మోచర్ల రామచంద్రరావువంతులుగారు, జిల్లారి రామారావు వంతులుగారు, జిల్లారి కోదండరామయ్య పంతులుగారు, యం. కొండయ్య కాశ్రీ గారు, కాళ్లమారి రాజన్నగారు, స్వామి కాశ్రీ గారు మొదలగు ప్రముఖులును, చాలవూరి గవర్న మెంటు ఉద్యోగస్థులునుగూడ విచ్చేసి శ్రీ రాజావారిని గౌరవించి యుండిరి. సభాప్రారంభమున శ్రీయుత క్రొత్తపల్లి సుందరరా మకవిగారు కొన్ని పద్యముల శ్రీ రాజాగారిని స్తుతింపుచు జరిపి రి. తరువాత యర్రమిల్లి మంగయ్యవంతులుగారు శ్రీ రాజావారి దేశసేవను, కార్యతీక్షణతను సంతింపుచు, కాజావారి ఆగ్రాసనాధి పతులుగన, ఉపవాక్యసములుగను నుండిభ జరుపవేడిరి. అట్లే శ్రీ రాజా వారు సభనుబరిపిరి. వారు మనప్రస్తుతకర్తవ్యమును గు రించి ప్రబోధింపుచు నిలుల నెదిచ్చిరి:—

“నేను తెలుసునుండి విడుదలయైనవంటి నే చిత్తూరుసభ లకుపోయి కాసనోల్లంఘనమును వెంటనే ప్రవేశపెట్టలేకవచ్చినది పోరాడితిని. నామిత్రులందరు దేశమందులకింకను సిద్ధపడియుం డలేదని వ్యతిక్రమక పోరాడితి. నేనాంధ్రదేశమును పరికించి మాచునకి నామిత్రులవాడయే నిజముగ కనుపించినందున నాయభిప్రాయమును మార్చుకొంటిని. కాసనోల్లంఘనము ను యు వారేమిచెప్పుదుకో, మనకాంగ్రెసు ఎటుల పరిష్కరించునోను నమోదితో వేదియుండి మాడవలెను. కాంగ్రెసునునకు మా తృప్తిసానుగనుక దాని పరిష్కారమును మన మనుసరింపవలసి యుండును. ప్రత్యేకస్థ్యముల కాసనోల్లంఘనమును విడిగాచేయు టకు మార్తము కాంగ్రెసు ఆజ్ఞనియ్యకవచ్చదు. మన మట్టికాసన నోల్లంఘనమును చేయుటకు సంసిద్ధులై యుండవలెను.

మనలో పెద్దల నేతలు కాసనభలకు తిరిగి వెళ్లుట ఆన క్యకమని అభిప్రాయమును ముట్టుట వినుచున్నాము. కాసన భల నిష్కల్యమును గురించి ఎవరెటుంగున్నారో? ఎన్నివర్తా యముగా మీమ్రాలనిలిచి కాసనభల నిష్కల్యమునియువన్య సిందినమేము తిరిగి కాసనభలకు పోతున్నామని అడుగుటకు నోక్కూడగలదో తెలియుటలేదు. గవర్న మెంటువారికి గల హ క్కులను మనము చెప్పుదాని నిష్కల్యము గానింపదగిన నరకా కి ముండియున్నాడు యావహానియులు నదరు సభలలో నేమి చేయగలుగుదురో తెలియుటలేదు. అనుట చేయునది లేక నూర కుండినవో ప్రజలు వారిని నిందింపవలెను. అప్పుడు తిరిగి సభ ల ను ఏ డి పా త పం థ కే రా వల సి న చ్చు నుగ చా! సహాయనిరాకరణ కార్యక్రమమున మన మింతుక విషయమును పొందినయంతమున వేర్పాటునకునివచ్చినవో యాయ్యది కాసన సభాసహాయమునకు తక్కు మరెయ్యక దానికి జైదనీరదు. గాంధీమహాత్మునిచే నెలకొల్పబడిన నీయుద్యమమునకు మూల నూత్రమగు నిరాకరణతత్వమున కర్థమేమి? కాసనభల గవర్న మెంటుకు సహకారములుగాని అసహకారములు కావుగదా! అందు ప్రవేశించుట యైన మనమూలనూత్రమున విచ్చిన్న మును గానించుటయొ గ్రహింప వేడుచున్నాను. కావున నీవిష యమునగూడ మనకాంగ్రెసు ఎట్లు తీర్మానించునో ఓపికతో వేచియుండి తెలిసికొనలయును. నేను కాంగ్రెసు వ్యతిరేకియ మని తమకుచెప్పను. కాం కాంగ్రెసు అటుల కాసనసభాప్రవేశ కమునే యామోదించువో, నేనును వాతో. నేటిదినము నామి త్రులును ఈవిషయమై ప్రజలను పోట్ల నిమ్మని ప్రబోధింప వలయు.

ఇక మనము ముఖ్యముగ నాచరింపదగినవిషయము మరి యొకటి కలదు. అది భద్రత. నుమ్మలను నేటిదినమున జేతలుకొ ట్టుచు గ్రామమంతయును మారేసింపుటస్పష్టముగా గానించిన దెం దులకు? సహ్యానించుటకా? అసమానించుటకా? ఎట్టివాధయు లేకుండ, మాతోకాటు మీరు ముందంజవైచివచ్చినను రాజ పోయినను కర్తవ్యభరింపుదని ప్రార్థింపుచున్నాను. తాము విచేక రస్త్రుములతో మాయెడుట నిలువబడి మాకు జేతలుకొట్టిన అయ్యది సహ్యాకమెటుల కాగలదు? మమ్ములనుమ్మించి, మమ్ములను కారాగృహములకు ద్రోచి, మేము చెప్పిన స్వల్పత్యాగము నైన జేయక, మమ్ములకు మోసము చేయుదురా? ఎన్నివర్తాయ ములు మమ్ముల మాభార్యపుత్రులకుల కెడముగానించి కారా గారములకు బంపివేయకు మహాకవ్యములమీద కావ్యతీక్షణతలగ గలదో మోచించి చెప్పినవో, మే మట్లు నడుచుకొనకుటైన తెలిసియుండునా? గాంధీమహాత్ముడు భద్రత, యని ఎలుగెత్తుచు

కారాగృహమున ఆహార్యములు తిపమ్ముచేయుచున్నాడు మన మీపాటిభద్రులను గట్టిండులకే అంగదేశమున కలవరము కలుగుచున్నదని వినుచున్నాముగదా? అందరమును తదేకదీతు తో భద్రునే అవలంబించినవో మనకు స్వరాజ్యము కరతలా మలము కావండదు. కాబట్టిఎల్లరు భద్రులధారణమున దీక్షావరులై యుండగోరుచున్నాను.

ఇట్లే హిందూమహాత్ముతీజుసమ్మేళనమును, అస్పృశ్య తాదోషనివారణమును మనయుద్యమవిజయమున కాంక్షింప లని మహాత్ముడు చెప్పినదానిని మనము మరచజను. మహా త్ముడు మనలనుండి వేరవేయబడుటచే మనకిప్పుడు భగవంతుడే శరణ్యము. శ్రీకృష్ణభగవానుడు అట్లునని యాద్యమునకు ప్రేరే పించుచు నిష్కామ్యముగ నీవిధిని నీవు పరిపాలించినవో అంత లిదోషములు నిన్నంటజాలవని చెప్పియున్నాడు. అట్లే లాభా లాభములతో నునము సంబంధమును వెట్టుకొనక నిష్కామ్య ముగ మనవిధిని మనము నెఱవేర్చవలసియున్నది. మనగవర్న మెంటు నున కక్రమము ను జేయుచున్నది గనుక దానిని నవలించి మనమాట గుల ను నిలువ తెట్టు కొనుట మనకు విధా య క మైన పని. జ యా ప జయములు మనవి కావు గనుక, అందుతో సంబంధమును వెట్టు కొనక మనముకృషి చేయవలయును. కాని అర్థమనియుద్యమమునకు, మనయుద్యమముకు చాలవ్యత్యాసముకలదు. అప్పటికి పశు బలముతో కూడిన యాద్యము. మనముచేయుచు దౌర్వస్యరాహి త్యమైంది. మన ప్రాణములు పోయినను, మనశరీరములనుండి రధిరధాంలు ప్రవాహములై పోవినను సరించి, మనపరిపాలకుల రధిరిండువు నొక్క దానినైన నీభారతభూమిపై రాలకుండ మెలంగి, ధర్మసంరంభమున సత్యమును, త్యాగమును వెల్లడించి విజయవంతులము కావలసియున్నాము.”

రాజానరసింహ రావుగారు.

కుమార రాజావారియనంతరమున శ్రీయుత రాజానరసింహ రావుగారు ఆంధ్ర, హిందీభాషలయందు యపస్వనించిరి. మృదుమ ధ్వనును, గంభీరమును క్రావ్యమునకునభివ్యక్తముగ వారు చెప్పి నది సభ్యులకు తెలిసినను తెలియక పోయినను హిందీయుపవాసము చాల అంపమును కలిగించినది. వీరు వెనుక నీగ్రామమునకువచ్చి నపుడు హిందీవిద్యాలయపీఠమును బెజవాడయందు స్థాపించునని చెప్పి అయిదారువందలరూపాయలచందాలు ప్రోగుచేసియుం డిరి. అయ్యది ఎటులవినియోగింపబడినదియు తెలుపవలసినదిని సభ్యులలో ననేకులువారికి చీట్లువాసి సభలోనందిచ్చినందున, అందునుగురించి ఆంధ్రమున పదినిమిషములు మాట్లాడిరి. సదరుస్థా మును మద్రాసుహిందీప్రచారక సంఘమువారికి జవకట్టియుంటి మనియు, సదరువిషయముగు తెక్కలను వెనుకనే ప్రకటించి యుంటిమనియు, సభ్యులకోరుచున్నార గనుక మరియొకసారి సదరుతెక్కలను వక్రీకాముఖమున తిరిగి ప్రకటించుననియుచెప్పి రి. వారు హిందీ ప్రచారముపట్ల గానించినవనిని వెల్లడించుచు ఆంధ్రదేశమునకు అభిల హిందీప్రచారకసమ్మేళనము పక్షమున నొకప్రత్యేక కార్యాలయమును బెజవాడలో వెట్టుటకు ఏ ఏ చిత్రికనియు, బహజ్ గారు మనకార్యాలయమునకు రు5000 లు విరాళము నొసంగియున్నారనియు తెలిపి సభ్యుల నానంద పరచిరి.

కడపట శ్రీయుతి యర్రమిల్లి మంగయ్యవంతులుగారు ఉపవాక్యసములకు విందననులొందిరి. సభ జయజయధ్వారముల తో 8 గంటలకుముగిసినది వైకుండి నన్నటి వర్షపుచినుకులు విరామములేకుండవడుచున్నను, ప్రజలు కడకమెదలక నిశ్చల ముగ కూర్చుండి దీక్షాపరంకరైత మెలంగిరి.

ఆంధ్ర పరిసమందిరము

(బాలాగంజు - హైదరాబాదు)

వైపే ఒక పతనమందిరము కార్తీక శు 14 శుక్ర వారం ఉదయము 8 గంటలకు కీర్తిశేషులైన శ్రీ దివాన్ శంకరరావుగారి పాత్రులును, భాషాభిమానులును నగు ముగిరా శంకరరావుగారి అధ్యక్షతకీంద స్థాపింపబడినను. సుమారు 800 మంది ఆంధ్రులు వాటిసభ నలంకరించిరి. తాత్కాలిక కార్య దర్శిచే, ఈపతనమందిరస్థాపనను గురించి చేయబడిన ప్రయత్న మును, రిత్నహాయకులు చూపిన దౌదార్యము మొదలగు సం గతుల తెలుపు నొకచిన్ని ప్రతీక చదువబడినను. బుల బంధ్యాల నుబ్రహ్మణ్యకాశ్రీ కతావధానిగారు ఈప్రారంభోత్సవము నకై తమచే రచియింపబడిన శ్లోకములను, పద్యములను కను మనోహరముగా జదిపిరి. పిదప “మాతృభాషయొక్క ప్రాముఖ్యము”నుగురించి ముగిరా మాదపాటి హనుమంతరావువంతు లుగారున్నూ, “పతనమందిరములపని ప్రయోజనము”ను గురిం చి ముగిరా అయ్యకే వెకటరమణయ్య వంతులుగారును, “ఇట్టి మందిరస్థాపనలపై నుండు భారము”నుగురించి బుల మదిగొండ బుచ్చయ్యకాశ్రీగారును ఆంధ్రమున విపులముగా నుపన్యసిం చిరి. శ్రీయుతి మహాబాయి సారానుభా, వెంకటాచలము గా రలు ఇచ్చటి రాజభాష యగు ఉర్దూభాషతో “భాషానిల యముల అపరము”ను గురించి ప్రసంగించిరి.

రాజమండ్రి నరహత్య

(స్వకీయ విలేఖరి)

3-11-22 వ తేదీని దినపత్రము మేజిస్ట్రేటుగారగు పుణ్య...

(1) మల్లెల కత్తెశారాయణగారు: - వీరు కలవ...

912 నెంబర్ కాన్స్టేబులు తాను మొదలను 5-11-22...

6 వ సాక్షియైన శ్రీయంత చింతలూరి లక్ష్మీనారాయణ...

"నా సోదరుడు కృష్ణారావుకు మూడు 70, 80 వేల...

ప్రొసీక్యూటింగు ఇన్స్పెక్టరుగారు లక్ష్మీనారాయణ...

ముద్రాయల కరుణకు న్యాయవాదియగు శ్రీమంత వీర...

10 వ సాక్షియగు యెలూరుపాటి రామలింగరాజు...

చెన్నపురి బజారుధరలు

నవంబరు 10-వ తేదీ శుక్రవారము

(1) భాగ్యములు

Table with 4 columns: విషయము, బస్తాలు, మొత్తము, వరకు. Rows include వసుకు లెనావీ, నెల్లూరి, డిల్లీ, రానులు, భువ్వలు.

(2) వక్ర భాగ్యములు

Table with 4 columns: విషయము, బస్తాలు, మొత్తము, వరకు. Rows include వసుకు, నెల్లూరి, డిల్లీ, రానులు.

(3) నూనె వక్రభువ్వలు

Table with 4 columns: విషయము, బస్తాలు, మొత్తము, వరకు. Rows include వక్రభువ్వలు, నూనె, వసుకు, నెల్లూరి.

(4) చిల్లర వక్రభువ్వలు

Table with 4 columns: విషయము, బస్తాలు, మొత్తము, వరకు. Rows include చిల్లర, వక్రభువ్వలు, నూనె, వసుకు.

(5) ఇసుము

Table with 4 columns: విషయము, బస్తాలు, మొత్తము, వరకు. Rows include ఇసుము, వక్రభువ్వలు, నూనె, వసుకు.

(6) లోహములు

Table with 4 columns: విషయము, బస్తాలు, మొత్తము, వరకు. Rows include లోహములు, వక్రభువ్వలు, నూనె, వసుకు.

(7) రంగులు

Table with 4 columns: విషయము, బస్తాలు, మొత్తము, వరకు. Rows include రంగులు, వక్రభువ్వలు, నూనె, వసుకు.

కాకినాడలోయందేవాడను నన్ను అన్యాయమునోలిననున్నట్లు...

(ప్రొసీక్యూటింగు ఇన్స్పెక్టరుగారు రకుగిగా తన కెప్పు...

అంతట మొదటి 5 ముద్రాయలు (గున్నే శ్వరరావుగారు...

జామీనుపై విమరల కంపెనీ పత్రము. కేసు 15వ తేదీ...

వాతావరణ స్థితి

1923-వ సంవత్సరము నవంబరు 10-వ తేదీ శుక్రవారము

Table with 6 columns: విషయము, ఉత్తరము, దక్షిణము, తూర్పుము, పశ్చిమము, అవగాహనము. Rows include ఉత్తరము, దక్షిణము, తూర్పుము, పశ్చిమము, అవగాహనము.

ఆకాశము కొన్ని ప్రాంతములకు నెలకొనిననున్న...

మదరాస్, బెంగళూరులో 3/4 అంగుళము వర్షము, తుని...

కర్ణాటకము వర్షవర్షము.

ఎల్. ఆర్. యు. సామ్రాజ్య...

గూడెపుల గార్డీయను 1. కేసు 15వ తేదీ...

దేశీయ పాఠాలు

భారత కాంగ్రెసు ఆజ్ఞోల్లంఘనసంఘ నివేదికము

జగద్గురు శంకరాచార్యస్వామి, హరిదయాలునాగు, శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు, నవజీవను పత్రికయును కలకత్తా ఆనందవాదులును ఈసనభలకు వెళ్ల గూడదనుట

దేశ బంధుదాను గారి స్వేచ్ఛ మెంటు

బొంబే శాసనసభ ట్రెజ్యూరీ ఇండియా పత్రికల విమర్శలు

శ్రీమతి కస్తూరి బాయి గారు

లార్కనానుండి కరాచీవచ్చి కరాచీలో నువన్యసింతుట

మౌల్వీ మహమ్మదు అక్రం ఖాను గారు

కలకత్తా కారాగృహమునుండి వదలుట

ఖిలాఫతు సమస్య

మహమ్మదీయ ప్రమాఖుల అభిప్రాయము

ఆగఖానుగారి సంతివార్త - అమీనుగారి సేవలు హిందూ దేశమునకు వచ్చుచున్నవనువార్త నిజముగాదు

అకాలీల సత్యాగ్రహము

మొత్తము 4599 గురిని అరెస్టు చేయుట

చెరసాలలో అకాలీలు భోజనము మానివేయుట

మహాశునింగుగారి కేసువిచారణ

సిపాయి ఉద్యమసింగుగారి శిక్ష - ప్రభుత్వ ప్రకటనము

ఆజ్ఞోల్లంఘనసంఘ నివేదికము

శాసనసభలకు వెళ్లట

శ్రీ శారదాదీత శంకరాచార్య స్వామిలవారు

పాపాల్లో 8 వ తేదీ సాయంత్రము బహిరంగపథ జరిగినది. ఆసభలో జగద్గురు స్వామిలవారు ప్రస్తుత రాజకీయస్థితిని గూర్చి యువన్యసింఛి వీరితని చూచినను కానక సభలకు వెళ్లట తగినవనికాదు. ఆజ్ఞోల్లంఘన సంఘమువారి నివేదికములో ఆజ్ఞోల్లంఘనమును గూర్చి వారుచేసిన నూచనలనుమాత్రమే అంగీకరించవలెను. తక్కిన నూచనలన్నియు అశ్రుతములుగాన వానిని తిరస్కరించవలెను. కానకసభలకు వెళ్లట అధర్మమని తెలియజేయు నిర్ధారణ చేయుచున్న గిర్దా యిహదవివరల నెటుల భర్తవుచును? ఆనందవాదులను కాంగ్రెసువారు నిర్ధారముగ నంగీకరించిరిగాని విధానముగా నంగీకరింపలేదు. కానక సభలకు వెళ్లట తగిన బోధించువారు భారతదేశ ప్రతిష్ఠా గౌరవములను చూచుక వ జేయుచున్నారు. కానకసభల తిరస్కరములను తిరస్కరించు వధి కామ ప్రభుత్వమునకు కలదుగాన కానకసభలకు వెళ్లటలన నెట్టి ప్రయోజనమును కలుగదు గాన నెట్టి తిరస్కారమే ఆమోదింప జడినచో వశములు కాంగ్రెసుతో సంబంధమును భూత్రిగా వదలుకొనుటయే సమచితమని స్వామిలవారు బోధించిరి.

బాబూ హరదయాలునాగుగారు

భారత కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘ సభ్యులను శంకరాచార్య కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులను వారుగా కట్టుకునిరి

ఆజ్ఞోల్లంఘన సంఘమువారి నివేదికము సుక్ష్మప్రేమగా నుండలేదు. అకాలీలను కలిగించినది. ఆనందవాదులకు నిర్ధారమును భూత్రిగా హిందూగా వదలుకొనుటయే యిది కట్టి వెళ్లట ప్రతిపాదన మావలను స. సునభ్యు లేకగ్రీకుముగా చేసియున్నారు. వారి విచారణావంశమును వారు సరిగా ప్రచారించలేదు. బద్ధకత్వము ప్రద్యోగశాలలమున కృతకము ఆనందవాదులను కలిగించినది. బద్ధకత్వమును ప్రధానాంశమును భూత్రిగా వదలుకొనిరి. దీక్షకు కృత్రిమార్పి గాదునాదాదుల కాంగ్రెసునుగూర్చి అనుభవములునుమాత్రమే కలుగించిరి. అరెస్టుల తీవ్రత నిర్ధారమున కది ఆనందవాదులను, సంఘాధ్యక్షులను నగమునంది కానకసభలకు వెళ్ల వచ్చునని నూచించుట సరియైన వాలోచన తోచుచున్నది. కట్కిన దుర్మగుడు కానకసభలకు వెళ్లరాదనుట తప్పిన కారణములు సమగ్రములు కావు గాని మొదటి ముగ్గు

వారమును భూత్రిగా ఖండించుటకు మాత్రము చాలియున్నది. కానకసభలకు వెళ్లట ఆనందవాదులను ముగ్గున వాడు భ్రమ సింగి గాని అది ఆనందవాదులను కాదు. కృత్రిమముగా వ్యాప్యవాకారమును. సంఘసభ్యులు బహిరంగము యొక్క లాభమును గుర్తింపజేసిన భిక్షుల (బర్గోయిసు) లాభము నందే దృష్టినివేసి వారి ప్రాశ్నాచములను నీ యిట్టి నూచనలను చేసిరి. ఇది అశ్రుతము. కాంగ్రెసు విధానమును మార్చమైన నవ సరమైనచో ముందు మంచి అభిప్రాయ కలుగుటకు ఆనందవాదులను నందరి భవి (బర్గోయిసు) లక్షణమును తొలగించుటయందే కట్టిమార్పుభూత్రిగా జరుగవలెను. భవిలక్షణముతో కర్మరాజ్యమును కొందుచేసి దేశముల కట్టి స్వరాజ్యముతో పరిచేసి వాగుగాదు నడిచిరి.

శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు

యధానుకూల సహకారమునైనను ముంబై సహకారము నైనను చేయుటకు కానకసభలకు వెళ్లచో చిరక కది ఆనందవాదులకు నిర్ధారమును దుర్బల మొనరించును. ఏయిద్దోముతో కానకసభలకు వెళ్ల ననునాడ నది ప్రభుత్వమునకు విజయమును మనకు పరాజయమునె యగును. కానకసభల బహిష్కారమే మనయుద్దేశమును ప్రధాన విషయముగాన వా బహిష్కారమును తొలగించుటకు నేనెంతమాత్రము నంగీకరింపజాలను. దాను, నైహూ, హాకింగార్లవంటి సుప్రసిద్ధవాడులతో నే నీవిషయమున కేకీభవింపజాలనందులకు చాల చింతించుచున్నాను. మన విధానముననే ముఖ్యవిషయమునందే మనము ఏమాత్రము లొంగిననుగూడ అదిమనకు తెలియదుకాన చిరక కది నిర్ధారమునకే భంగము కలిగించుచు నుట నిశ్చయము. అందువలన రాజకీయ సంప్రకరణముల నిర్మూలించుట ఆనందవాదులకు అనందవాదులకు జూరమును నిర్మూలించుట మాత్రము నిజము. దేశములదితను ఉత్సాహమును ప్రబలజేయుటకు తీవ్రతను సమర్థము సాధనముగా నుద్దేశించియే కానకసభలకు వెళ్లవలెనని మనవాదులు ముదిరిరిని నేనెరుగుదును గాని కరాచీవలన కలుగుచున్న అవమానమును గుర్తింపజేయు, స్వాతంత్ర్యమునందాన మూలకట్టియు, నిర్భయభియను సభ్యులను మన సేవకార్యముల నిర్వహించుట వలనమనకు అంగీకరింప జల్లియు ప్రణామ విధమున కర్మరాజ్యము నడుగు గూడ నట్లు లొంగియు వాడుభిప్రాయము, ఆనందవాదుల మాత్రము మన కలుగజూరముగ నయిన భిక్షులు కలిగింపజల్లియు అర్థమగుచుగ జరుగదగినదియు నుచు మార్పునైనను నూచించుచో వారిని సుక్ష్మప్రేమతో తోడ్కొని నేను ముఖ్యముగా నంగీకరించెదను. ఆనందవాదులను గూర్చికలకత్తాలో జరిగినదేయ మహాసభయందు చేయబడిన తిరస్కారము కాంగ్రెసు

అకాలీల సత్యాగ్రహము

మొత్తము 4599 మందిని అరెస్టు చేయుట

8-వ తేదీ అరెస్టులు

8 వ తేదీని 101 మందిని అరెస్టు చేసిరి. వారికేసు 9 వ తేదీని విచారణ జరిగినది. వారిలో 84 గారికి నెలదినములు మూత్రమే వడివైదు చేయబడినది.

చెరసాలలో అకాలీలు భోజనము మానివేయడం

అట్లనుచెరసాలలో అకాలీలకు వెట్టు భోజనము భూత్రిగా వా కండకును ఆ చెరసాలలోను అకాలీలనకును 48 గంటలనుండి భోజనము మానివేసిరి 9 వ తేదీని గురుద్వారా గంఠుమువారు ప్రకటించిరి.

భాయిబుంగుసింగుగారిని వదలివేయుట

ఉపన్యసింఛించుట అరెస్టుచేయబడిన సింగుగారి కేసు విచారణ 9 వ తేదీని జరిగినది. సింగుగారిని వదలివేసెరి.

మాయనాగెములు

ఉపన్యసింఛించుట అరెస్టు చేయబడిన భాయి రణధీర సింగుగారిని కాలబలుభూతు చెరసాలలోనుంచగా ఆ దునకద్ద మాయ వాడెములు కనబడినవి కేసుచేసి అమృతసద తీసికొని వచ్చిరి.

భాయి మహాలేబుసింగుగారి కేసు

9 వ తేదీని భాయిమహాలేబు సింగుగారి కేసు విచారణ జరిగినది. కేసు గురుద్వారా గంఠుమున కర్మకుడును గాని అగష్టు 25 వ తేదీని అమృతసద గురకబాగులో నేనులేను. 1921 జనవరినుండి గురకబాగు గురుద్వారము సాక్షుమువారి ఆధీనము నందే యున్నది. నేనుకనున్న పోలములో చెట్లను నడుకుటకు మేము మొదటినుండియు మనుష్యులను వంపించుచు నే యున్నాము. మా మరతులొకే మేవిట్లు చేయుచున్నాము. నన్ను ఆ రెడ్డు చేసి యుండని చోలేను గూడ చెట్లకు నడుకుటకు వెళ్లియే యుందును అని మహాలేబుసింగుగారి నుడిచిరి. తక్కిన రి గురును ఏమియును వాదించలేదు. నవంబరు 11 వ తేదీకి వాయిదాచేయబడినది.

సిపాయి ఉద్యమసింగుగారు

ప్రభుత్వ ప్రకటనము

కృపాణిని ధరించినందుకు ఉద్యమసింగు సిపాయికి 5 నెలలు కఠినశిక్ష చేయబడినది గరగజు అకాలీ అను అమృత సద పత్రికలో ఆగష్టు 16 వ తేదీని ప్రకటించబడినది. ఈ సిపాయి సెల్లమున కట్టి నెల వుముగి యు భోషల పనిలోగిరిరానందున నైకి కానకము క్రింద జూలై 26వ తేదీని ఆతనికేసు విచారణచేసి 9 నెలలు కఠినశిక్ష చేసిరి. ఆతనిని పనిలోనుండి తొలగించిరి. కృపాణి గమనిమేయము లేదు గాన సీసహాను ప్రకటించవలెనని గరగజు అకాలీలపత్రికకు లేఖ వ్రాయగా ఆలేఖ పంజాబుప్రభుత్వ కార్యదర్శి కార్యాలయమునకే తిగి కంపబడినది ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

నిర్మాణ విధానమును దేశీయులత్యధిక దీక్షతో నెలవేర్చుకొనెదను.

ఏది ఎటుజున్నను ప్రభాభిసాలము నందు హెచ్చుమంది ఎటుల తీర్చానించెదరో అటులే దేశీయులందరును నడుచుకొనవలెను గాన గయలో జరుగుదేశీయు మహాసభలో హెచ్చుమంది ఎటుల తీర్చానించురో అటులే దేశీయులందరును నడుచుకొందురని వాడు సమ్యక్ము కలదు. అట్లు నడుచుకొనినచో కాంగ్రెసు 7 భులలో రెండు కట్టిలేస్తాడుట సంభవించుట. అదిగాక ఎవరైన కానకసభలకు వెళ్లగొనను ఆనందవాదుల కట్టిపాఠపట్టు నెట్టి ద్వేషని సన భావమునందే గూడదని శరోజినీగారు బొంబాయిలో నుడిచిరి.

నవజీవను పత్రిక

9 వ తేదీని అహమదాబాదులో శరోజినీ పత్రిక ప్రత్యేక సంచిత ప్రకటించబడినది. ఈ విచారణ సంఘము నేర్పరుచుటయే అగ్రగ మొగ్గు. తనివో దేశీయులు ఉద్యమము సభికోత్సాహముతో కొనసాగించి ప్రజలందులో సభికోత్సాహమును కలిగించి యుండదు. ఇప్పుడు ఆర్ధరీభోషముగను ప్రతిపాల్తురె ముత్తుగు గజులూరె గాన నిపుడు దేశీయులు గాంధీ మహాత్ముడు నేర్పించిన నిర్మాణ విధానమున సాగించుదలతో లేద బాగిందీ, పరేబా, కప్రూగాల్ల నూచించుచురిరి కానకసభలకే 7 వ తేదీని అవలంబించెదరో చూడవలసియొన్నది. నిర్మాణ విధానమునకే కొనసాగించు వలెనని కట్కి గుజరాతురాష్ట్రమువారు మార్గము కొడుకులేదు. ఇతర రాష్ట్రములవారు గూడ నటులే కొడుకున్నారు.

దేశబంధు దాసుగారి స్వేచ్ఛ మెంటు

పత్రికాభిప్రాయములు

బొంబే క్రాంతి

కానకభట్లకు చెల్లట కాలము విధానవ్యవస్థిని చూచి యొక కంటకు ముచ్చటయిన దానుగాయ నడివిరి గాని అది అట్టి స్వల్పమును మాత్రమే. విధానమును పూర్తిగా మార్చుటయే. అసహాయాద్యుల ప్రధాననిధాంతమును పరిశ్రమించుటయే. స్వరాజ్యమును బడయటకు కానకభట్ల మాఖ్యతకు సాధనములని అసహాయులను లంగీకరించుటయే. కాంగ్రెసు ప్రాముఖ్యతను తొలగించుటయే యగును గాన కానకభట్లకు జైలువాదము.

మొన్న ఆఫ్ ఇండియా

దాసుగారు సంపూర్ణముగా నరాజకమానీ వాఁడాయు నట్లునుపడుచున్నది. అనుభవజ్ఞులకు బ్రిటిషు రాజనీతిజ్ఞులను భారతీయ ద్రవ్యమును వెళ్ళు తురుసాంతరములు యోచించి నిర్మించినట్లేయు బ్రిటిషు పరిపాలనకు చాలకష్టపడి కృషిచేసి దించునట్టియు ప్రస్తుత ప్రభుత్వ విధానమంతయును అక్రమము గాన దానిని రూపుమాపవలెనని దాసుగారు తెలిపిరి. గాని ఆ ప్రభుత్వమును తొలగించి మరి ఎట్టి ప్రభుత్వము నేర్పవలెనో తనకును తెలియదు కాంగ్రెసు వారికిని తెలియదనిగూడ దాసు గారే యొప్పుకొనుచున్నారు క్రమాభివృద్ధిమావిప్లవమా అను తెనుకటికైత్యయే మరల కలిగినది. జేకీయాలలో శ్రేష్ఠులగు మేధావుల సహాయమున క్రమాభివృద్ధి కలుగును. పరమాశయ మేదియో విధారణలేకుండ తమకుపయోజనముగా కార్యములను కర్మ సాధనములనుగూడ గట్టుకొన కలచినవారి నాచుకత్వమువలన విప్లవము కలుగును.

బెంగాలు అభిప్రాయము

శ్రీయుత దాసుగారిని విమర్శించుట

హిందూ స్వకీయాలేఖకుడా పత్రిక కలకత్తానుండి 9 వ తేదీ నటుల కలెక్టరాత్త సంకెను.

అట్టిల్లంపున విచారణ సంఘ నివేదికను బయల్పడలేన వెంటనే యెవరూ రాజకీయాంశాశ్రయము ప్రారంభమైనది క త్రికలో ప్రచురించుచు ప్రభాభిప్రాయము, కానకభట్ల ప్రవేశము నకు బాటకవిధముగ నున్నది. ఇన్న కాలేజీవైఖ్యలో ఒక గొప్పబహిరంగసభ జరిగెను. అసభకు హిందువులును, మహమ్మ దీయులును 12 మంది ఉత్పన్నులయిరి. సాధార్ణ్య తమ అభిప్రాయములను మాత్రమే విని న నా య తు ల తో కట్టి భావ మేనుగ్రహముగానించుటలేదు. అభ్యుత్థులు ప్రతిపాలా భిప్రాయము మాటాడవలసిందిగా కోరినను ఉత్పన్నులకు లంద రును కానకభట్ల ప్రవేశమునకు ప్రతిపాలముగనే మాటాడిరి. దా క్తకు ప్రభులచంద్రభూషు అభ్యుత్థుల వహించెను. ఉత్పన్నులయిన వారిలో, జే ఎన్టీసీసీనాథు, కృష్ణకేళికరాయి, పాంచకారి బెర్రి, నృపేంద్ర చంద్ర బెర్రి, లక్ష్మణసింగుగారలును నితరు లును కలరు. ప్రత్యేకముగ 'జేన్టీల్ మెన్' వివర్ణింపగూడదని హా వ్యుక్తి తేసినను, చాలమంది ఉపవాక్యములు శ్రీయుత దాసు గారి ప్రస్తుతోద్దేశములను ఖండించిరి. దీనిని ఆందఱును ఆపాడి యిరి. —హిందూ—

భూలిపాకలవరము

ఆగాఖానుగారి తిండివార్త

అవిశేషములే హిందూదేశీయులకు మహమ్మదీయులకు కునమతియనకు హిందూముగ ప్రవర్తించగూడదని బోధింపుడు. మీరు భిలాఫతును గూర్చి ముందు బొనుగా చర్చింపగోరెనవో పనుధులకు ప్రతినిధులను నికోపాదేశమునకు పంపుడు. నేను దీక్షించుటలో స్వదేశీయులకు తప్పెదను. తొందరపడ నకనములే దని ఆగాఖానుగారు నేటు చోటనీ గాటి సాక్షునుండి తిండి వార్తనుపిరి.

భూలిపాను ఎన్నుకొనుట.

భూలిపాను ఎన్నుకొనటయే భూమిని మహమ్మదీయ మతానుబంధులలో పండితులు పలువురు తెలిపిరి. భూలిపు అధికారము వంతపొరంబువ్వగా నుండుటకన్న ఎన్నికలను నీను బడుటయే చాల శ్రేష్ఠమైనది. మతానుగుణ్యమైనది. ఈసారం పన్నెండువార్షికు అమీరును ముస్లిముల గా గా ముస్లిముల తొప్పివెట్టిరి. మొదటి నలుగురు భూలిపాలను ఎన్నుకొనబడిన వారే. వారు ముగ్గురు మహమ్మదునుంబంధులలోనివారు మరల నాగభట్ల సేనాధిపతులయే శ్రేష్ఠులు ధిల్లీలో వైసాము దీను తొలిను మతాలయములనున్న ముస్లిముల పండితు డగు కవాబుహుస్సేను, నిబామిగారు పత్రికలకు ప్రాసెరి.

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘసభ

నేడు (10-వ తేదీ) బుదరులో జరిగినది 100 మంది సభ్యులు వచ్చిరి. బహిరంగసభ జరుగును ప్రముఖు లువన్యసించెదరు.

వెన్నెలగంటి రాఘవయ్య కందాళ్ల శ్రీనివాసాచార్యులుగార్లు

నేడు నెల్లూరుచేరి. 3000 మంది స్వాగత మొసంగిరి. గొప్పఉరేగింపు జరిగినది. సన్మానపత్రములు సమర్పించబడెను.

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు

సంఘసభ

బుదరులో జరుగుట

నాయకుల రాక

శ్రీయుతలు కాకినాడను నాగేశ్వరరావులు, ఎంటూరి (కాకాశం, గజపల్లి రామచంద్రరావు, శ్రీ బ్రహ్మానంద్యుల డిప్యూటీ సర్దుగాడు మన్నగు ప్రముఖులును 100 మంది సభ్యు సభ్యులును వచ్చిరి. నేడు మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు బుదరు లో ఆంధ్రభాతీయకాకాలావరణమున సభ జరుగును.

నేడు సాయంకాలము బహిరంగ సభ గూడ జరుగును. ఆసభలో ప్రముఖు లందరు నువన్యసించెదరని నేడు (10 వ తేదీ) బుదరునుండి తిండివార్త సంపాదయెను.

శ్రీయుతలు శ్రీనివాసం

రాఘవయ్యగార్లు

నెల్లూరులో గొప్పస్వాగతము

కారాగృహవిముక్తులైన శ్రీయుత వెన్నెలగంటి రాఘ వయ్య కందాళ్ల శ్రీనివాసాచార్యులుగార్లు (నేడు 10,వ తేదీ) ఉడయమనకు నెల్లూరు చేరి. 3000 మంది సాయలును కాంగ్రె సు భిలాఫతు సంఘములవారును రైలుస్టేషను కేగి చాలికి ఘన మగు స్వాగత మొసంగి ఊరేగింపుతో శ్రీరంగనాయకస్వామి దేవాలయమునకు తీసికొని వెళ్లిరి. వారిగురువులను మహాపా ధ్యాయేరి వీరువారి విరాజమానమునగు శ్రీవేదం మేటరాయాస్వామిలవారియొంటికి వెళ్లి వారిని సందర్శింపకాన్తులవారు వారి నాశీర్వదించిరి.

మిమ్ములు జామ్యునుసేయనకు వెళ్లి అచట శ్రీస్థావల గానించిరి. అటునుండి కాంగ్రెసు కార్యాలయమునకు వెళ్లిరి. అచట కాంగ్రెసు భిలాఫతు కార్యదర్శులు సన్మానపత్రముల సమర్పించిరి. నేడు సాయంకాలము బహిరంగసభ జరుగును. ఆసభలో సన్మానపత్రములు సమర్పించబడును.

తివుతూరు మసీదు

హిందూ మహమ్మదీయమైత్రి

ఒక అపద్ధానానుగూర్చి మైమాకు సంస్థాపకులందలి తివుతూరులో హిందువులకును మహమ్మదీయులకును యా స్పృహయమున వివాదము కలిగినది. వివాదము కలిగినది కొ ట్టాటు జరుగలేదు. అది కొంతమేలు. దానినిగూర్చి మైమాకు దొరతనమువారు విచారణచేసి తీర్పుచెప్పిరి. దాని ప్రకార ముండు నడుచుకొనుట ధర్మము. వెనక మహమ్మదు చినుటో గ్గాకు తన రాజధాని నింకొకచోటికి భూమి పొయలనందరిని కుటుంబములతో లేచిరా నాజ్ఞాపించినపుడు వారందరును లేచి పోయి నట్టిపుడు కొందరు మహమ్మదీయులు తివుతూరునుండి వెదలిపోవుచున్నారని తెలిపినది. అట్లు లేచిపోవుచున్న వారికి తివుతూరులో నిండుపాలములు కలవోలేవో సరిగా తెలి యలేదు. వారికి స్వస్థలాభిమానముగూడ లేకట్లున్నది. ఇంట్లు భూములు స్వస్థలాభిమానముగూడ లేనివారు చులకనగాలేచి పోగలరు. అందువలన యితరులకుగూడ నష్టమేమియును కలు గదు. కాని ఇట్టివర్తనలు జరుగుటకుండ చేయవలెదా? మాలా నామహమ్మదాలి మాలానామకతాలి గార్లునున్న గు మహమ్మ దీయనాయకులు 'దేశమునందెకమత్యమును కలిగించుటకు మహ త్యాగముల కొనసరించుచుండ వీరు కొంచెమైన దిష్టికణివాదమున జూరద్యు' మేకేగారు దానుగా బోధించెదగు. ప్రతివక్త కాపాటుటకైన నిట్టి అవిశేషపు చర్యలను మానిండు దగునని కే. తిమ్మగూరు తివుతూరునుండి వ్రాసిరి.

శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారు

కొరావీ వచ్చుట

లాల్బాగాలో జరిగిన రాష్ట్రీయసభకు వెళ్లి కస్తూరి బాయిగారు రటునుండి 3 వ తేదీ ఉడయమునకు కరాచివచ్చిరి. నిబామిగారు మన్నును ప్రముఖులు సభాపురమున వారితోవచ్చిరి. వేలకొలది శ్రీయుత కిల్లలును పురుషులును రైలు స్టేషనుకు వెళ్లి ఘనమగు స్వాగత మొసంగిరి. మిమ్ములు వారిని ఊరే గింపుతో తీసికొని వెళ్లిరి 3 వ తేదీ మధ్యాహ్నము శ్రీల సభలోను రాత్రి బహిరంగసభలోను శ్రీమతి కస్తూరిబాయి గారు నువన్యసించిరి.

మాల్వీ మహామదు

అక్రంభానుగారు

చెలరా లనుండి వదలుట

కలకత్తాలో రెండు దేశభాషావత్రికలకు సంపాద కునును మంగరాష్ట్ర భిలాఫతు సంఘమున కుపాధ్యక్షుడు నగు మాల్వీ అక్రంభానుగారికి ఒక సంవత్సరము శిక్షవేయ బడినది. సంవత్సరము పూర్తి యగుటచే 9 వ తేదీని వదలివేసిరి.

అమీరుగారి దాడి

కేవలము కల్ల సమాచారము

టర్నికలిజ మహమ్మదు పురగృహిం మహిని అప్రస్తు అమీరు గారు హిందూదేశమునైకి సేవలను పంపిరి కొన్ని ఉరుదు కుత్రిలు ప్రకటించినవార్లు కేవలము అసత్యవార్తలు.

బొంబాయిలో పరానుల

దురాగతము

కోర్టువారు కఠినముగా వారిని శిక్షించుట బొంబాయి, నవంబరు 9:—బొంబాయిలో పరానుల దురాగతము దినదినాభివృద్ధి జెందుచున్నది. దొంగతనము, దారి దోపిడి, హుని యత్యాది కఠిన నేరములక్రంద పోలీసువాకు వీరిని మేజస్ట్రేటుకోర్టుల కిమ్ముచున్నాడు. ఇంకయు వీరి దుడకున ముల కంఠముగాని, తగింపుగాని కడపడును. వీరి దాడిభితిచే రాక్షసులంబు కొన్ని వీరులలో నుండుటయే చాల కష్టముగ నున్నది. పోలీసు తమ కిక్రిసాదార్థముల ఎన్నియు వినియోగించి వీరిని కట్టుచున్నను వీరికి గాను ప్రత్యేక రాక్షసులు నిర్మించవలయు నని తలంపబడుచున్నది. గత జూలై మాసమునందు ఎ. ఆర్. భార్యగారి యింటనుండి దోపిడి చేసిన నేరమునకై విచారింప బడుచున్న యిద్దర సహాపరుల చెరిపది సంవత్సరముల కఠినశిక్ష నిధింపబడినది.

తామూరు మహాకవి

తిరువనంతపురమున కరుగునెంచుట

9 వ నవంబరు:—తామూర్ రవీంద్రనాథ తామూరు మహాకవి సీ. యస్. ఆంధ్రానుగారును 9 వ తేదీయందయుమున తిరువనంతపురమున కరుగునెంచిరి. పురప్రముఖు లగేతులు స్త్రీ వ్తనవద్ద వారి నెదుర్కొని యతిధిధనమునకు గొంపోయిరి సంస్థాపాధికులయతిధిధులగు నందురు. సాయంకాలమున ప్రత్యే కముగ నిర్మించబడిన మందిరమున విభిక్తుల మహన్యాన మొనగు దురు. టిక్కెటులను కొన్నవారికే ప్రవేశము కలదు. టిక్కె టులవలన వచ్చుధనమును కాంతినికేరసమున కొనగదక శ్రీ సంఘమువారి యాజమాన్యమున కవిమగు తన గ్రంథములలో నుండి కొన్ని రసవత్తర భాగములను వదువును. దీనికి కూడ టిక్కెటుల మూలముననే ప్రవేశము కలుగును. ధనము కాంతి నికేరసమున కిచ్చింపబడును. మిమ్ములు పూర్వమునుండి ప్రధానం స్థలం దక్కించి యహారాగాగాన సాద్యులని 13 వ తేదీని ఈ తిరువనంతపురమును వీడెదరు.

ఆంధ్ర పత్రిక

1922 సం॥ రం నవంబరు నెల 10-వ తేది

శుక్రవారము

ఉభయర్థిత్వము

—:—:—:—

శాసనసభలలో జేరి ప్రతిష్ఠంభనల నవలంబించుటచే, ఇటు ప్రపంచ సానుభూతిని గాని, అటు ప్రజల సానుభూతిని గాని, సభ్యులు పంచుకొనవలయును. శాసనసభలను బ్రద్దల గొట్టుటకు భూత్రమే శాసనసభలకు బోదలచిన యెడల, దీని నెడగొనుటకు అధికారులు తమకు గల యధికారముల నన్నిటిని వినియోగించుట సహజము. మామూలు సమయములందు నిరంకుశముగ గనుపించు అధికారుల చర్యలు, అట్టి సమయములందు సహజముగ దోచును. పరులు తమను దూపుమాపకలడుపును, స్వేచ్ఛాకారము తాము వీటో, సర్దికెట్టు, మొదలగు నధికారములను వినియోగించితిమిని ప్రపంచమునకు దెలుపుటకును, తాము నిరంకుశములమని ప్రపంచమునకు దోవ జేయుటకును, అధికారవర్గమున కవకాశ మొత్తయేని గలుగును. అప్పుడు అధికారుల చర్యలు నిరంకుశముగ గనుపించును. తప్పుతయు నిరాకరణవాదులదే యనియు, తమను అల్లరిబెట్టుటకు బూనుకొనుటచే, తమ యధికారములను వినియోగించక తప్పదయ్యెననియు, వారు విన్నవించును. నిరాకరణోద్యమ శ్రేష్ఠతకు మూలభూమిగా నైతికాధిక్యము తొలగిపోవును. అంతట ఉద్యమమునకు నామరూపము లంతరించును. ఇంతవరకును, బాధనంతను ఒక్కడొక్కడ వారే భరించుచుండిరి. చార్జ్స్యమును మరి యొక పక్షమువారు ప్రయోగించుచుండిరి. అందుచే నిరాకరణోద్యమ పవిత్రత వ్యక్తమగుచుండెను. ఉద్యమావలంబుల అత్యుబలము విరాజిల్లుచుండెను. భారతబాటి, త్యాగశీక్షణ బడయుచు, పశుబల ప్రయోగమును నిరుపయోగము గావించుచుండెను. ప్రతిష్ఠంభనలవలన, రెండు పక్షములవారి యందును దోషము గనుపించును. అనన్యోదన మారంభించెడి శాసనసభ్యులదే ఎక్కుడు దోషమనియు, అధికారుల చర్యలు విధిలేక యవలంబించబడెననియు, ప్రపంచమునకు దోచును. ఇప్పుడు అధికారవర్గ నిరంకుశత్వము నిజరూపముతో బయల్పడుచున్నది. ఇకముందు, దానికొక తగ్గుకు ఏర్పడును. దీనికి సమాధాన మొకటి గనుపించును. ఇట్టి దుస్థితిలోనికి నిరాకరణోద్యమము బ్రవేశించిన పిమ్మట, దానియందు ప్రపంచమునకును, ప్రజలకును లక్ష్యము దక్కిపోవుట నిశ్చయము. అధికారుల నిరంకుశత్వమును బయటపెట్టుటకు మారుగ, నిరాకరణవాదులే నిరంకుశులని జూపుటకు మార్గ మేర్పడును.

గాంధీ సిద్ధాంతమును మూలబారవై చెదరనుకొనుడు. సంస్కరణములను కొనసాగించెదమని యందు రాజభక్తి ప్రమాణము గైకొని, పిమ్మట వానిని బ్రద్దలగొట్టుటకు బూనుకొందురనుకొనుడు. ఇట్టివారు తమచర్యల నొకవిధముగ భజించుకొందురు. సంస్కరణ శాసనమొసగిన యధికారములను గైకొనుట, ప్రమాణమునకు విరుద్ధముగానుండును. లక్ష్యమే సాధనములని సమర్థించు నను వాదము నకిది యనుగుణముగ

నన్నది రాజభక్తి ప్రమాణమునందు ఏమయినను సందిగ్ధయున్నచో, దానిని అధికారులు తొలగించి, నిరాకరణవాదులు అసత్యవాదులని ప్రపంచమునకు చాటగలుగుదురు. ఇందుకును లోబడి శాసనసభలకు బోయి రనకొనుడు. శాసనసభలను బ్రద్దలగొట్టుటకు, సంస్కరణ శాసనమును వీరుపయోగించునపుడు, దీని నాటంకపరుచుటకు ఆ శాసనమునే అధికారులు పయోగించుచో, వారు నిరంకుశు లెట్లుగనుదురు? కుక్కకాటుకు చెప్పుబెట్టు యను స్థితిలోనికి వ్యవహారము వచ్చును. శేషయు, బెల్లము ను సమానమగును. నిరాకరణోద్యమము ప్రపంచమునంద పక్షి పాలగుట యేగాక, గాంధీ మహాత్మునికి ద్రోహ మొనర్చుటయగును. అధికారవర్గమునకు గల వీటో, సర్దికెట్టు, మొదలగు నధికారములు అసాధారణాధికారములు గావనియు, మామూలుచర్యలలో నవి భాగమనియు, జాయింటు కమిటీ రిపోర్టును, సంస్కరణశాసనమును తెలిపి యుండ, అధికారుల కెట్టి నష్టమునుగలుగదు. ఇంతవరకును కనుపించుచున్న వక్రతను మాపుకొనుటకు ప్రతిష్ఠంభనలు అధికారుల కనుకూలావకాశ మొసగును. తమ తప్పుదమలుకు కప్పి పుచ్చుకొనుటకేగాక, తాము ప్రజారక్షకులమనియు, నిరాకరణవాదులే ప్రజలకు పరమశత్రువులనియు దెలుపుటకుగూడ, అధికారులకు వీలగును. ఇందుమూలమున, స్వరాజ్యోద్యమముపట్ల ప్రజలలో పెరిగిన విశ్వాస మడుగంటిన నాశ్చర్య పడ నవసరముండదు. ఆయచాయమును గుర్తించుట ముఖ్యము.

ప్రతిష్ఠంభన సూత్రము ప్రకారము, మంచికిని చెడ్డకును శాసనసభ్యులు అడ్డుదగలవలసియుండును. కాటక బాధా నివారణకు ప్రభుత్వమువారు కొంత ధనమునిచ్చెద రనుకొనుడు. కాదని జెప్పవలయును. సత్యమూర్తిగారు దెలిపినటుల ఉప్పుపన్నును దీసివై చెద రనుకొనుడు. వద్దని నిరోధింపవలెను. ఇటులనే ఏమన్నులను దీసివై చినను కూడదని వోటు జేయవలయును. క్రొత్తకాలువలను దెరిచినను, అనకట్టల గట్టినను, పరిశ్రమముల పోషించినను, ప్రజలకే విధమగు లాభముజేసినను, ప్రభుత్వము వారు జేసిన పనులకెల్లను కాదు కాదనుటయే శాసనసభ్యుల పని. ఈ పద్ధతి న్యాయమా అన్యాయమా యని యిప్పుడు చర్చించబనిలేదు. ఇందలి పర్యవసాన మేమగునో యూహించిన చాలును. ఇట్టి ఎత్తులలో అధికారవర్గమునకు విద్యాధికులు టీటుగారని వేరుగ జెప్పనక్కర లేదు. ఇంతవరకును అధికారవర్గపు ఎత్తుల ముందర, విద్యాధికుల ఎత్తులు బనికి రాకబోవుచుండెను. విద్యాధికుల ఎత్తులే బనికివచ్చినచో, చిరకాలము క్రిందటనే హిందూదేశము స్వరాజ్యము ననుభవించుచుండవలసివది. గాంధీ మహాత్ముని నాయకత్వముక్రింద, ప్రజలు ధర్మారాధనము నారంభించిన పిమ్మటనే, అధికారుల ఎత్తులు విఫలమగుచున్నవి. క్రమముగ వారి కవజయమును, ప్రజలకు విజయమును చేకూరుచున్నది. ఈ స్థితియే కొనసాగుచో, అధికారులు సైతము ఎత్తులను మాని, ధర్మమును ప్రమాణముగ గైకొనక తప్పదు. ధర్మవేదికపై పాలకులును ప్రజలును ఆసీనులగునపుడు, గౌరవప్రదమగు సమాధానము గుడురుట తధ్యము. అట్టి ఫలిత మే తెంచు చిహ్నములు గనుపించుచున్నది. నైహూ, దాసుగార్ల వ్యవహారమును నిరోధించి మరల ఎత్తులకు ప్రజలను గొంపోవడలచుచున్నారు. వీరి ప్రయత్నమే కొనసాగుచో దేశమునకు ఘోరావజయమువాటిల్ల గలదు. ప్రజలకు తాము ఉపకారముజేసి, వారి కష్టములను తొలగింప నెంచుచుండ, బ్రతిష్ఠంభనల నవలంబించి తమ కార్యముల కడ్డు

గలిగించి, నిరాకరణవాదులు దేశమును చెడగొట్టదలచిరని అధికారులు ప్రజలకు బోధింతురు. రాజనీతిచతురులగు అధికారులు, ప్రతిష్ఠంభనలు సాగుచున్నంతకాలము, మామూలు సమయములందు కన్న నెక్కుడు ఔదార్యముగ ప్రవర్తించుదురు. ప్రజలకు స్వల్పలాభముల నెక్కుడుగ గవించి, ప్రజల కవిచెడకుండ నిరాకరణవాదులు నిరోధించుచున్నారని, ఎలుగెత్తి చాటెదరు.

అమాయకులగు ప్రజలు, శాసనసభా శ్రవణమునయినను గ్రహింపగలుగుదురు. శాసనసభా బహిష్కారమునయినను గ్రహింపగలుగుదురు. అంతియగాని శాసనసభలలో జేరి శాసనసభా బహిష్కారమును కొనసాగించుట యన నేమి యోగ్యమిచ్చుట దుస్తరము. అందుచే అధికారులు దెలిపెడి మోక్షపుటలుకులను ప్రజలు విశ్వసించుట సహజము. తప్పుతయు నిరాకరణవాదులదే యని దోచును. ఏలనన, చేష్టనన్న ఫలమును నిరాకరణవాదులు లాగి భారవై చిరనియు, తమ యధికారములను వినియోగించి దానిని మరల ప్రజల కందజేసితిమనియు, అధికారులు జెప్పుచో, అధికారులచర్యలు నిరంకుశములని ఎవరును ఎంచబోదు. మంచికొరకు నిరంకుశాధికార ముపయోగించినను మంచిజేసిన తలంచువారు పలువురుండురు. ప్రజాసామాన్యమునకు విద్యాధికులు శత్రువులనియు, తాము పరమమిత్రులమనియు, అధికారవర్గ మింతవరకును చాటుచున్న విషయము, మహాత్ముని కార్యకర్తలవలన నిరాధారమని వెల్లడియైనది. మరల నీవిషయము సత్యమేనని దెలుపుటకు, అధికారులకు చక్కని యవకాశము లభించును. ఇంతటితో ప్రజలను నశువుటకు విద్యాధికులకు లభించిన వీలు దొలగిపోవుటయగాక, వారిలో పరాధీనభావము మరల పెంపొందును. మహాత్ముడు కారాగృహమునుండి విడుదలయగు సరికి, దేశముననిరాకరణోద్యమమునకు బూర్వమున్న స్థితి మరల సంభవింపగలదు. కేవలము రాజకీయపు ఎత్తుక్రింద భావించినను, దాసుగారి ప్రతిష్ఠంభన సూత్రము, ప్రజలకు ఘోరావజయమును, అధికారవర్గమునకు విజయమును వాటిల్ల జేయును. ఇట్టిస్థితికి దేశమును గొంపోవుటకు ప్రజలంగీకరింతురా? బెంగాలు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘమున కధ్యక్షులును, అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘ సభ్యులు నగు హరిదయాల్ నాగుగారు దెలిపినటుల, శాసనసభా ప్రవేశము అవినీతికరమును దౌర్జన్యయుతమగు సహకారమునుమాత్రమే దెలుపుచున్నది. దీనియందు నిరాకరణసూత్ర మేమూలను కనుపింపదు. హరిదయాల్ నాగుగారు సూచించిన రీతిని, నిరాకరణోద్యమము పారశుధ్య ప్రవర్ధకోద్యమమను సంగతిని కొందరు మరచుచున్నారు.

శాసనోల్లంఘనసంఘము, విచారణ, మొదలగు నట్టహాసముతో ప్రోద్బుచ్చుకబోయినచో, దేశమునో కార్యోత్సాహము విశేషముగ వ్యాపించి యుండెడిదనియు, ఈ సినేడికమువలన అననసరకల పరముచుండుచెననియు, నవదీపన పత్రిక దెలిపిన సంగతియందు సత్యముగలదు. గాంధీ మహాత్ముడు కారాగృహమునకు జనిననాటినుండియు, నిర్మాణ కార్యక్రమమును తడేకదీక్షతో నిర్వహించిన, ఈ సరికి అత్యున్నతమగు ఫలితము చేకూరియుండెడిది. గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధ సమయమునందు, దేశము కడు శాంతియుగ నుండెను. ఉద్రేక చిహ్నము గనుపించకుండెను. మహాత్ముని మూలము సంతృప్తి జెందెను. అట్టి ప్రశాంతవాతావరణము, నిర్మాణము కొనసాగుట రెండయు తగియుండును. వాయుకు లీయవకాశమును జాగ్రత్తచి, ప్రజలలో కార్యోత్సాహ

మును ప్రజ్వరిల్లు జేయుటకు బతులు, కొరమాలిన శాసనసభల వంకకు తమదృష్టిని మరల్చుసాగిరి. సర్వరాధిపత్య తకుండుటకు బాధ్యత వీరిపైననే గలదు. పాపాల్లో ముచ్చటించుచు శాసనసభా ప్రవేశము ధర్మవిరుద్ధమనియు, శాసనోల్లంఘనను గూర్చిన విచారణతో నీ ప్రశ్న కట్టి సంబంధమును లేదనియు, రెండు వత్సరముల క్రింద ధర్మవిరుద్ధ మయిన శాసనసభా ప్రవేశము నేడు ధర్మబద్ధము గానేరదనియు, నిరాకరణము నొక ఎత్తుక్రిందగాక ఒక మతము క్రింద కాంగ్రెసుసభ యంగీకరించె ననియు, శాసనసభా ప్రవేశమును బాధించిన నాయకులు చేత గౌరవముతోను చేత ప్రతిష్ఠతోను అటలాడుచున్నారనియు, ధర్మము సంగతి ఆవలనుంచినను ప్రభుత్వమువారి అధికార మును శాసనసభా ప్రవేశము ఇసుచుంతయు కదలించదనియు, కేవల లాభదృష్టితో జూచినను వీరి నూచనలు భగ్నమగుననియు, జగద్గురు శంకరాచార్యులవారు బాధించిరి. ఇట్టి యభిప్రాయము సర్వత్ర వ్యాపించియున్నదనుటకు సాక్షియము లేదు. కా జ్యోగ సంస్కరణములు లభించిన పిమ్మట, కాంగ్రెసువని యంతరించెననియు, శాసనసభలే సర్వకార్య ములను నిర్వర్తించుననియు, కొందరు వెనుకదెలుపు చుండిరి. నిరాకరణోద్యమము అట్టి యుద్ధవమును తొలగించెను. కాంగ్రెసు సభయే, ప్రజాప్రతినిధి సభయనియు, శాసనసభలతో ప్రజలకు సంబంధము లేదనియు, శాసనసభ్యులు ప్రజాప్రతినిధులుగారని యు, మరల నిరపడెను. ప్రజల మోక్షమును ప్రజలే సాధించుకొనవలె నను భావము బలముగ నాటు కొనెను. ఇట్టి స్థితిలో కాంగ్రెసును వెనుకకుద్రోసి, మరల శాసనసభ లధికమని భావించి, వానిద్వారా స్వరాజ్యము బడయజేంచుట, ఆత్మవిశ్వాస యోగ్యతను దెలుపుచు, చేతమును వెనుకకు గొనిపోవుట కింతకన్నను సులభమార్గ ముండదు. శాసనసభలలో జేరి ప్రతిష్ఠంభనల నవలంబించుటవలన, నిరాకరణవాదు లుభయభ్రష్టు లగుదురు. ఇటు, ప్రపంచ సానుభూతిని, అటు ప్రజల సానుభూతిని కోల్పోవుట నిశ్చయము. శీఘ్రముగ తొలగిపోవు చున్న అధికారవర్గ ప్రతిష్ఠకు మరింత బల మేర్పడును.

పంజాబుస్థితి: ప్రభుత్వ బాధ్యత

మాంధ్యేస్థుడు గార్జియను పత్రికా విలేఖకుడు వ్రాసిన లేఖయందు, నిరాకరణోద్యమము పంజాబులో వ్యాపించుటకు ప్రభుత్వమెంతవరకు బాధ్యురాలయినదియు, వివరించెను. గుజరాతులోకన్నను, పంజాబునందు సహకారవాదుల సంఖ్య చాల తక్కువగ నున్నదని, విలేఖకుని యభిప్రాయము. బ్రిటిషు అధికారిని, పంజాబు విద్యార్థికులకని సంబంధము చాల చెలిపోయినదని, ఇతడు ప్రకాశప గలిగెను. ఇందుకు గాఢమేది? బురిలేటియ దొంగల నడక ప్రొక్కెడి నడకలతో కాంగ్రెసోనా మును రూపు మాత నానుట యే కావలమని, ఈ విలేఖకుడు దెలుపుచున్నాడు. ఈ విధముగ నధికారులు నిరాకరణోద్యమ వ్యాపారము నకు తొప్పుచున్నారట. ఇందు కొక నిదర్శనము జూపబడెను. రావల్పిండి నగరమునందు, త్రొగుడును మాన్పుటకు పిక్కెటింగు జేసినందులకు, నిరీకరణవాదులు అరెస్టు జేయబడిరి. ఇట్టివాని లేక్కడు విప్పించి యగుటచే, అధికారులు వీరిని మర్చించుటకు బానిరట. ఇట్టి ప్రూరకృత్యమే అకాలీల పట్ల గూడ జరుపబడెను. మాంధ్యేస్థుడు గార్జియను పత్రికా విలేఖరుని యుద్దేశమునందు, ఇట్టి ఘోర కార్యములు బ్రిటిషు ప్రతిష్ఠ సమగంట జేయుచు

న్నవి. ఇటుల మర్చింపబడినవారును, కారాగృహము నకు బంపబడినవారును ముందెన్నడును సహకార మవలంబింపరు. వీరి కుటుంబమువారిందు కొడబడరు. ప్రజల సానుభూతి, బాధల నోడిమితో భరించుచున్నవారిమొదకే ప్రసరించును. అధికార వర్గముపై నేవగింపుగలుగును. ఈ విలేఖకుని యభిప్రాయము ప్రకారము అధికారుల నిరంకుశ చర్యలు, నిరాకరణోద్యమ వ్యాప్తికి కారణ మయ్యెను. ప్రజల బాధానుభవము, ఉద్యమప్రతిష్ఠను హెచ్చుజేసెను పంజాబు జేతీయులు హిందూ జేతమున కంతకును మార్గదర్శకులగుచున్నారు. ఎట్టి కష్టముల మధ్యనయినను, వారు జూపుచున్న బలెంద్రియత్వమును, కష్ట సహిష్ణుతయు, ప్రపంచము నాశ్చర్య ని మగ్నము గ విచుచున్నవి. గాంధీమతమును, కరు ఆచరణతో ఇట్టి దాని మహిమను జూపుచున్నారు. సంకయాత్మక సందియము లింతటితో దొలగిపోవు గాక!

కర్జను ప్రభువు

లాయడు జర్జిగారు మరల నెంటికాలుతో తుర్కీ బై కెటులలేదిరో, నిన్నటి దినము నూచించి యుంటిమి. కర్జను ప్రభువు తన గొప్పతనమును వెల్లడించుటకు నిన్నటి దినము బూను కొనెను. కర్జను ప్రభువుగారు విదేశ కార్యదర్శిగ నుండి, మిత్రమండలిలో నయినను పరస్పరసహకారమును కలిగింపజాలక బోయిరి. ప్రాచ్యులకును, ఇంగ్లండునకును, చాల కాలమునుండి పోతు గుడు రుటలేదు. ఇట్టి స్థితికి లాయడుజార్జిగారితో బాటు కర్జను ప్రభువుగారును బాధ్యులే. కుట్రతో పనులు నెరవేరవని, కర్జను ప్రభువుగారింతకాలమునకు గనిపెట్టిరి. ఇంగ్లండు దేశపు విదేశపద్ధతి కుట్రతో మిళితము గాలేదని, కర్జనుగారెంత చాటినను, ఫలితము లీ యూహకు విరుద్ధముగ నున్నవి. తుర్కీపై వీరు మరల తమ తొంటిదోవమును కనుబటచుచున్నారు. ఈ మారు, తుర్కీని శిక్షించుటకు ఇంగ్లండు ఒంటరిగ బూరవట. మిత్రమండలి వారందరును, ఇందుకు బూనుకొందురట. ఇంగ్లండు బలము ముందరను, యూరపురక్తి ముందరను, తుర్కీ నిలువనేరదని, కర్జను ప్రభువుగారు బెదిరించుచున్నారు. మరల తురుష్క దుష్కృత్యముల గూర్చియు, క్రైస్తవులకు గలిగిడి అన్యాయముల గూర్చియు, వీరు గగ్గోలు బెట్టుచున్నారు. సంధి సమావేశము త్వరలో గూడునున్న తేరి, కర్జను ప్రభువుగారిట్టి రోషవాక్యముల బలుకుటవలన, సమాధానము గురురుట కవకాశము తొలగు నేమోనని సందియము గలుగుచున్నది.

సరోజినీదేవి

శాసనసభా ప్రవేశ మొను కొర కవలం బువలసినను, ప్రభుత్వ విజయమునకును, ప్రజల అవజయమునకును కారణ మగునని సరోజినీదేవి తెలుపుచున్నది. దీనివలన నిరాకరణోద్యమము కూలునని ఈమె యభిప్రాయము. ఈ ప్రశ్న విషయమై రాజీనామాటకు గాని లొంగుటకు గాని వీలులేదని, ఈమె బెక్కిన యభిప్రాయముతో ఎల్ల కేకధీవింపక తప్పుదు. చాను, నెక్రూ గార్ల సలహాలు శాసనసభలను భగ్నముచేయు నని ఈమె తెలిపిన సంగతి నెల్లరును గమనింప గోరెదము. స్వాతంత్ర్యమునకన్న చేతు ప్రోత్సాహము దేశమున కేమి గానలయును? పరాధీనత కన్నను అవమానము చేకేమిగలదు? దీనిని తొలగించుట ఎంత కష్ట కార్యమయినను ప్రజల లాచరింపవలదా? ఇదిజూచి నెలగొండి వెడత్రోవ దొక్కుట, మిగుల నష్టదాయకము.

అమెరికా ఎన్నికలు

అమెరికాలో నీతరుణముననే, ఎన్నికల గడ బిడజరుగుచున్నది. రిపబ్లికను పక్షమువారి సంఖ్యలు దగ్గుచున్నవనియు, డిమోక్రాటికు పక్షమువారికి విజయము గలుగుచున్నదనియు, రూటురు దెలుపుచున్నాడు. ప్రెసిడెంటు హార్డింగుగారి కిందువలన బలము తగ్గిపోవును. డిమోక్రాటిక్కు పక్షము వారు, యూరపీయను వ్యవహారములలో అమెరికా దేశ మెక్కుడుగ పాల్గొనవలయు నందురు. రిపబ్లికనుల కది ఇష్టములేదు. ఆ విషయ మెటులున్నను, ఫిలిప్పైను దీవులకు జేసిన స్వాతంత్ర్య వాగ్దానమును ఇల్లించుకట్టమాత్రము, హార్డింగ్ ప్రభుత్వము వెనుకంజవైచినది. ఫిలిప్పైను దీవులుగూడ సహాయ నిరాకరణోద్యమము నవలంబించి నిశ్చయించినటుల వార్త లేతెంచుచున్నవి.

అకాలీ వీరులు

అకాలీలను మర్చించుటకు మాను కొనిన పిమ్మట, అరెస్టయినవారల సంఖ్య 5000లయ్యెను. ఇంతమంది అరెస్టయినను, ఇంకను మతరక్షణకొరకు అకాలీవీరులు తండ్రివలండుములుగ నే తెంచుచున్నారు. ఇట్టి యదృశ్య ప్రదర్శనమునకు, ప్రపంచ చారిత్రమునందు సాటి గానరాదు.

స్థానికవార్తలు

ఆర్. కే. వణ్సుఖంగారు:—వీరు అభివృద్ధిశాఖా మంత్రిగారికద్ద సెక్రెటరీవడకి రాజీనామా నొసంగిరి.

మితపానము, యెత్తెబ్బ పరిపాలనము:—

మద్రాసురాజధాని:—మద్రాసుమెయిలు శ్రుతికట ఒక విలేఖను డిల్లు (నాయుడు) వాడు:—

బొంబాయి, సంయుక్తరాష్ట్రములు, బెంగాలురాష్ట్రములకు వెళ్లి ఆచటి ప్రభుత్వములు యెత్తెబ్బపరిపాలనను గూర్చియు మితపానమునుగూర్చియు గావించిన చట్టములనుగూర్చినివేదికను తయారుజేయుటకు మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు డి. యాక. స్ట్రాత్. వి. సి. యన్. గారినిన్ని. ఆర్. కే. వణ్సుఖ. యం. యల్. సి. గారినిని పంపిరి. వారు తమనివేదికలను పూర్తి జేసి ప్రభుత్వమువారి కిప్పించిరి. ఆనివేదికతో కొంతగా ముఖ యులును కలిసిగాని సంతకములజేసిరి. కాని ఒకవిషయమును గూర్చి మాత్రము ఇద్దరును ఏకభవించక ప్రత్యేకాభిప్రాయముల దెల్పియుట దెలియచున్నది. ఈవివేదికముల ప్రకటనమునకును దానిపై ప్రభుత్వాభిప్రాయమునకును ప్రజల లాచరితతో నెదురు బాదుచున్నారు. ఈరాజధానినెట్లినవారు ఆ పించిన నివేదిక ఫలితముగ ప్రభుత్వమువారు మితపానమువిషయములో కొన్ని చట్టముల జేసెనని నమ్మకమును.

మదరాసు ప్రెలుమార్గము లెగిపోవుట (గుత్తి. జి. టి. యన్. గార్లు తండ్రినిచ్చిరి)

బొంబాయి- మదరాసు యినువదారి మామంబూరు కెట్టి గంటకు పక్క 9 1/2 మైళ్లదగ్గ బాజే లెగిపోయినది. ఈ రివైలు యింజననున్న, రి బండ్లను కంటికిగట్ట రమ్మిలోయెడు ప్రయాణికులు ఇచ్చట ఒకబండినంది మరయొక బండిలోని కెక్కిరించుచును. ప్రమాదము లేదు, ఇదగలేదు. ఇందు రోహలలో రేపడు ముగియ ను తోయింది.

మాంగుపూగారిపై కేసు ధనాపహరణము

బర్మాలో శాసనసభలను బహిష్కరింప కలెనని బోధించుచున్న మాంగుపూగారు అఖిల బర్మా హోమయూనియను ఏర్పరచిరి. ఆ సంఘముయొక్క ధనమును మాలగురూ గారు దుర్విచయోగము చేసెనని ఆయనపైని కేసు జేయబడెను. అర్జు కేసునకు బర్మా క్రైమిన్లులో నెట్లిన మాంగుపూ గారుజేడ. ఇప్పుడు కేసులో ముద్దాయిగానున్న మాలగిలూ గారు వేరు.

అజ్ఞానంశుక విచారణ సంఘనివేదికము (నవంబరు)

మట్టమనకు నివేదికము బయల్పడినది. తేలిక సారాళములు చాలమువన్నియై. వి. గయలో జరిగినన్ని దేశీయమహాసభలు ముందే యితో ఆటో వానిని నిర్వహించుట చాలకష్టము.

వాఙ్మయచారిత్రకమున ఎట్టి చూచినా నివేదికము ఎంతయో స్పష్టమగు బహుమతము. అభిప్రాయములను నిర్మలముగ గుర్తించుగ బుజుబుద్ధితో ప్రకటించుటయం దేమి సర్వవంతముగ నివృత్తిపాటిబుద్ధితో తెక్కలనన్ను, నివేదికనున్న ప్రయోగములయం దేమి ప్రభుత్వవార్తకనివేదికలను మించి పోయెను. దేశము తత్వ బుద్ధిరాజ్యమునకు తిగియన్నదనుట ఇది యొక నిరర్థక భావము.

స్వరాజ్య మహాద్యుత చారిత్రము, విద్యుత్తులుగ, బాగుగ నివరింపబడినది. దీనిని భారతదేశ దేశములలో చదివి అనందించెదరు. కలకత్తా, గా. భూ. అహమ్మదాబాదు కాలగ్రామ సభలలో గావించిన సీక్రారులను పునర్ముద్రించుటయం అధికారవ్యవహార యద్యముగానుటల కొందఱు మోపిన నిందలను ప్రతిఘటించుచు ప్రకటించిన కొన్ని యందంతములు చూపుట కొంతయేని ఉత్సాహముగ నుండి, నిరాకరణోద్యమ ముఖ్యధర్మములను దృష్టి నకు ముట్టజుచున్నది.

బ్రిటిషు సరిహద్దులను 2 హిందూ ముఠలను గూర్చి యు, నీచముగ దౌర్జన్యము చేసి యెదుర్కొనినపుడు ఆత్మీయ ఐదు దేశీయ మార్కులను గూర్చియు, కార్మిక సంఘ నిర్మాణము కాలగ్రామ ప్రచారములో ముఖ్యభాగముగ నుండలసిన యావము గూర్చియు అధిక సంఖ్యాకుల ఏకాభిప్రాయములను దెలుపుచున్నది. ఇది నిజముగ కాలగ్రామములోని కొన్ని యంతములను విస్తరింపజేయుట యవకమ్యము. కానుగభలలోకి కల్లి ప్రతిష్టంభములచేత ప్రత్యర్థి ప్రకారమును ప్రభుత్వములకు గూర్చి మార్కులను భిన్నాభిప్రాయము లున్నవి.

శాస్త్రము, విద్యాలయ హిందూ ముఠల గూర్చి నివేదికలో, విస్తరింపక కార్యమే గాక నిర్మాణకార్యమున కనుకూలముగ కొన్ని విషయములు చర్చింపబడినవి.

ప్రస్తుత పరిస్థితులలో సమష్టికావనోల్లంఘనమును అపివేయటం సమజముగ నున్నది. ఆత్మీయమునకై రాష్ట్రీయ సంఘముల యనుమతివై వ్యక్తి కావనోల్లంఘన మంగీకరింపబడినది. ఈవిషయమున రాష్ట్రములకు స్వాతంత్ర్యమియ్యబడినది.

ఇకను 1924 లో కావనసభను ముట్టడించుటను గూర్చి మూలము వాదములను తగాదాయము వచ్చినవి.

ఒకపక్షమువారు నైతికతను నవలంబించి, అహింసా, గౌరవార్థమైనవి కనుకాముగ నుండు దుష్కర్మములకు భిక్షములు సాచించుటకై సమ్మతించుచున్నారు. రెండోపక్షమువారు ఆ నైతికతవలెయుల వాదమును, చతురతతో, న్యాయవాదిబుద్ధితో క్రొత్తలతో ఖండించుచున్నారు.

ఇప్పటికిని మేము నైతికతవలెయుల మరమునే స్వీకరించుచున్నామని బట్టి చెప్పుచుము. అహింసాద్యమ మొక కష్టపాటకము గాదు. అయినాకులముగ నుపాయముల బద్ధి మరలొన్ని రాజకీయ ప్రత్యేక ప్రతిఘటనలకు గొప్పరాధాంతముల జేయటంగాదు. దేశమునకు స్వాతంత్ర్యమును సహించుటకై గుడుదెచ్చుటను దినుటకు, దైర్ఘ్యమును, నైతికతను, అంతర్బుద్ధియను, అర్థవిశ్వాసమును గలుగ జేయుటకై సంయోగమంభము.

గాంధీజీహక్కుడు అలీసాదరుల సహకరించుచున్న అసంఖ్యాకులకు లక్షలకొలదిమందితో మేమును నైతికముగ సహచరులమై యుండుము. దేశములోని స్త్రీ పురుషులు, ఈకావన సభా ప్రవేశవాదమును, ప్రతిష్టంభము జేయుచు జేయునవారమును, సహకార యసహకారమును వీనిగూర్చి బాగుగ నాలోచించి యుచిరికిని గ్రహించుటకు మేముకొరచున్నాము.

ధర్మసాధనములలో మనము ధర్మసంరం భమునకు దిగితిమి. ఇప్పుడు అధర్మములకు ధర్మకాలానుకూలమయోపాయములకు లోనై మోగవలె యేమియును లాభము లేనికాని ధర్మత్యాగమును జేయవలయుగాక.

ఇప్పుడు మనదృష్టిపథమునకు అంతయు దీర్ఘమును, ప్రయాసగను భయానకముగను గాన్పించుచున్నదిగా యని యాసాపలకలన వినుపు జెందించుముగను అప్రాప్తముగ నున్నది గదాయని అదృష్టమును విడువకుండుముగాక. సంభుద్ధముగ కష్టములను భరించినగాని యెవ్వరను స్వాతంత్ర్యమున కర్హులుగాదు. అదృష్టము దృష్టిపథములోనుండి స్వరాజ్యము యుభయములో బొందుటకును దేశము ఈకంటక పరివృత్తిలోను మట్టుదాతో లక్ష్యములవెంట మున్నగాని, ప్రయాసకు లోనై, రక్తపాతమునగుడ భాంధువు ప్రయాణము జేయుచుండవలయును.

పంజాబు స్థితి

సిక్కుల రాజకీయాభిప్రాయములు

“గుజరాతులోకన్న పంజాబులో సహకారవాదులు తక్కువ”

[మాంధ్యేయ గార్డీయను ప్రత్యేకవిలేజరుడు అప్పటికే ఇండియానుండి యిటుల వాయించుచున్నాడు. అందుండి యాక్రిం నిభాగమును మేము ప్రయత్నించుచున్నాము.]

ఇతర రాష్ట్రములలో తమసోదరులకన్న పంజాబులోని సిక్కులకు స్వరాజ్యమును సహించుటకు తుండుకష్టములు బాగుగ దెలియును. వైకి వాయస్యసహాయకర్తల పోయినకొలది యు ఈ విషయము బాగుగ గుర్తించబడి యుద్ధకారము గలవాడు బండుటచేతనున్న ప్రక్కన సహాయకార్య యధ్యక్షులకు మహమ్మదీయుల ముందుచేతనున్న, గ్రామములలో అల్లరిముక యంపటచేతనున్న, బాధిద్యమములుండుటచేతనున్న, స్వరిపాలనము వచ్చుటకు సుబద్ధభాగ్యముగాదని తోచుచున్న రాజ్యిండియానికంటె మితవాది సిద్ధాంతముల నంగీకరింపవలసినదెను. వారే భారతదేశములోనిక సేఖాములోనున్న గొప్పజాతీయవాదులుగ నుండియుండివారు. ఇంతియగాక నిరాకరణవాదులే భారతదేశ మింకొక్కతై ని సంపూర్ణ స్వరాజ్యమునకు తగియుండ లేదని అంగీకరించుచున్నటుల నేను వింటిని. ఈ మాటలే మద్రాసు మితవాదిగన వచ్చిన యెడల నాకచ్చెచ్చు గల్గించి యుండినవి. ఇంతియగాక మితవాదులను అసహాయకులు గూడ, నింక నుకొంకి కాలుము వరకు ఆంధ్ర యులు గుర్తించు లోనుండుట యవసరమని కొరుకుచున్నారు. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యముతో కాశ్యోకసంబంధముండినెడల దేశసంరక్షణమునకును, అంతఃకలహముల లేకుండ జేయుటకును సానుకూలముగ నుండునని వీరిద్దరును అభిప్రాయపడుచున్నారు.

ఇట్టి యభిప్రాయములు గలవారు అసహాయోద్యమము నందెటుల నమ్మకము గల్గియున్నానని విచారణ ప్రశ్నము గల్గింపవచ్చును. అయినను గుజరాతులోకన్న పంజాబులో సహకార వాదులసంఖ్యతక్కువయని నానమ్మకము. ఇందులకు కారణమేమనగా దక్షిణహిందూస్థానములోకన్న పంజాబు బ్రిటిషుఅధికారమున, విద్యావంతులను సంబంధమునుగల్గవు తరముగ నున్నవి. ఇందుచేతనే 1919 లో అట్టికష్టములు ప్రాప్తించిన. ఈకష్టముల కదియే కారణము. అధికారవర్గములో నొకభాగము పట్టణములలో రాజద్రోహమును, గ్రామములలో దొంగలగుంపులను అణగగొట్టునవారును అణగగొట్టుకొనినవి యనుచేతను ఇట్టికష్టములు ప్రాప్తించెను.

ప్రజాభిప్రాయము ధర్మమైనదెనున, అభ్యుదయమునకు తద్విరుద్ధముగ న్యాయమును సమయమును బలంబునకు ప్రవేశపెట్టుట= భయపడుచున్నదని చూపుటలన ప్రభుత్వాధికారులు ప్రయోగించుచున్న, నీట్కలయొక్కయు, నిరాకరణవాదులయొక్కయు కార్యానిధానము. సిక్కులలో మయోకష్టముగలదు. వాడు మతముపేరుచెట్టి, తరస్కరమును, సుష్కపదేసి మూడో పక్షమువారి హక్కుల సహకారమును గౌరవించవలయును.

అయితే నిరాకరణవాదులయొక్కయు, సిక్కులయొక్కయు, ఇల్లంబులకు గుండు నాడులు గలవు. ప్రభుత్వము, సంబంధములలో కొంతవేనుకదగినపుడు వారు కొంతలాభము పొందినయెడల, ప్రభుత్వము వారు పోరాటమున కంగీకరించి పాట చేయుపనులు ప్రారంభించి సాధ్యములు, దురంతములని చూపినచో, వారికిమరితలాభకరముగ నుండును. కావున వారు కొన్ని అసహ్యకరముల విషయముల దెచ్చుటకు బహుపాటపడుదురు. కొందరు ప్రభుత్వాధికారులు యూరోపియనులు యిండియాను గూడ నిరాకరణవాదులతో జేరి ప్రారంభల నాచరంకవలసిన స్థితికి వచ్చెదరు.

నేనిదిపలకే సియాల్కొట్టలో జరిగినతప్పులను వివరించితిని. రాజ్యిండియా మితవాదులయెవరైనా వచ్చిన తగాదా అల్లరుల గూర్చి విశ్వసనీయముగ అభిప్రాయమును నిరాకరణ వాదులు నాకు దెలిసిరి. ఇతర చోట్ల విచారించగా అట్టి అభిప్రాయము జరుగుటకు కనుకారణములు గలవని తెలుపబడెను.

మితవాదము తగాదా

ఇరు పక్షముల వారును గడంగిన సాధనములను దెలుపుచు కథాభాగమును నాకు దెలిసింకవలె దెల్పెదను. రాజ్యిండియా నిరాకరణవాదులు మితవాద్యసాధనము వారంభించి మితవాద ప్రచారము ఇప్పుడు ప్రభుత్వమునకు ఒక వికల్పమును దెచ్చిపెట్టినది. అదాయమును విజయకొనెనెడల లోకలయును. ఇది సాధ్యము గాదు. తదా హిందూ మహమ్మదీయ మతములు నిషేధ మని ఖండించు ఈ పద్ధతి

పాపమును తగ్గించుటకు తానుగూడ తానుకొనెనె యానకో కలయును. అందుచేతనే ఈ ప్రచార మును నిరాకరణవాది కెట్లు గుర్తించుచున్నాము. మరొకొన్ని ప్రయత్నములు చేసినపిదప నిరాకరణ వాదులు కాంతముగ నిషేధప్రచారము జేయగలవారలను, కల్లుకుకాములకద్దరు కల్లితాగుటకు వస్తువారలను నిర్వహించుటకు వచ్చిరి. వీరు అరెస్టుచేయబడి, మద్యపాననిషేధప్రచారమునకుగాక కాంగ్రెసువాలంటీయర్లను నున్నయెటుల కిషింపబడిరి. ఇది నేరము. అయితే అప్పుడు తెలియకుచున్న వాలంటీయర్ల తప్పు ఇతరుల అరెస్టుచేయబడలేదు. సిక్కులు అరెస్టుగొనియు ప్రాతవారలవచ్చుచుండిరి అధికారులు జెయిలుకుమార్తులతో విడిగియాయిరి. పోలీసులు సిక్కులను అరెస్టుచేయకకొట్టెదరుమట్ట ప్రారంభించిరి. నా కేవిషయమును కొందరు తెప్పిరి. వారిమాటలను నేనునమ్మెదను. ఈవిధముగ ముమ్మడి కొట్టితొలగించుట న్యాయము కావచ్చును, కాకపోవచ్చును. కాని అందులన బ్రిటిషు రాజ్యప్రతిష్ఠ కట్టిధిగము గల్గునో యోచించుకొనుట! కట్టుకులు, నడివీసితో కాట్టెట్టు, ఒకనిని కొంతవలదా గలవానిని యెదురయ్యగవచ్చువును కొట్టుచుండిను. దోషను పోవునొకరునిచారిత్రముగా అయినను కొట్టుకుట కారణము అయిన తనతోడివారిని మద్యపాన పాపమునుండి నిషేధించుచుండె నని తెలుపబడెను. ఇప్పిధముగనే లాహోరులో గూడ జరిగెను. అయితే అచట వాలంటీయర్లు కట్టుకుకొని కడలకుండవడగా పాలింపనాచు చర్యదీక్షింపవలసినదెను. ఇట్టి మాయోపాయములనే, నేనిదిరంతలో దెలియుట అకాలీలవై ప్రయోగింపబడెను. ఈ అకాలీలవిషయముల న్యాయము పూర్తిగ తిరస్కరింపబడి మామూలుమాట్లాడు దుషింపబడినవి. కావున నే బలప్రయోగ మవసరమయెను. ఈవిషయములలో అవసరమైనను, ప్రభుత్వాధికారులవై కాలు దుర్వివపుడు ఇట్టి దనకరముని ప్రాతసిద్ధాంతములవారు కలంకుట న్యాయమైనను, ప్రాత పద్ధతులు తప్పుక మార్చుగావలసినదే. దెప్పుల తిప్పివారుగాని తైదుకుబోయినవాడుగాని, వారిభార్యలుగాని, కుటుంబములుగాని సహకారము జేయవలరు. నిష్పంథము అవసరమైనను, ప్రవాసానుభూతి తైదిలవైన నే యుండును. జెయిలులో అమావముగన గౌరవరచినపుడు ప్రజలు అధికారవర్గముతో నేనూతమును సహకారము జేయుట కిచ్చగించరు.

నోటీసు

చిత్రాపట్టణ పాకాలపట్టణ సెక్షన్ కాలలో నుండు కోపూరు వీరుసాముకు బాగ్యవదన సర్వే నెం 120/3 య 1-31 ను 77/3 0-7 111/4 2-3 412/3 0-48. నెం 168-0-92. 177. 0-77. నెంట్లు కేలయిన అతని తమదరుడయిన వుకేసాహాయి, అకేసాహాయి 2. దస్తగిరిసాయి 3. వీరు యితరులకు పరాధీనం చేశెట్టు తెలియజేస్తున్నది. ఈ శ్లోలు యందు పార్లమెంటులో బాధ్యతయున్నతేను. అలాగు యెవరయినను పరాధీనముచేసుకొన్నయెడల చెల్లనేరదని యందుగల్గ తెలియజేయబడినది. (4/6)

4. తూర్పు } కే వీరరాఘవాచారియార్, పశ్చిమ }
9-11-22 }

మదనపల్లె డి. మునసపుకోర్టు

కయ్యికోర్టులో మదనపల్లె బ్రహ్మకాంక్షిని మైలా సెంచయ్యవై పొందిన O. S. 352/192 (1) ఆధీనం దిక్రీ ఫయలు దిక్రీచేయను వాది గోరింపనవిజ్ఞాపించున వాయిదా 17-11-22. (407)

ఏ. కృష్ణస్వామి అయ్యరు, కలెక్టరు.

వేలము అమ్మకము

సిరుకమలములతో ఒక వరుస, రెండు వరుసలుగా కట్టబడిన అడ్డగలు, కమ్మలు, గాజులు, ముక్కుపుసుకలు, బేసరులు, పెంజెంట్లు, ఉంగరములు, జడబిళ్లలు, చంపనరములు, బంగారు జేబుగడియారము గొలుసులు, ఇవిగాక ఇతర నగలు 1922 నవంబరు 12 వ తేది ఆదివారము నాడు ఉదయము 8-30 గంటల మొదలు 11 గంటలవరకును, మధ్యాహ్నము 12-30 గంటలు మొదలు సాయంత్రము 5 గంటలవరకును మా ప్రదర్శన గదులందు ఏలమువేసి, విక్రయించబడును. చూడగోరువారు 1922 నవంబరు 11 వ తేది శనివారమునాడు పగలు 12 గంటల మొదలు కొని చూడవచ్చును.

గాలి అందుకంపెసి
అక్టోబరు, 150 బ్రాడ్వే మద్రాసు

విదేశ వార్తలు

బ్రిటను విదేశాంగవిభాగము

మిత్రమండలితో సహకారమును సల్పుట

శత్రుదండల బెదిరింపులకు భయపడకుండుట

కర్జున ప్రభువు ప్రకటనము

రీ పీల్డ్ నవంబరు 9:—కర్జున ప్రభువు బ్రిటను విదేశాంగ విభాగమును గూర్చి కర్జున సభను వారెయిదుట ఉత్పన్నమయిన ఇట్లు తెలియజేసెను.

యుద్ధము ప్రారంభమై నాటినుండి పూర్వపు విదేశాంగ విభాగమునకు, ఇప్పుడు బ్రిటను అవలంబించుచున్న విదేశాంగ విభాగమునకు విభేదము గలదు. పూర్వము ఆ విభాగము బ్రిటను కే సంబంధించినది. ఇప్పుడు నో బ్రిటను సామ్రాజ్యమున కంకటము సంబంధించినది. కాంతిని సెలకొల్పటకు సహకారము, స్వార్థాత్మకము కన్న పేరుకొనలేదు. ఈ యుద్ధమునకు మనకు తెలిసినవిషయ మేమన యుద్ధమునకుగాని, ఒక్కొక్క రాజ్యము సహాయమునకునుగాని కాంతిని ప్రత్యేకమైన ముఖ్యతగాని సెలకొల్పబడదు.

యుద్ధములో విజయమును జూర గొన్న మిత్రమండలిలో ముఖ్యమైనవారు సహకారముతో ప్రవర్తించిన నే. కాంతి యలవడును. ఇంకవరకు జరిగిన సభలు, సమావేశములు మంచి తత్వములను బోధించెను. మిత్రమండలి కర్జునకు అదృశ్యమైన ఒక ఉద్దేశ్యముతో నడచుకొనవలయునని ప్రయత్నములు జరుగుచున్నది. అది అన్నియు వ్యర్థమగుచున్నది. అందుకే ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సంబంధించిన సిద్ధాంతములు తప్పకుండా వీలవలెను. ముఖ్యమంత్రిగారు మిత్రమండలిని బ్రతికే పోవుటయే విఫలమగుటకు కారణము. ప్రాంత, ఇటలీ, బ్రిటను గణక విశ్వాసపూర్వకముగ వినబడినవి సామిష్ట్య ప్రాచ్య సమస్యను పరిష్కారము చేయుచున్నది. ఎవరికైనా యుద్ధమునకు అనిన అయ్యది సాధ్యపడదు. బ్రిటిషు జాతివాదు ఏకాకి నిలిచి ప్రయత్నించవలసిన అయ్యది ఉత్తమమైన యాచిమము. యుద్ధములో విజయమును ఏ విధముగ గైకొంటే మా కాంతిని నూడ అదేవిధముగ సాధించవలెను. రహస్యపు ఒడంబడికలు గూడవు. మిత్రమండలియు ఒకరికొకరికి తెలియకుండా ఏమియు చేయరాదు. ఈ వ్యవహారములలో నేనెన్నడును ఇటలీ, ప్రాంసులతో జెప్పకుండా చేయలేదు.

యుద్ధం తోడను, కుట్రల తోడను ప్రయోజనము లేదు. నిష్కలకలమైన ప్రవర్తనలులేనే బ్రిటను బలముగ నుండుట కారణము. బ్రిటను మగ్నమయి బ్రిటను విషయమున కారణము. మనమిత్ర సేపు నీతిగ ప్రవర్తించవలయును. చుట్టుతనము కలన మనకు మెప్పు ఆక్రమణము.

కలత జెందిన యూరపు

మన మన్నెటికైన ఏకీభావముతోను కాంతియుతముగ నున్న యూరపును జూడగలము? ప్రాంసు ప్రజల స్థిరచిత్తమును వారి ఘనతను సాహసమును మెచ్చునది యుద్ధానికి ప్రాంసుకలిసి సహకారముతో పనిచేసిన ఈరాడు. దేశములకే గాక యూరపు కాంతి జేయుచులకు భంగముల్లగా? మనదేశమున వ్యత్యాసము చాలకన్దు. అన్ని విషయములలోను సహాయముగ నేయున్నాము. మనకు ఇద్దరుగులభములు మాత్రము చాలగొప్పవి. ముఖ్యమంత్రి విదేశాంగము ఉభయములను కలిపి లభ్యము. ఇందులో ఎవరు ఎవ్వరైనా కష్టపడకుండా తెలియదుగాని యూరపు మాత్రము అందరికంటె ఎక్కువగా బాధలకు లోనగును.

ఇంగ్లాండులో యుద్ధము కావలయునను తలంపులు చచ్చినవి

మనకంకటము సాధారణముగ ఆశయములు ఒకటే. ముందేమి వచ్చునో యది తలంపక సాహసముతో కావ్యమునకు గడంగువిభాగమునకునైనను ఈ జేతన చారు కోరుచున్నాం. వ్యక్తివిభాగము ఇంగ్లాండులో చచ్చినది. యుద్ధము త్వస్థిగ జేసివారము. ఇక్కడ యుద్ధము మనకువలదు. ప్రాంసుకును ఇదేయధి ప్రాంతము. సరము న్యవహారములను సామిష్ట్యప్రాచ్య సమస్యలను పరిష్కరించ వలసియున్నది. దీనితోకాదు ఋణములు మిత్ర సేవలకును కర్జునకు చేయవలసి యున్నది. ఇటు లో కర్జున సహకారము ప్రాంసుకు అతిముఖ్యము. అందరను : మనదేశములను గూర్చి మా య లో తగు లాగ్ నీది. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ అభివృద్ధికి. ఆర్థిక విభాగముల నిర్మాణముకే ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వముల నిర్మాణము కర్జునకు లేదా యుద్ధము విషయమును నిర్ణయించుటకు తగును. పదవ నవనవ-దేశము నిర్ణయించవచ్చును. జర్మనీపట్ల మనకు అతివ్యతిరేకముగా చూడబడుతో నుండి మన ప్రాప్త్యులంపవచ్చును. నేనట్లు తలపడు. మన సామర్థ్యాది

ఎంతసేపు మనతోకాదు పోసిన జాతితోడనే యుండునుగాని ప్రత్యర్థి పోరినవాడెట్లు నుండదు. ప్రాంసుకు బోస్ట్లా చెలి మిత్రమేలగెదమని యభిప్రాయమిచ్చి. ప్రాంసు దానిని గ్రహించుగాక!

నానాబానిసమితి

ఈ ప్రపంచమునకు నానాబానిసమితి అత్యుపాధము గాదు. అత్యుద్దిక్తియాధాపమును దాల్చి పనిచేయునది. అంత రాతీయ సంఘమునా రికన్లును పరిష్కరించుటకు తగిన ప్రతిష్ఠాపనము.

సామిష్ట్య ప్రాచ్య సమస్య

ఇప్పుడు ప్రపంచమున కంతకును భయోత్పాతముగ నున్నది. 24 గంటలకుండు తుగుప్పులు ఏమేమో సంగతులను ముట్టాడుచున్నాడు. వీరియాలల నీక కంకటాత్రము సహించ బాలము. వారికోర్కెలు న్యాయబద్ధమైనవి కావు. వారు మిత్ర మండలితోను, యూరపుతోడను కంకటాత్రము కాల దువ్యుచున్నాడు. మిత్రమండలి హైమిమనసులు అందరను ఆపా యకర మనుకడేమో దివును ఏకాభిప్రాయమై యున్నారు. మన మనలంబిండు విభాగపు సిద్ధాంతములోనే ప్రపంచజేతన మా ఇమిడియున్నది. నేను తానేను కథకు బోయి స్వార్థాత్మకముతో ప్రపంచకాంతి నిమిత్తము కనిపేసెదను. దేని కై నను కొంతకాలమిది యుండవలెను. నది అందులేకనే తుగు పులు గొంతెక్కు కోర్కెలను గోరినవి అయ్యది నీలుకడదు. బ్రిటను, యూరపు బలములు ఒక బండరాయవలె మూర్ఖ భవించియున్నవి. దుర్భేద్యము. తర్కి గరియైన కోర్కెలను కోరకన్న కృతార్థము చేతును. రాతిమీద కలను బద్ధలు కొట్టుకొన్నట్లు లభ్యమ.

ఇటలీ, ప్రాంసు, బ్రిటను బండరాయవలె విశ్వాసము ప్రవర్తించిన నే కర్జున సహకారము సామిష్ట్య ప్రాచ్య సమస్య పూరించబడును. ఇప్పుడు ఆమెరికా దూరముగ నిలుచున్నట్లులే పూర్వ మొకప్పుడు బ్రిటనుగూడ తలకడముగ నుండునది. ఇప్పుడది సాధ్యపడదు.

యుద్ధములో గల్గిన లాభములను విన్న జాతులవారు ఉద్దేశ్యమును గాంచిరి. మరొకడను కొత్త జాతులవారు ఉద్దేశ్యమును గాంచిరి. ఎక్కడ జాతియజీవనమును, వికమర్మమును గడించిరి. పెద్దజాతులవారు మాత్రమే కలవరపడుచున్నాడు. మనదేశములో మన్నెట్లము మనస్సులను పిచ్చి పిచ్చి జేయుచున్నది. దేశములో ఆర్థికస్థితి కాగునని యున్నది దీనికి తోడు కలుగు లే. ఎంతమందియో ఆకస్మాదు చున్నాడు. చాల ఆసాకోర్కె చిన్నాడు గొప్పించుచున్నది. ప్రాంసులో ఆప్యంబాధ ఆపారముగ నున్నది. తలవారికి తాడి ప్రమాణముగ ఆప్యంబాధించుచున్నది. దీనికితోడు కర్జున సహకారము జేర్చుచున్నది. మారకము పదిపోవుటచే జర్మనీ అధోగతియందు యున్నది. రాకీయములయందు చాల అస్థిమగు స్థితి యందున్నది. రష్యా కొకను కమ్యూనిజం ప్రభుత్వం లేదు. అన్ని జాతులలో ఒకటి జేరుటకు ఇతర జాతులు విధిచు మరతులతో అంగీకరించుట లేదు. ప్రపంచము దంతటను కమ్యూనిస్టు వ్యాపకమున జేయుచున్నది.

అవసరకాలముం దున్న సమయములో మన మందరము తోడ్పడుటచే ఆస్థిమితిని బ్రతికేయినది. ఇటలీగూడ ప్రభుత్వములో చాల మార్పులు బొందినది. సామిష్ట్య ప్రాచ్య సమస్య అయోజయముగ నున్నది. ఇంక నెంకొకరము ఇటులు ఆధోగతిగ జరిగితులు ఉండరాదు.

ప్రాచ్య సమస్య విషయమై మనము మిత్రమండలితో కలిసి పనిచేయవలెను. వంశాచారముగ యున్న కేడ్ స్టేషనులను బ్రిటనుకును స్నేహము జరుగుచున్నది నానాబానిసమితి కలిపి వరిత సమగ్రముగ నుండవలెను. చాలవరకు వాంఛిపని జేసినది. ప్రపంచమున కంతకును నిష్పాక్షికమన ఆంధ్రరాజ్యము న్యాయ సామగ్గ జనీనాలో నలరారుచున్నది.

కాకస్తాంబునోపియలో మిత్రమండలి సేన ఉండకపోయిన నో ఈకరి విప్లవము, కాకస్తాంబున జరిగియుండేది. స్వాతంత్ర్యరాజ్యముగ తర్కిని మరల తయారుజేయుటకు మనము ప్రయత్నించుచున్నాము. దీని కంతకును మనకుండా కను ఏకాభిప్రాయముతో నుండుట కరము. కాంతి సంగతి ఏర్పడు వరకు మన సేనలు కాకస్తాంబునోపియను ఆక్రమించుకొనవలసినదే కొంతసంది ప్రాంతముగతోడనే ఈ ఆక్రమణమునూనెదము. అనియోమైత్యయురపు, కాకస్తాంబునోపియలో నున్న తుగుపైకెరులను ఏమెల్లముగ నెడగొట్టుటకు జాతీయ జాతులకు తుగుప్పులు ప్రయత్నములను చేయుచున్నాడు. ఇది ఎంతమౌలము గనబడినది. విజయముక మెదది గాదు. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ గాదు. రాజనీతి గాదు. విజయము చేయవలసిన సమయములో వ్యవసాయమును పరిశ్రమలను సామ్రాజ్యమును తుగుపైకెరులు అనుభవించుచున్నాని తగలబెట్టుకొనుట అత్యవసర జేతుకొ

నుట యనిపించు కొనును. ఒక తుగుప్పులే కర్కీలో నిగవించుటకు వారు ప్రయత్నించుచున్నాడు. అట్లాంటికి ఎందుకు పనికిరాని యెడారికి జేసినవారగుదురు.

లండన్. నవం 8:—లాయిడ్ జార్జీ గారి చర్యలు కొన్ని మాత్రము విదేశాంగకార్యలక్ష్యమునకే సహాయకారిక లేవు. మాఖ్యముగ నెక్టెంబరు 16 తేదీని ప్రకటించిన ప్రకటనము, దోమినియలకు సహాయార్థము బంపిన ప్రకటనములు విదేశాంగకార్యలక్ష్యమున కంతమాత్రము ప్రయోజనము కావు. కర్జునకు టుంబు కర్జునకును మన గాని మిత్రమండలి గాని తెలియకుండనే జేయబడినవి. విదేశాంగకార్యలక్ష్యము పనిని మంచి యుద్ధము గలవారే చేయవలెను. మిత్రమండలి కలిసి యుండవలెను. ఎంతటి ధీమంతులైనను అనుభవము లేని వారిని ఈ పనులను జేయనీయరాదు. ప్రాంతములకును ఒడంబడికంటె ఆంగ్లోప్రెంచిమైత్రి చాల విలువ అయినది. అనుకులమును ఒడంబడిక, సమ్మతితోడనే సమిష్ట్యప్రాచ్య సమస్య, కర్జున సహకారములు పూరించబడగలవు. కనుబడిచే సాధ్యపడవు.

మన మిత్రమండలి ఆనమముల కన్నీటిని ముట్టాడు పవిత్రవ్యక్తిమే సంపూర్ణముగ సహకారము ప్రయత్నితము. ఈ విషయమునుగూర్చి భారతదేశపు మనస్సులను ఏమి చేయుదురోయి అక్కర్జునముచున్నాడు. మనస్సులను ప్రపంచము ఏమి తలంచునో?

సామిష్ట్య ప్రాచ్య సమస్య

లండన్, నవంబరు 8:—సామిష్ట్య ప్రాచ్య సమస్యను గూర్చి యెంచుటకు మిత్రమండలి గాక సభ్యులుగానివిరి. తుగుపైకెరులను నిరాకరించుటకు నిర్ణయించుకొనిరి. బ్రిటిషు సేనలు కాకస్తాంబునోపియలోనే యుండును. హ్యోగ్ గ్లౌ సేనానిక సహాయము చేయబడును.

ప్రెంచి ప్రతికాభిప్రాయములు

సంధి పూర్తియగుటకు పూర్వము ప్రెంచి ఆంగ్లేయులు ఒకటిగ నిలబడి పనిజేసినవో ఇక నేనను కోవము వచ్చువలను ఆంగ్లేయవారు చేయుట కవకాశ ముండదని గాలోయి ప్రకటించుచున్నది.

అల్యుమే జేతన సంధి జేసికొనుటకు మిత్రమండలి నిర్ణయించుకొనెనని తర్కి తెలియజేయవలసిన రిజ్యులు ప్రతికాభిప్రాయము. మిత్రమండలి కోరినవో రుమేనియావారు కాకస్తాంబునోపియలో సేల సంపుటకు ఇష్టపడదనని వెంటిలు ప్రాప్తిక ప్రతిక యనుచున్నది. తూర్పు ప్రెంచుకుగూడ బంపుట కష్టపడును.

మనదేశము ఒడంబడిక ప్రకారము ప్రవర్తించుటకు తుగుపైకెరులను బలవంత పెట్టుటకు మిత్రమండలి నిర్ణయించుకొనెనని వెంటిలు ప్రతిక వాకొనుచున్నది.

విరాండు పరిస్థితులు

ప్రీస్టేటు సైనికు డోడు చనిపోయెను. 20 మంది తుక గాత్రులైరి. ఇరెన్సులర్ను చాలమంది తుకగాత్రులైరి. దల్లి యలో జరిగిన కంకటల యుద్ధములో ఒక బాలిక తుకగాత్ర అయెను.

ప్రీస్టేటు సేన లాక్రమించుకొన్న కెల్లింగ్ట్ బ్యూర కీయలను ఇరెన్సులర్, ఆక్రమించుకొనిరి. ఇరెన్సులర్ను మర ఫిరంగులతో అగ్నిగర్జనము ఇండ్లపై నుండి ప్రీస్టేటు సైనికులపై జరిపించిరి. ప్రీస్టేటు సైనికులు సహాయార్థము కరుగై వచ్చిరి. ప్రజలు భయపడిరి.

ప్రెంచి నావికులు మరల వనిలో జేరుటకు నిర్ణయించుకొనిరి.

యూనైటెడ్ స్టేట్స్ ఎన్నికలలో రిజల్టులు కరాజయమును గాంచిరి. ప్రజాస్వామ్యవాదులు విజయములనున్నాడు.

రుమేనియాలో పరిస్థితులు

1200 సైనిక పాతకాల విశ్వాధ్యులు రాజ్యావసారమునకు అరెస్టు జేయబడిరి. కొందరు సైనిక ఉద్యోగులుగూడ అరెస్టుజేయబడిరి.

భారతసాంధ్య గౌరవక మహాసభ

గయలో జరుగును

ఈసభనుగూడ జీవించులో గయలో జరుగుటకు సోనా పూరులో జగద్గురు కంక కాచార్య స్వామివారి అధ్యక్షతన జరిగిన గోపతివర్మలో తీర్మానింప బడెను.

ఇంకొక విప్లవకారుని చరిత్ర

రాజమండ్రి జిల్లా

గాంధీజీగారు కాంతియుతమైన, అహింసాత్మకమైన, అసహాయమును ప్రారంభించిన పూర్వము, ఈ దేశములో గౌరవతీయవలయునట్టి దౌర్జన్య పద్ధతులయందు విశేష విశ్వాసముండెడిది. దీనికి ముఖ్యమైన కారణము పాశ్చాత్య సంస్కృతి. మన యువకులు పాశ్చాత్యదేశములకు బోయి, అచ్చటి విప్లవకారులతో తెలియచేసి, భారతభర్యవిభజనమైన దౌర్జన్య పద్ధతులను గ్రహించుచుండిరి. ముఖ్యముగ ఆమెరికాకు బోయిన కరుణకరుణులు దుడుకుతోకలు (క్రొకీ) రుతుకు, లేమ దేశమునకును అవత్తును తెచ్చుచుండిరి. ఈయన పరియోగమును చూడములో బయల్పెదలి, విద్యార్థులయందు మొలక తెల్పుచున్న విప్లవజ్వలమును బూర్తిగా నాశనమొనర్చి భారతీయులను వన్నె తీసికొని రాగల కాంతిమార్గములను విశ్వాసమును గుడిచెను. 1912, 13, 14 లలో దేశములో బహిర్యేతన విప్లవసంఘములను సరిగ బరిశీలించిన యెడల, ఈ యువజనోద్యమము వచ్చి దేశమున కెట్టియుపద్రవమును దప్పించునో తెలియజేయు నిజముగ నీ యువజనమును దిష్టించుట కగర్హ మెందుకాదు కాబట్టుచున్నామే. కాబట్టి రివల్యుషనును సమర్థించుటతో నిండియున్నది. కాని, ఆ ప్రయత్నములను విజముగ నిర్వహించు గతిగనెడి కాబట్టి అర్హము. విప్లవకారు లెవ్వరను గవర్న మెంటువారు నిరోధకచర్యల కలంబించుకలెనెడి బోధించుదురు. ప్రజలలో నసంకృప్తి, అకాంతి ప్రచురిగనని, విప్లవజ్వలము నాటుకొనవు. గవర్న మెంటువారు దేశానికొకడు ప్రజలలో నసంకృప్తి పుట్టించునట్లుగ, ముందు బుట్టించుదురు. ఈ సందర్భములన్నిటిని సరిగ బరిశీలించినయెడల ప్రజలను, ప్రభుత్వమును గూడ గాంధీజీగారు గృహజ్ఞతను జూపగలదు ముండవలయు. యువకు లెండితో యీ విప్లవముల దారినుండి సంతృప్తిపడెడి. ప్రజలగృహ దౌర్జన్యపద్ధతుల నుండి ములించుటగిది. హిందూదేశమున కిదిగ అర్హమైన స్వాతంత్ర్య సాధనము అసహాయోద్యమము యొక్క కాంతిమార్గములే యని దృఢవిశ్వాసము వ్యాపించినది. భారతభర్య యొక్క సాత్విక స్వభావ మిందువలనను జాటుబడుచున్నది. దౌర్జన్యపద్ధతుల కలవాటుకడెడ పాశ్చాత్యులు నేను భారతీయుల సాత్వికసంపన్నులను, అహింసాశ్రమమును జూపి విస్మయచిత్తు లగుచున్నాడు.

నేడు జయిల్లో నొక విచిత్రమైన సంఘర్షణను జరుగుచున్నది. జయిల్లో నేడు రెండురకముల రాజకీయ కియిదియ కలదు. అసహాయపద్ధతుల బూర్జువే కుట్రలకేసులలో తిరుపొందినవార నేకులు జయిల్లో గలరు. వీరి తరువాత నిష్కడు అసహాయపద్ధతుల జయిల్లో బోవుచున్నాడు. ఈ యిరుకతుల వారును స్వాతంత్ర్యవాదులే అయినను, వారి యాశావిశ్వాసముల యందును, సాధనవిధానముల యందును, వాస్తవికతలతో భేదము కలదు. ఒకరిది ఆత్మకర్త, రెండవవారిది భౌతికకర్త. ఒకరిది ఆత్మబలి, ఇంకొకరిది బలము బలియిచ్చుట. ఒకరిది నిగ్రహము, ఇంకొకరిది దుర్భాగము. ఒకరిది తీరు, ఇంకొకరిది క్రోధము. ఈ విప్లవకారుల చరిత్రను బలించిన యెడల నిజముగ త్యాగసాహసము గల యువకు లెందరెట్లు ఆకమహర్షులలో బడి, భగ్నచర్యలను లెనదియు తెలియగలదు.

1915 లో లాహోరు కుట్రకేసులో నురికిత విధింపబడినవారిలో పండిత జగత్ రామ్ అను నతడు ముఖ్యుడు. తరువాత నాయుర్యము యావత్తే ద్వీపాంతరక్షగా మార్పిడి. ఈయన ప్రస్తుతము రాజమండ్రిజయిల్లో నున్నాడు.

జగత్ రామ్ పంజాబు ప్రాంతము కుటుంబములో గలవాడు. వీరి కుటుంబము చాల పెద్దది. చాల గౌరవమైనది. వీరి తండ్రియును పితృవంశమును గలసి పెద్దవ్యాపారమును చేయుచుండిరి. వీరికి లాహోరులో గృహవసతులు కలవు. జగత్ రామ్ లాహోరు దయానంద కాలేజీలో సుప్రసిద్ధాచార్యులను లాలా హన్స్ రాజ్ యొద్ద జదిచి యున్నతదీర్ఘకాల ఆమెరికా పోవలెనని యుద్దేశించెను. తల్లితండ్రులు వలసినధనము నియ్యగలవారగుటచే జగత్ రామ్ ఆమెరికా వెళ్లెనని పట్టుపట్టెను. అంతయారము పంపుటకు తల్లి యిచ్చనడలేదు. జగత్ రామ్ పట్టును వీడలేదు. మరియొక స్నేహితునితో బంజులుడేరి యుందు జరగానదేమో చేరెను. అదేదేశమున ప్రధానకట్టణ మగు లోక్ మహల్ కొన్నిదినములు బంజుడు. తరువాత నమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములలో ప్రవేశించెను. అతనచ్చట చేదనపుటికి, కేవలలో తోడిదేశీయులకు అచ్చటి అధికారిలకును గౌరవ తెచ్చి వసయొడెను. పంజాబునుండి వర్తకవిషయము పోయిన పంజాబీయులను కేవలలో వసయొడెనట్లు చాల బాధలు పెట్టుచుండిరి.

జగత్ రామ్ మిది సంతోషము విన్నను. దుర్భిమానులగు కేవలదేశీయుల సోదరభావతీయమును బాధించుట నాతడు సహించలేకపోయెను. అదియును గాక స్వతంత్రజనులను నీరసిచేయుచున్నదేశీయులను వెదజల్లి పెంపొందింపజేసిన లాహోరు

దయానంద కాలేజీయొక్క విద్యార్థియతడు. లాలా హన్స్ రాజ్, లాలా బజవతిరావు, భాయి పరమానంద, మహాత్మామునీ రామ్ మొదలగు స్వాతంత్ర్యయోధుల ఆడుగుబాటులలో నడిచిన యాత్రనుండి జగత్ రామ్. తనదేశమునకు స్వతంత్రము లేనదే ప్రపంచములో నీ యగౌరవము తప్పదని తలచెను. కాని ఆమెరికా వెళ్లినప్పటికి వీనికి దౌర్జన్యపద్ధతులయందు నమ్మకము గుడిగను. అచ్చట గడర్, యను ఒక విప్లవసంఘమును నేర్పబడిన వారిలో జగత్ రామ్ ముఖ్యుడు. విద్యాభ్యాసము కొలక ఆమెరికా వెదలిన నీరసు చదువు కట్టి పెట్టి కేరలను విప్లవసంబంధమైన ప్రచారములోనికి దిగెను. లాస్ యెన్జ్యువములో దిగకమునుపు తీవ్రముగా నాలోచించి, తన తండ్రివేర నొక యుత్తము ప్రాసెస:- నేను అప్పితో నాడ బోవుచున్నాను. భయంకరముగా క్రూరమృగమును మారణదాని నివాసస్థానముననే బంధించి జూచుచున్నాను. యంత్రోపాయములే బలియమై యున్న పాశ్చాత్యభాగ్యమును దేశమునుండి వెదలగట్టి ప్రయత్నించుచున్నాను. మీ యల్లిపాడు సేమి! నాకు మీరయ, మీరు నేనును లేరునిలేరువుడు మీరు నేను బంధించలేనదే యెంచుకొనుదు, కాదా, మీ ప్రభుత్వపుతని భారతమాతకు కానకగా నర్పించితి మనుకొనుదు. సమాధానము ప్రాయశః ఇంచులకు వారికెల్ల యిట్లు తరమిచ్చెను. "నాయనా! జగత్ రామ్ నాలోచించు కొనుడు. మౌనదేశమునకు ఆకట్టి వేయదు. భగవంతుడు నీవు తోడ్పడును గాని" అని ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. గడర్ సంఘము స్థాపించబడినది. జగత్ రామ్ గడర్ పులికాశాస్త్రాణమునకు మేనేజరు. ప్రపంచములో నుండియు-లకు నావలెక చేరునట్లు చేయుటయే ఆతనిపని. గడర్ వర్ణనకారులచుట్టక యెడలచే హిందూదేశమునుండి బహిష్కరించబడినది. కాని హిందూదేశములో బాగుగా పులికాశాస్త్రాణము జరుగుటయే 'గడర్' ప్రతికూలభోగ్యదేశము. అందులకే జగత్ రామ్ మేనేజరుగా నియమింపబడినది. ప్రభుత్వము అడ్డుపెట్టుచునే యుండిరి. కాని పులికాశాస్త్రాణములో జేరెను. ప్రపంచమున్నది జగత్ రామ్ నకే తెలియకలెను గాని ఇతడు తెలిసికలెను.

1915 వ సంవత్సరములో యాద్రము తీవ్రముగా జరుగుచున్నప్పుడు గడర్ పొత్తి ఆమెరికానుండి బయలుదేరినది. అందు రెండవసార్లో జగత్ రామ్ పుణికినింగు బాడనండి. పుణికినింగి గీతనకి కుడిభుజము. ఎటులనో పంజాబు ప్రవేశించెను. పోలీసు అధికారు లికిన పట్టుకొనవలెనని ప్రయత్నించుచుండిరి. జగత్ రామ్ లాహోరు వెళ్లెను. తనయింటికి బోయి తండ్రియెడల నిలచునకి తండ్రి విస్మయము జెందెను. తండ్రితోగాని బంధువులతోగా నంతకుపూర్వము తనప్రత్యుత్తరములు లేవు. రివోల్యుషనుగ వచ్చుచుండుటచే ముందుగ తెలుపలేదు. కుటుంబమంతయు నతనిచుట్టును గూడిరి. చిరకాలవిరొగముచే కలిగిన దుఃఖము నాపుకొనలేకపోయిరి. వారితో కొంతసేపు ముచ్చటించి బజారు చూడబోయెను లాహోరు బజారున జగత్ రామ్ నకు వరమప్రతి ప్రపంచములో తలదండ్రుల మీదను, భార్యమీదను, మోసము వీడగలిగిరి గాని, లాహోరు బజారున ప్రేమ పోనాడలేదున్నానని యిచ్చుటికిని తెల్పుచుండును. బజారులో నలుగురు ఇతనిని చూచిరి. పోలీసు వారి కప్పుడే జగత్ రామ్ లాహోరు వచ్చెనని తెలిసింది. ఆతని నెరలైన చూచియెడల రివోల్యుషనువలసినదని సాటింది. జగత్ రామ్ ను కిది తెలిసెను. త్వరగ నింటికి నడచెను. ఇంటియొద్ద నున్న యెడల పోలీసు చేతులలో బడుట తప్పదు. పైకేపుట వసరు- కాని పోవుటకు తండ్రి యొప్పుకొనెను. స్నానము చేసెదనని అంగనప్రయము తువలము భరించి దొడ్డిలోనికి పోయెను. భార్య అచ్చట నిలచియుండెను ఏమి కత్తెరములనుండి భర్తయొగ దుఃఖము ననుభవించుచున్న భార్య భర్తతో మాట్లాడినది ఆకుగతతో నుండెను. జగత్ రామ్ నకు కూడా మాట్లాడినది తోచెను-మరల బుద్ధిమతిగిది. మాట్లాడిన యెడల, భార్యతో నుండుటకు భ్రమ జనించుచేమోచని భయముపుట్టినది- ఈమోసములో జిక్కుకొనిన యెడల పోలీసు చేతులలో బడి యుద్ధమధంగము గల్గించి తనతోగూడ బాటు బడుచున్న వీరు కన్యాయము చేతు నేమో యను కలకపోదమనది- భార్యను పంజాబునలేదు ఇల్లు వెదలి యెచ్చటికిపోయెనో యెవరికిని తెలియదు- ఇతడు పచ్చుకట్టి కిచ్చినట్లి పుట్టింట నుండెను.

రాత్రిపూట తల్లిని చూచుటకు మేనమామగారి యూరికి పోయెను. ఇంటిని సమీపించెను. కాని ఇతని వెనకునున్న పోలీసువారి తలనీ మేనమామయింటి సమీపమున చేరియుండు గును అనుమాన ముండెను. కన్నబిడ్డను చూచుటకై కంఠకాయలు కాచిన లలియొక్క విచారమును బావుటకు జగత్ రామ్ ఇయ్యకొనలేదు. వెంటనే కిరుక్కున మరలెను. ఎచ్చటికి పోయెనో యని గూడవారులు బానిసి వెదకుచుండిరి- జగత్ రామ్ తుడుకు పోలీసువారి చేతులలో బడిన పుణికినింగు నెట్లు నమ్మించి స్నేహమాపమున క్రోధముచేసెనో- అట్లే సరియొకడు స్వీయదేశముడే జగత్ రామ్ ను పట్టియిచ్చెను- కేసునిచారంపండినది గడర్ ఉద్యమములో ప్రధానస్థానము ప్రమించిన యితనికి పుణికినింగునకును మరి కడుముగరుకును ఉరికిత విధింపబడినది- అప్పడేతడు డి. షన్న వెట్టుకొనలేను.

భార్యవారి కొక్క స్నేహమెంటు నివిధమున నిచ్చెను- "నేను అంగ్లేయు ప్రభుత్వమునకు ప్రబల విరోధిని. అట్టితని నేను తోడ్కొనుటకు నేరేసినదని సమర్థించ తలచుకొనలేదు. ప్రభుత్వమువారిని కరుణించుటను వేడుటలేదు- నాదేశస్వాతంత్ర్యము కొలక యేది యుత్తమునని నమ్మితివో అదియే చేసితిని" పుణికినింగు కూడ స్నేహమెంటువై దగ్గుచుచేసెను- ఆలాహోరు కుట్రకేసునకు సంబంధించినవారిలో వీరిరువుర యిట్లు చేసిరి. ఉరికిత విధింపబడినది- జగత్ రామ్ యొక్క తల్లితండ్రులు చూడకచ్చిరి. తండ్రిగచ్చి యిట్టియెను:- "నీవు సర్వమునకు సంసిద్ధుడవై రానన్న విషయ తెలిగియే యిట్లు చేసితివి కాన పశ్చాత్తాపమునకు గాని విచారమునకు గాని బావులేదు" తన వాతల్లి చూడబోయెను- ఆమె గమనించుచుండగా జగత్ రామ్ యిట్లు నెను. "తల్లి నీకన్నీటిని నాకు చూపుట కీటుగచ్చుచుంటివా?" లేదు. నాయనా యెట్లుటకు నాయనాజ్ఞితము కర్మగి యున్నది" యని గడ్డకంతయై తల్లి నిలపించెను.

అందుచూచిలో నాడు సంవత్సరములన్న తరువాత మరల హిందూదేశమునకు తీసికొనిచ్చిరి. జగత్ రామ్ నుకు ముగ్గు దిమ్మెను సువత్సరములు బండుకు- ప్రాంతి కడ్యమును పెంచును- తోరమీసమును వడిచెను చురుపులతో చూటాడును- ఎనుటివారిని క్షణమాత్రసంబంధముచే నాయనాగ్రామముగా ప్రశంసించుట. ఎకటితో మాట్లాడినను సరియే. సమీపములో కేశము చేసికొనుటకు. అతనిని చూచుటతోడనే ఒక విధంగు భక్త్యనురాగము లుద్భవించును. వాని కేత్రములు నమ్మకములకలె మిరుమిట్లు గ జూచుచుండును.

ఆత డెల్లప్పుడును నేనాంగ్లేయభయము బాధించుచుండును. వివిధవిధములను పరిశీలించుచుండును. ఏ భారతమున భాగ్యము నేయించుచును- నిష్పంభవతనిని దిగిగిగా మార్చిగిది- ఇతడు కవిత్వము వూరే చెప్పగలడు. ఉద్యోగావలంబద్ధములు బహుచక్కగా వ్రాయగలడు- ఈతడిపుడు రాజమండ్రి జైలులో కాలము గడుపుచున్నాడు- ఆనవారకర్త సమావేశములే నీరసిగోపనముల చాల నున్న నొంపిట్లు గనుపట్టును.

(పుష్పా కృతిక)

బంగాళా వరదలు

సహాయక సంఘములవని

కలకత్తా, నవంబరు 9:- బెంగాలువరదల ఫలితముగ 1800 చదిరపుమెల్ల ప్రదేశము 10 అడుగు ప్రజల బాధకులైరి. 50 మంది మనుజులను 1800 కతువులను మృత్యువార పెట్టుకొనెను. మరిపంట అంతగ చెదలేను. గంగాపంటలు సర్వకాశనమై యుండినను మరియొక విత్తు జల్లుబడినది. మరిపంట వచ్చురకు రాగి భాగ్యము బడు లిట్లుబడుచున్నది. దినము 15000 ప్రజలకు ఆహార పదార్థము లుచిరముగ నియ్యబడుచున్నయని. కూలివారికి ఇండ్లు కట్టడము, గింజచల్లడము పనులు దొరుకుచున్నయని. రిలీఫు ఫని ప్రారంభించ ప్రభుత్వమువారు తలపోయుచున్నాడు. వరదల రాకకు కారణములును, ఇంకయును వాని నాపుటకు ప్రయత్నముల సలహాలకొను ప్రభుత్వమువారు విచారణసంఘము కట్టి యెట్లుచున్నాడు.

బొంబాయివారి భూరివిరాళము

బొంబాయి, నవంబరు 9:- సర్ రిచర్డ్ తాతాగారు బెంగాలువరదలలో బాధపడినవారి సహాయార్థము సురేంద్ర నాథ బెన్జిగారికి 5000 రూపాయలు పంపిరి.

బొంబాయి క్రొత్తరైలుబండి

అసానుములు తక్కువ-నవతులు ఎక్కువ.

బొంబాయి, నవంబరు 9:- విక్టోరియా టర్నింగ్ నెట్ గూ స్నేహనులకుధ్య యినువవారియందు క్రొత్తకట్టెన రైలుబండి పరిష్కారము నడపబడినది. పేటలరైలు లన్నియు విద్యుత్తేజమున నడుపబడుటయని తలంపబడుటచే, మొదట టర్నింగ్ నుండి కర్ణాటకునకు, తరువాత రాయచూరును ఇంగ్లీషువారు వరదను దక్షిణమున పూనావరకును ఇనుపబండ కిర్వరలో ప్రవేశ పెట్టబడును. ఈ క్రొత్త బండి రేకులు ఇంగ్లండునుండి తెప్పించబడినను, బండిమిగతా భాగా లన్నియు మాతంగ జి.ఇ.సి. కర్నా గారమున తయారుజేయబడుచున్నవి. అన్ని బండ్లు ఒక పేటను నున్నవి. అందన్ని రకతుల కనుసూలము లేర్పణపడినది. అందను భాగగృహుభావకలుముల కున్నట్లు ఒకబండినుండి కర్ణాటక బండికి బండికడలుచుండగనే పోవుటకు చారు లేర్పణపడినది. నిట్లు నీర భయములేక, డి రైలుమెంటు ప్రకారములను చూసికొని ప్రయాణములు నడపబడును. బండ్లు ముగ్గురిది ను- బండ్లు ప్రయాణింపలేదు- సి రైలుకలది ఈపులు, గారి కొట్టుకలకుండా ఇంకయును నుండు భయ కలిగి డి కర్ణాటక పోయి ము సి రైలుమార్గం నెట్టుబడుచును. రైలు అధికారిగృహు, విలేజులకు, ఈ క్రొత్త బండిలో రెంట్కొనుం డిరి. బండి కడలుచుండగా ఉపసారములు ప్రయాణింపటకు పంచిపెట్టబడును. కుర్చుకట్ట పోటో గూడ తీసుకొనబడును.

జూ బు లు.

విలేఖకులకు సూచన

పి. వె. ఆ. గో. కె. రా. (తెలుగు ప్రాసంగికం) జ. మా. ఎస్. స్వా. ఆ. లిం. మా. కెం. వెం. డి. యల్. వె. తె. వెం. కా. ఎ. వెం. కా. కె. వెం. వి. మా. ప్రాసంగికం జూబులు.

ప్రకటన

కామయ్యకు వెంటకర్తవ్యం అనుపేరు గలవాడు 10 సంవత్సరముల వయస్సు, చామనవాయ, క్రాపుతల, ఎడమకు దిగువను దొడ్డికిరిన కలనివచ్చి, శుభమునము కానివాడు ఇంటిలో చెప్పకుండా ముమాకు 25 గోళులకేరెదలు ఎక్కడికో వెళ్లిపోయినాడు. అప్పటినుంచి వెదురుచున్నాను కనిపించలేదు. ఎవరికైనా కనిపించినయెడల తక్షణపు అప్రచేసి ఈదిగువనివాస గలవాడు తెలియజేయవలసిగాని ఈ ప్రకటనవ్యాసానికి తెలుపలేదు కృతజ్ఞుడను.

భాగ్య రాజు సత్యనారాయణ, ఏలూరు, రామచంద్రరావుపేట కృష్ణాజిల్లా

పశ్చిమకృష్ణ జాతీయోపసంఘము - బెజవాడ

12-11-22 తారీఖున సాంఘికము 2 గంటలకు బెజవాడలో దాతల రామచంద్రరావుగారి యిల్లో పశ్చిమకృష్ణ కార్యక్రమసంఘంపై జరిగినది. కాబట్టి సభ్యులందరూ దయచేయ ప్రార్థనలు. చర్చనీయాంశములు (1) కేవలం బ్యాంకు ను వెట్టిపెట్టడము ఆలోచించుట (2) తిలకు స్వరాజ్యనిధి (3) హిందూపాఠశాలలు శాశ్వత పాఠశాలలు తిక్కిని యితరవిధములు.

తాడేపల్లి వేణుగోపాలరావు

వెంకటరెడ్డిగూడ, పశ్చిమ కృష్ణాజిల్లా కార్యక్రమ కమిటీ

నిమ్మ జాత్యభ్యుదయము; ప్రత్యేకవార్తాపత్రిక

గోరూరి (ఆహింస), నిమ్మ జాత్యభ్యుదయము. ఈ రెండును ముఖ్యోద్దేశములుగ, గల ప్రత్యేకవార్తాపత్రిక ఒకటి నడిపాడ శివప్రభుత్వమున ప్రయోగించుటకు నిశ్చయింపబడినది. అందుకు డిజైన్ చేయవలసినదిగా ఏర్పాటు జరుగుచున్నది. ఈ సంకల్పము రాజమహేంద్రవరములో జరుగుగోరూరి, ఆదిమాంధ్ర, అప్పకృష్ణాపాపనివారకశత్రు సందర్భమున మొదటిసంవిక వెలువడుటకు ప్రయత్నము జరుగుచున్నది. ఇందునుగూర్చిన వివరములకు త్వరలో ప్రతికామమున విన్నవించెదను. ఆయా యుద్ధముల ప్రయోగింపబడున ఆంధ్రప్రదేశ్ముఖము ఇతర కేకాభిమానులను చంపారావులు, సహాయము, పోషకులుగా నుండియు వ్యాసములు ప్రయోగ నిమిత్తము పోషియు సహవిధముల తోడ్పడఁ ద్రాకులు.

శ్రీకృష్ణుల వీరస్వ, సుంద్ర వెంకయ్య.

ఆంధ్ర జాతీయకళాశాల మచిలీకల్లుగము

(హనుమంతరాక్షసిని)

నేను ఈచుట్ట ప్రాంతి సంకల్పమున కళాశాలను నిర్మింప నున్నానుచేయుటకై వెళ్లినప్పుడు సికింద్రాబాదులో ఆంధ్రసమాజమువారు చాల ఆభిమానముతో నాకునుచేసి వచ్చినట్టికట్టనైకమును ఖర్చులుపోన ఇచ్చుటకు భూమినికొరి. ఆ ప్రకారము 28-10-22 తారీఖు కనివారము చింతామణి నాటకమున ప్రదర్శించిట్టికట్టనైకము 800 రూ. వైజయంతమును వచ్చినవి ఖర్చులుపోన అయినదల బ్రటిషు స్కూలు రావచ్చునని అంది నాచేయబడెను. అచ్చటి తెలుగు వారందరూ కళాశాలమీద ఆభిమానియకొని వచ్చిరి. ఇంకను టిక్కిట్టనైకము కులము కానిలసియున్నందున ముత్తిము తిరునాది తెలియజేయబడును. నాటకమువందు వేదములు చేసిన వారందరూ తమతమ ప్రాతలకు వెళ్ళగా నిర్వహించిరి. ఇందు ముఖ్యులగువారికి ఆసనము మున బంగారుపతకము లివ్వబడినది. ఇంకను కొందఱున్నతైన నారికి వరముకసయమున నిత్యులగు నని తెలియపర్చిరి. ఈ సమాజమువారు భక్తికావ్యాల కెంతయు సహాయపడుచున్నానని తెలిపియున్నట్లుకు సంకల్పముగలవచ్చును. వీరికిని వీరియభ్యుత్థులగు దాతలగు కెంతరావుగారికిని కళాశాలపతమున నాన్పాద యుద్ధాభ్యుదయము లభించుచున్నాను.

ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల బంధువు చి. శ్రీనివాసరావు

ఆంధ్రరాష్ట్రీయ ప్రాథమికపాఠశాలసంఘము

శ్రీ ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ ప్రాథమికపాఠశాలసంఘము సంఘప్రభుత్వమువేళము కృష్ణాజిల్లా లెంకు గ్రామము కృష్ణామండల సభలో ౫ లిపి లెంకు కెంజీవారి ప్రాసంగికమున 1921 సం॥ డిసెంబరు 25 తేదీని జరుపబడినది. కృష్ణాగోదారి, తెల్లూరుజిల్లాల ప్రాతినిధ్యమున గడించినది. సంకల్పము కావచ్చినది. జరుపబడిన దంతయు మిగిలియున్నది. జరిగిన దానికి న గ వ రా మ. ఏ కృష్ణాని మామిదరామ. ఈ సంకల్పమునకు కృష్ణామండలసభలో లెడియే ద్వితీయ సమావేశమునకు జరిగించబడినది విధియగుచున్నది. కృష్ణామండలసభకు సర్వాధిపతియైన రాష్ట్ర నిందియు = శ్రీ కా రాంకను కడలిక చాపుటలేదు. ఫాయి సంఘసభ్యులయినను ఆ ప్రయత్నము తలవెట్టింబున వదులు. రాష్ట్రీయ సంఘమువారుగ, వందల సంఘమువారుగ ఉద్దేశములకు ఈ కేటించుట పాటిగాను.

సమావేశముల ప్రకారము వాక్రమించిన ఆంధ్రకళి మూ వేలకు మించిన సంఖ్యతో విద్యవెల్ల జానికేభిత్తులను తయారు చేయుటకు ప్రభుత్వకామము మే గుని గుండెలు బాగుకొని యువవ్యాసము లిచ్చిన గురువులవలన తమ స్వర్పత్రి గాంవమును చెక్కికేసికొని నెంచి ప్రారంభించిన యుద్ధమును నాకకపది కొనసాగించెదనో లేనో చూడవలసి యున్నది.

తెన్నెటి వేంకట కామేశ్వరరావు.

హిందీ ప్రచారము

హిందీ ప్రచారమున ఆంధ్రహిందీ ప్రచారకార్యాలయము వారికి, హిందీ ప్రేమియులకును, ఈ క్రింది విషయములను హిందీవిద్యార్థులకు మేము తెలుపుకొనవలయున్నాము.

మహానుభావమునుండి మాకు హిందీ శిక్షయన్నటువంటి శ్రీమతి గౌరవరావు వెంటకటరావుగారిని మద్రాసునుండి ఆంధ్రప్రచారకార్యాలయమువారు మరయుక ప్రదేశమునకు మార్చుటకు నిశ్చయించుకొనియు తెలియుచున్నది. అట్లు వారిని మార్చుట నిశ్చయ మైనయెడల అది చాల అస్వాయమని తలచెదము.

ఎందుకనగా వారు మిగుల చక్కగా నుబోధకముగా ఆంధ్ర ఆంగ్లభాషలద్వారా నాతనకర్తుల ప్రచారము హిందీని బోధించుచుండిరి. మరియు వారియొక్క నేర్పు, శక్తి, మొదలగు కారణములచేత మారకరితలో చుట్టవద్దామట సంఖ్య గల వికాభివృద్ధియగు చున్నది. మేము వారి బోధనలను హిందీభాషను నుభవింపగా నేర్చుకొనగలవారు మరుచున్నాము. అట్టి సీతిలో బహుస్వల్పకాలములోనే వారిని మార్చుటలన మాకు చాల నష్టము వాటింబు.

కావున ఆంధ్ర హిందీ ప్రచారకార్యాలయమువారు మాయగు దయచూచి వారిని కొంతకాలము ఇచ్చటనే యుంచ గొనుచున్నాము.

డా. తిరుపతిరాజుగారు.

“శ్రీకృష్ణవిలాస గ్రంథాలయము” పుట్టాకిమిడి

శ్రీ మండలి కామ సంకల్పమున దివి గురువారమున మాపూర్వమిద్దరయందు “శ్రీకృష్ణవిలాస గ్రంథాలయము” అను కేంద్రక గ్రంథాలయమును స్థాపించ నిశ్చయించి మ రా శ్రీ మన్మథ నవ్యానీ రావుపంతులు బి. ఎ; ఎల్. టి గారి యధిపత్యము క్రింద ప్రరచయమువేళమై కార్యకమము నిర్వహించిరి. ఈ గ్రంథాలయము యొక్క ముఖ్యోద్దేశము భాషాసాహిత్య సాంఘిక మతాభివృద్ధులను గ్రంథప్రతినిధి యుట మ రా శ్రీ ఇంటూరి కెంకారంల పంతులు ఎమ్ ఎ, ఎల్. టి. గారిని ఆధ్యక్షులుగాను గురుకు వేంకట సీతాపతి పంతులు బి. ఎ. గా వ్వను శివాభ్యుత్థులుగాను చేపూరు నింపించెల పంతులుగారు కార్యదర్శిగాను మండ వేంకటము పంతులుగారు, సహాయకార్యదర్శిగాను కె. బాబు శ్రీనివాసరావు పంతులుగారు కొకాభ్యుత్థులుగాను ఎన్నుకొనబడిరి. గ్రంథాలయ ప్రారంభ దినము ౫ ప్రతినిధ్యము కేయ కార్యవిధానము ఉదయము ౪ గం-7 గం-౯ వరకు భగవద్గీత సువర్ణసోమము సాయంత్రము ౪ గం-7 గం-౯ వరకు సంధ్యావందనము వలయునాకే కేవలం వాటి ౪ గం-౯ గం-౯ వరకు ఆంధ్ర సాహిత్యోపన్యాసములు, ప్రతి ఆదివారము ఉదయము 7 గం-8 గం-౯ వరకు సుప్రసక్తమున సాంఘము చెప్పట మధ్యాహ్నము ౩ గంటలకు విశిష్టపాఠ్యములు అనేక గ్రంథములను మాత్రం సహా గ్రంథాలయమున కిచ్చి మాయద్వయమున మరొక్కమయండి. భాషాభి మానులను గ్రంథకర్తలును ప్రతికాభివృద్ధులను తిమగ్రంథములను, ప్రతినిధులను మాగ్రంథాలయమున కొనగొ గ్రంథాల గాభివృద్ధి చేయవలయున్నాము.

పుట్టాకిమిడి 6-11-22 చేపూరు నింపించెలము కావ్యదర్శి.

జాతీయవిద్యాలయము-ఒంగోలు

జాతీయ విద్యాలయమునకై వదిలి పోవలినాడు ఈ దిగువ వస్తువుల వేయబడినవి.

Table with 2 columns: Item Name and Amount. Items include: కొత్తబిల్లు (2 6 8), సంతకాతలపాడు (16 9 8), చీరకుర్తి (2 2 1), ఇనుముపెట్టె (3 0 0), కల్లూరు, మారాడ్డిపాడు బంగులూరు (15 15 0), ఆర్థిక కలనకూరు, కొటికలపూడి, తిమ్మాయిపాడు (28 8 9), ఒంగోలు (55 10 5), ఆలకూపాడు (2 2 0), వెన్నెముక (4 5 8), పోలిరం (1 15 0), కొల్లూరు (8 12 4), కార్తిపాడు ఆనకు: మారు (25 6 6), ముక్తిమాలపాడు (0 9 1), తిమ్మరమద్రము (18 8 0).

ఈ గ్రామము లన్నియు ఒంగోలురాజుగారిలో చేరినవి

ధారా గోపాలశాస్త్రి కావ్యదర్శి

ఒక నాగేంద్రయొక్క కవనము

ఒక నాగేంద్రయొక్క కవనము దిల్లు ప్రాయము నుండి: “శ్రీలు విదేశకర్తృత్వములయం వెళ్ళున మోనాము గలవానిని మీరు పలుమాట పలుకుచుండురు. కాని వారియొక్క మూలభూత మగు కాణమున నెడకుల కేర్చియొక ప్రయత్నముచేసితిరా? ప్రతినిధుల మందు పుకములకే నోవమని నేను చెప్పెదలను. శ్రీలయంగుడ వాల దొమము లున్నది. శ్రీలు వేయం వెళ్ళునమోనాము గలవాని చెప్పెదమన్నాకో అది మీ వల్లనే ప్రారంభింపబడినది. శ్రీలను మీ కణములందు మిగిలినట్లును, మీకు చెప్పెదము నమరుకొనుటకును, మీ ఆర్థము తిరస్కరించు కుండుటకు గాను, మీరు వాలలను స్త్రీలను చేయ వారంభించితిరి. స్త్రీలు సామము సరళస్వభావులు. వారు త్వరలో మీ చావలొననందు చిత్తుకోనిరి ప్రపంచమునందు తమ స్వతంత్రమును పోగొట్టుకొని దుఃఖము పొందనివా రెవరుండు? శ్రీలుగూడ తమ స్వతంత్రమును కోలుపోయిన తమతరి పశ్చాత్తాపపథ వారంభించిరి. వీరిని వారు తమవ్యాకముల నుండి మరచిపోవులెట్లు, తమకు వారలకు, సకల మొదలగుని తయారుచేయించి తిసిగొనిరా వారంభించితిరి. అందరుకు పట్టుకత్తయలను కొని ఇచ్చి వారంభించితిరి. వివిధవిధములగు, విదేశకర్తృత్వమును, చీరలను, కొనివాలను సంతోషపెట్టి యిట్టి వస్తువులయందు మోనాము కలగచేసితిరి. శ్రీలు ఎప్పుడయిన బాగునగు, చీరలను, సకలను కొనుటకు వెళ్ళియుండిరా? ఇది యంతయు మీరే స్వయముగా చేసితిరి. మీరే వారలయొక్క ముచ్చలత్వమును గుర్రెట్టిగొనిన మోనా జాలమును పడవేసి, యిష్టము శ్రీలు తమ మోనామును విడువజాలని మా మీద నెట్టియో కలకుచున్నారు.

ప్రతీకమయమందు గూడ మీరు వారల, కట్టిగీడు యిచ్చుచున్నాడ? నా అనుభవమయములయం దొక దృష్టాంతమును సూచించుచుండ్రి. ఎట్లనిన, ఎందఱో శ్రీలు తమ పిల్లలకు పాలు. అన్నము, తిండిపండు మునివైచి, అన్నముతో గూడ అనీళ్ళు మొగలగు వారిని తినిపించుచున్నాడు. మీరు ను అట్టి మానిరి కనుకే మాకయ్యుచున్నాడు. మీ కిత్తులందు కుదియున్న జేగాని, పుష్టి శేకేతము. ఎంతమాత్ర మిరు మీయొక్క గుచ్చలత్వమును త్వరలోనే అంతరూ మిగుల మాకు చుంచుకొను ఎట్లు అపకలమ?

మీరు మీ గుచ్చలత్వమును వదిలిన మాకు నుభయము ఉండదను మాట చెప్పటలేదు. ఎందుకన చేదు, మీ యొక్క గుచ్చలత్వమే మా ఆధారమును, సర్వస్వవనమునై యున్నది. పురుషులు తమ గుచ్చలత్వమును వదిలిన శ్రీలుగూడ అధిక స్వతంత్రులు కలవయను. నేను స్వతంత్రులను కొనుచున్నాము మరియు వారి కొంకు నూకలకు కప్పములను ఎరు కొన్నవలయు నమరుకొనునా వాడ ప్రసించితిమి. నేను స్వయముగ నెట్టియో సామము స్వతంత్రులకే భయము పొందితిరి. కాని మొట్టమొదట మోనామునే త్వరలోనిలయును. ఎంతయు చెప్పెద గుచ్చలత్వమున మే మెంతమాత్ర మారీ ఆక్రమించు ముంపొందుకుము!

నేడే వారి కామేశ్వరీ సహాయము

పశ్చిమకృష్ణా జాతీయోప సంఘము

కర్నూరు కమిటీ, బెజవాడ
12-11-22 తాళిబు సాయంత్రము బెజవాడ డాక్టరు
రాజుచంద్రరావుగారి యింటిలో పట్టమక్కస్థాకాంగ్రను ఖిదరు
కమిటీ సభ్యులగును. కాబట్టి సభ్యులందరను దయచేయి ప్రార్థి
తులు. (1) చిన్నంపేట వర్గములను తిరిగి ఏర్పాటుచేయుట (2)
దూది కొని ఏటా చేయించి పంచిపెట్టుట. (3) జగ్గయ్యపేట
మహాత్మా కంపెనీవారి దరఖాస్తు మొదలగు నితరవిషయ
ములు చర్చించబడును.

౧. కవిత్వము గోచారిమండలసభ అగ్రస్తు కడపటివారి
మున కాకివాడలో శ్రీయతుః టంగుటూరి ప్రకాశంపంతులుగారి
ఆధ్వర్యముక్రింద జయప్రదముగా జరిగిపడినది. ఈసంవత్సర వి
సభను రామచంద్రప్రసాద కావ్యోదము చేసియున్నారు. కాని
యింతవర కట్టిప్రయత్నములు ఆహ్వానసంఘమువారు గావించికో
దెలియబడుచున్నది. ఇటీవల జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘమువారు కాననో
ల్లంకున వినారణసంఘమువారి నివేదిక ప్రకటించబడిన పిమ్మట
యీసభకుజరుపుట మంచిదని నిశ్చయించి అట్లు చేయుటనిపడిగా
ఆహ్వానసంఘమువారిని కోరిరి.

విచారణసంఘమువారి నివేదిక ప్రకటించబడినది. ఇప్పు
డైనను ఆహ్వానసంఘమువారు తమ సత్కారములు చేసి సభను
గయకాంక్షనులోత్సాహ జరుపుట కంగీకరించుచున్నారా? కాననసభా
సమన్య రానురాను మిక్కిలి విషమమగుచున్నది. ఈవిషయమై
గోదావరిమండలవాసుల నిష్పితాభిప్రాయమును వెల్లడిజేయు
టనవలయు. మండలములో ప్రచారము జరుగుచుండుట లేదని
యీ దినములలో వీసభను జరిపియోమను మండలవాసుల నొకటో
గూర్చి వారి యుత్సాహమును ప్రబలింపజేయుచున్నను, కాన
యీసభ జరుపుట ఆత్మకర్మకము.

రామచంద్రపురవాసులు సభను జరుపకున్నచో రాజ
మహేంద్రపురవాసులైనను యీ భారమును వహించి సభను
జయపడమగా జరిపి మండల ప్రభావితజీవితమును పునరుద్ధ
రింతురు శాశ!

మద్దురి శివరామకృష్ణయ్య
కాజుపేర్లదరము.

ఏలూరుతెలుకా గుంటిగొలను గ్రామమున శ్రీ కృష్ణ
 పఠనమందిరముందు కాశీకృష్ణ గారి కవికారమును ధ్యాన్యము
 గంకిలకు ముగిసిన శ్రీ గంపలనూడెండుమారరాజా వెంకటకృష్ణ
 రావు బహద్దూర్ గారు స్వదేశీకేంద్ర ధారణను గురించియు,
 హిందీ భాషాభివృద్ధిని గాన నరకెంగరావు గారు హిందీ భాషను
 గురించినయు పునస్సంగించిరి.

సర్ విలియం ఎక్షర్స్

కలకత్తాలో కొంతకాల ముండినరవార వి. తుం
యన్. వైరక్తురు జనరలు మేజరు సర్ విలియం ఎడ్వర్డు గారును
వారిసత్తుమియు, దీనికి సేద్య ప్రయాణమెహాయిది.

తామర తేలము

తామర, తీట, దురద మొదలగువాటికి మంచిమందు.
తామర, తీట, గజికి మంచి దబ్బి. 1-2 రోజుల మూత్రమే.

అనేకయోగ్యమండి యున్న తామర నాల్గైదు సారలు
రాచినతోడనే పోయినదని నేలమంది మాకు వ్రాసియున్నాడు
వెలసులభూమా ! ఫల మధికము !

మోహిని తేలము

వెండ్లకులను పెంచి నిగనిగ లాడించును.

కఫహరిచూర్ణము

ఈ మూర్ఖము ననమూలికలచే చేయబడినది.
దగ్గు, ఉబ్బసము, కాసపీనస, శైత్యజ్వరము మొద
లగువానికి మిగుల ఉపయోగించును. దీని వెంటనే
కొనుటయ్యిది. షట్చీ 1-కి 0-8-0. 6 షట్చీలు రు 2.
ఆవృత్తమునందు శివో బాంబయి-మద్రాసు.

అస్పృశ్యత నివారణకు వాల్మీకిగారు నా కృపకు చున్నవి. 1. అస్పృశ్యతా నివారణకై పరిమితిలేని ద్రవ్యమును ననూల చేయుట. 2. గ్రామాదులలో నుండు భాళీస్థలములను పుచితముగ గాని ఖరీదుకు గాని వైకొని గ్రామాదుల కెలవల నుండు మాల చూడిగాదులగు అస్పృశ్యులను తీసుకొని వచ్చి అందు నిశింపజేసి వార్ల గూడెములను రూపుమాపుట. 3. గ్రామాదులలోనుండు ధన్యమతులు, చెరువులు, విద్యాశ్రుతి స్థాపనలు, తేవాలయములు వాడుకొనునట్లు చేయుట. 4. గ్రామాదులలోనుండు గ్రామకంఠములు (బ్రజోపయోగములేని) బంబరుఘాములు స్వాగ్ధీకపర్వుట ఇందుకొరకు పనిచేయునట్లు డు ప్రభుత్వమువారియొక్కయు, జమీందారీ ప్రభువులయొక్కయు, ధనవంతులయొక్కయు తోడ్పాటునగలము. గాన ఈ యంత్రములను మా సోదర నిర్మలాచార్యుద్ధారకు లందరు కూడి యోచించి ప్రత్యేకముగ నొక "అంధ్రదేశ అస్పృశ్యత నివారణ సంఘము" అను దానిని స్థాపనజేయుటకును, వైయోగముల నగ్గీకరించి కార్యరూపమున తల్పివారందరు సభ్యులగు తేరి అస్పృశ్యత నివారణకు పూనుకొందు రని ప్రార్థించుచున్నాను.

3-11-22 శంకర వేంకటేశ్వరరావు.
ముసాబాద

ఆహార వివరణ

పూర్వ మొకప్పుడు పంచములు అనాగరికత గలవారగుట చేత తమ ఆహారపదార్థములను - భూమిపై బండించుకొన, తెలివి తేటలులేనందున కాబోలును సాధు జంతువులను జంపి వాటి మాంసాదులచే తృప్తికర నివారించుకొను చుండగా తమ పరి కొంతకాలము గడిచిన వెనుక, కొంతన కాగరికులగు లెగలుగులెరి అదవులను వేడించి కృతసాయములను వారివారి ఇచ్చి వత్తివహింపట్ల వేనుకొని ఆ పంటలువల్ల తమ తన పశువులు జీవించుచుండు కాలమున పై లెగవారు వీనిమాచి వీరికి దూరముగా నివసించుచు భయపడుచుండుటచే వారికి కాగరిక యన యెట్టిదియో గోచరించుటకు, సవాస ప్రసక్తి లేమింబట్టి వారి ప్రాంతములు వారు చేయుచుండుట కాబోలును. వారిని అంతరించివారినిగా కలచి వట్టిప్పుడుచున్నది. అట్టి సమయము నందు క్రైస్తు పుట్టుటకుముందు 507 సంవత్సరమునందు బుద్ధుడు పుట్టి ఈ అంతోళన ప్రపంచ జనులకు అస్పృశ్యత నివారణ నుద్దేశముతోనే జీవహింస కూడదనిన్ని, దౌర్జన్యము కూడదనిన్ని అజ్ఞానమడరాదనిన్ని మన అందరకు ఒక్కడే భగవంతుడనిన్ని, ఉద్బోధించిన కొంతకాలముకు క్రైస్తవులు అయినకూడా వాగుడు బోధించిన ప్రకారమే బోధించిన కొంతకాలమున మహా వ్యాధియుడుపుట్టి "మీరు భగవంతుని సానిటర్యమును చేసవరకును, మా అందరి ప్రాణములను, అన్ని ప్రాణులను మీ ప్రాణములనలె చూచుకొనుచు, హిందువులు, మహమ్మదీయులు క్రైస్తవులు ఒక లోకరు అనిన్యోన్యముగా నుండుడని" బోధించెను, తమవార శ్రీరామానుజు చార్యులవారు ఉద్భవించి పంచములను మిగిలిన జాతుల వారందరు మృగములకన్న నీచముగా చూచుచున్నారు. గనుక దీనిని నిలువనలేని ఉద్దేశించి తిరుగులత్తూర్ (అగర్బండిపట్టిన తలమువారు) అని పేరుపెట్టి మీరు ప్రతి సంవత్సరము కొన్నిసోజులు కేవలయముల లోనికి వెళ్ళుటకు ఆనడ యొసంగిరి.

ఇప్పుడు గాంధీ మహాత్ముడు కూడ క్రైస్తు బోధనలనే
బోధించుచున్నారు. మహాత్ముడియైన పంచములను తానుచుం
డగా తక్కిన జాతులవారు తాకినంత మాత్రమున మామ్యమగు
నా, మన బాలరత్న పంచమ బాలరమ కలసి మెలసి తిరుగు
నటువేదన యదల మనవలెనే వారును శాశ్వతకీర్తి రాగలరు.

మేడూరి లక్ష్మణాచార్యులు.
బెంగళూరు.

సీరిసి, అంజనేయులు.

అకారణ భీతావహము.

సి. రాజగోపాలాచారిగారు.

మన జీవితము సుఖములను గాని, రానున్న సుఖములను కేవలము అజ్ఞానము వలన గాని వారినంతయు విజయమునందున...

ది డక్కన్ షుగర్ అండు ఆముకారికంపెని, లిమిటెడ్డు. చామర్లకోట.

మేనేజరు ప్యాంకెంట్ కంపెని, మదరాసు. సోడాగ్యాసు యిప్పుడు మా చామర్లకోట ఫ్యాక్టరీలో తయారు కాబడుచున్నది.

దివ్యాత్మసందర్శనము

సర్ కానండామయ్యగారి ఆత్మకథానుభవము. అందఱు, ఆజ్ఞోబరు 19:— విట్టునుడైదు పండుగనాడు యేనుక్రీస్తుశిష్యులకు యిదివరకు కనుబడిన దివ్యాత్మ ఆదేవిధముగ...

గౌతమీ గంధాలయము. గౌతమీ గంధాలయము నానాటికి ఆ నేతల నాకర్షించుచున్నది. ఈ వద్ద దివాన్ బహదూరు మోహన్ రావుచంద్ర...

బెండుచేయబడిన, స్త్రీల పాటలు. 1 భాగము 300 పేజీలు రు 1-0-0. 2 భాగము 272 పేజీలు రు 1-0-0. 3 భాగము 280 పేజీలు రు 1-0-0.

హిందీ - తెలుగు

బాలశిక్ష 0-6-0. మొదటి వాచకం 0-6-0. తెనుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుటకు విలయున సులభ శయిలిన వ్రాయబడినవి.

శాస్త్రసమతమైన జ్యోతిషము. మీ జాతకము గాని కముక్కు నామము గాని పంపుడు. కవిలా చెప్పబడిన జ్యోతిషాగ్రంథములచే వద్దల విచారణ చేసి రుజువు విచ్చూట్లు ఒక సంవత్సర ఫలము వ్రాసిన రు 1-8-0.

బహుమానము వైద్య విద్య. ఆయురారోగ్యైర్వ్యర్థములకు మార్గదర్శి అన్ని భాషలలో దొరుకును. రాజవైద్య నారాయణజీ శేఖరజీ, (3193) 31, చీనాబాదగోడ్డు, మదరాసు.

ఆంధ్ర పత్రిక

అన్ని నా పులకు సిద్ధామృతము

అన్ని పాపపులకును దోరకగలదు

చక్కని డబ్బింగుల సీసా 1-కి అణాలు 10.]

[అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి, మద్రాసు.

శ్యామా సుందరము

ఒక చక్కని నవల

గ్రంథకర్త : ఒంతలి సత్యనాథము

ఇది నలువదేండ్లకు పూర్వ మాంధ్రదేశమును కలవరపఱచిన

రంపయ్య చువ్వు

నకు సంబంధించిన నవల. కథాసందర్భములు, వర్ణనలు, రంగములు, పాత్రలు హృద్యములై చిత్రము నాకర్షించును

డిమ్మి సైజు ౧౦౦ పేజీలు : వెల రూ 1-0-0

ఒకేసారి మొత్తముగ కొనుపాకలకు కమీషన్ నివ్వబడును

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, తపాలాపెట్టె 212, మదరాసు

త్వరపడుడు!

కొద్ది టిక్కెట్లు మాత్రమే!!

మించిపోవును!!!

ఏలూరులో గొప్ప మేడలాటరీ

మాటూరి బ్రహ్మన్నగారి కుమారుడు సర్వేశం తాలూకా మేడ రూ 16,500 లకు లాటరీ.

మొత్తము 3,300 టిక్కెట్లు. టిక్కెట్లు 1-కి రూ 5 లు మాత్రమే.

అత్యులాసా! కృష్ణాజిల్లా ఏలూరు పెద్దబజారులో మునిసిపల్ నె 143 రగల నాస్పాటికి మైన స్థలములో నేను 1918 సం॥లో కట్టించిన రెండవేళ్ళు గలిగిన నామేడను అద్దా. వీరునాల్ ఫీజీంగు సహా గవర్న మెంటువారికి తెలియ పరచినమీదట లాటరీమాలముగా విక్రయించుచున్నాను. ఇప్పటికే చాలా టిక్కెట్లు ఖర్చుబడినవి. ఇంకను కొన్ని టిక్కెట్లు మాత్రము గలవు. టిక్కెట్లు కావలసినవారు త్వరపడిగో లభింపగలవు. 2. టిక్కెట్ల యొక్క పూర్తియైన వెంటనే లా రీ యొప్పుడు కలిపేడియ, లాటరీ కేయవిధానమును తప్పియగా ముందు యాత్రాత్రిస, స్వరాజ్య పత్రికలోను ప్రచురించిన పిమ్మట గొప్ప విద్యోగస్థులు, పెద్దపనుషులు వగయిరాల యెదుట ఏలూరులోనే లాటరీ కల్పబడును. 3. ఈ టిక్కెట్లన్నవలయున్న సమయంలో ఏలూరు కమీషనువరైనా ఖర్చులపాను మిగతాసామ్యు లాటరీ టిక్కెట్లు పూర్తి అయ్యే వరకును యెలూరు సెంట్రల్ కో ఆపరేటివు బ్యాంకిలో నుంచి లాటరీ అసంతరము దీక్షింపబడును. 4. ఈ మేడకు తనఖాలు వగైరా అర్హతకాలము లేమి చేసియుండలేదు. ఇది మేడకు ఎవరియ యేరగాదాబావచ్చిగా కా స్వంత ఖర్చులతో పరిష్కరించి యీ మేడిని నిరసనగలవాడను. లాటరీలో గెలుపొందిన వారిని వారి సంకతి ఖర్చులతో గెలుపొందిన 15 వేలలలో వైముతు ప్రభుమైన దస్తావేజు వ్రాయించుకొని యెలూరు సుమరిజ వ్యక్తుల ఆఫీసులో రిజిస్టరు చేయించుకొనవలయును. అం వాకర్లన్ను టైటిలడిడ్స్, యెన్ఫంఢెన్సు కర్టిఫికెట్లు వగైరాలు రిజిస్టరుకాలమందు యిచ్చి ఆస్తి స్వాధీన పరచబడును. 5. టిక్కెట్లు కావలసిన వారు తమ అడ్రసును స్పష్టముగ వ్రాయుచు, టిక్కెట్లు 1-కి రూ 5 లుచే నాపేర పనియాగ్గును చేసినయెడల అందిన వెంటనే లాటరీ టిక్కెట్లు తిరుగు టిక్కెట్లు పంపించబడును. 6. పది టిక్కెట్లు ఒకేసారి కొనుపాకకి ఒకటిక్కెట్లు కమీషనుగా యివ్వబడును. 7. ముందు టిక్కెట్లు వి. పి. గా పంపబడవు. 8. పోస్టు ఖర్చులు పంపినచే జవాబు యివ్వబడదు. 9. ముందు టిక్కెట్లు వి. పి. గా పంపబడవు.

మాటూరి సర్వేశం, మేడ హక్కుదారుడు, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

సిద్ధ ముకరధ్వజ

(బ్రహ్మజ్యోతి రత్నావళి 920 పుట)

ఇది ఆయుర్వేదములలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందియున్నది. ఇందు శుద్ధిచేసిన రసము, బంగారము, కస్తూరి, శర్బర, శర్బరము మొదలగు విలువల వ్రత్యములు చేరియున్నవి. మై గ్రంథములోని దొంగము వ్రత్యము నిర్వహణ మాచే కొండ చేయబడియున్నది. కోటి శ్రేష్ఠాచార్యులతో నకలొచ్చివచ్చినది. మేధావంతుల కొరతమునా కామోద్దీపనకృత్యం బుద్ధి, ఆయుర్వేదమును వృద్ధిచేయును. కఠినమునకు కాంతినిచ్చును. హేమ్యు ధానుప్రసాదేనీ కామోద్దీపనము తినించును. ఆతిమాత్రము, శ్రియ, ముఖకోగములు, మొదలగు ధాతుమయకరములకు వ్యాధులలో హేమ్యుగ సుపరిమళకరము. శివత్యాగించుధానము మందుతో బంపబడును. వెల 25 మూత్రలు రూ 5.00-0 ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ పాఠశాల (లిమిటెడ్) వనూలైన మూలధనము 1,12,925. దాక్కుని ఆచంట లక్ష్మీకళి వి. యే., ఎమ్. డి. సి. యుమ్. గారిచే స్థాపించబడినది. 19 నాంకోకోట్టు హంటుకోడు, మద్రాసు. భర్త్యులకు నియామకములపై కా.ప్రె.యి.కో.వ.వ.లకు వుంటున్న. కార్మికులకు అవకాశముగా పంపబడును. మోసపుమందుల వలనను, ఇతరులకుడ ఇదేమోస్తటగా చేయుచుండుట వలనను మోసపుమందు, ప్రాంతీయము: (1) 149, హైకోర్టు తిరువళ్ళీచే మద్రాసు, (2) హైకోర్టు, తిరువళ్ళి, (3) 402, బంకశాలవీధి, మద్రాసు. (4) 2, బజారు కోట్టు, రాయపేట, మద్రాసు.

రూ 500-లు ప్రథమబహుమానము జ్యోతిషరహస్యబహుమానపరీక్ష

31-12-22 తేదీని జరుగును

కడు శుభము, ఫల వర్షము, ఈ బహుమానముల కొరకు ఆక్షరజానముగల పృథివారును ప్రయత్నించుచేయవచ్చును. ఈ పరీక్షకు శ్రీలును, పురుషులును కూడ దాఖలు లను చేయవచ్చును. ఎవరియిండ్ల వారు కూర్చుండి "జ్యోతిష రహస్య" గ్రంథమును చూచుచునే పరీక్షప్రశ్నలకు సదుత్తరములు వ్రాయవచ్చును. నూకలింగజ్యోతిషనిలయమునుంచి మాజ్యోతిషరహస్యగ్రంథమును తెప్పించుకొని ప్రతివారును పరీక్షకు దరఖాస్తుచేయుటకు అర్హులే. జ్యోతిషరహస్యగ్రంథముతో పంపబడుదరఖాస్తును 20-12-22 తేదీలోపుగానే నింపి పంపించవలెను. తరువాతి దరఖాస్తులు మంజూరీ చేయబడవు. ద్వితీయబహుమానము రూ 250-0-0, తృతీయ బహుమానము రూ 116-0-0 ఇట్లన్ని 10 బహుమానములు బండును. పరీక్ష నియమములు, పరీక్షవలనిలాభములు, బహుమానముల వివరములు, ఇంకా మరికొన్ని భాగట్టాలు జ్యోతిషరహస్య గ్రంథముతో పంపబడును. ఈజ్యోతిషరహస్య గ్రంథము అనేకచుదిచే కొని యాదబడినది. ఒకప్రతి వెల రూ 2-3-0 పుస్తకములకు ఈ దిగువ చిరుగామాట వ్రాసిన, వి. పి. గా పంపబడును. శ్రీకలింగ జ్యోతిషనిలయం, విజయనగరం, విశాఖపట్నం జిల్లా.

సత్య వత్స పాఖ్యానము

బోగే శ్వర మాహాత్మ్యము ఇది యొక శ్రేష్ఠముయొక్క మహాత్మ్యము. ఇందు శ్రీశైలమహిమకూడ జక్కగ వర్ణింపబడియున్నది. కవిత్వము కడురసవంతమై ముద్దులుముూట గట్టుచున్నది. కల్పనలు మెండు. ఈ గ్రంథము శేషట్టిన బాతకుల కొక కద్యమేని వదల మది జనింపదు. ప్రతి 1-కి ధర రూ 1-0-0. పోస్టుఖర్చుప్రత్యేకము. ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము, 1, తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు

వనోపనిషత్సరిల్లా

రక్తపీనలను పోగొట్టి రక్తమును పరీక్షింపరా వలయును అందు చేతన్నిక గాంచినది ధం 1-10-0 ఇండియా సీల్కోనందు ఎచ్చటికైనా కపాలాఖరు) అచితముగా పంపబడును. విలాసము వి. డి. సావంత్ వెం 144 పనపవాడి, బొంబాయి

ప్రతాప కస్తూరిమాత్రలు

ఇవి మిక్కిలి ఘాటుగలిగి శువాసనగా నుండును. తాంబూలములో గాని విడిగాగాని 1-2 మాత్రలు పుచ్చుకొనిన అనందముగా నుండుటయేగాక, అజీర్ణము, వాయువు, జలుబు, జ్వరము, స్నిహితము, దగ్గు, ఉబ్బునము, కలరా, ప్లేగు విషజ్వరములు, నీటిదోషములు, పండ్లకోప్పలు, మొదలగు అనేకవిధములకు వ్యాధుల కిది వ్యాయుధమువలె పనిచేయును. వేలకొలది సీసాలు విక్రయ మగుచున్నవి. (3851)-9 200 మాత్రలసీసా 1-కి రూ 0 4-0; డబ్బా సీసాలు రూ. 2-8-0 వి. పి. చాట్టి ఎన్నికై నా రూ 0.6-0. పి.సి.వి. అంతు కో. ఆయుర్వేదసమాజం, నెలెచేపి, నెల్లూరుజిల్లా

మలయచందనము

గనేరియా అను తెగకొగమునకు చెల్లానము కర్మము లేదు. పిడికారితో కల రేగు. ఎలలపు, తెలపు, కచ్చు, అను మూడు విధముల 25 X 20 X 5 ము సుమారు ఘాటులలో దూకును. శ్రీలంకలోని వ్యాధులకు కూడ ఇది రాశోపకరము. (1252) డబ్బు 1 1/2 వెల 2-3-0 గందర్వ వ రాయవరం(గోదావరిజిల్లా.)